

VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK

Za 5 milijonov DEM

CREDITANSTALT

Banka uspešnih

M. Sobota, Lendavska 11, tel.: 21 780

Kaj bodo počeli s svojo usodo in kje bodo našli kruh mladi? Na to, ali se lahko zanesejo na državo in njene zgodbe o gospodarski rasti, poskušamo odgovoriti na strani 8.

VREME

V soboto bo sončno, v nedeljo spet poslabšanje s padavinami. Vestnikov koledar

16. februar, četrtek, Julka
17. februar, petek, Aleš
18. februar, sobota, Šimen
19. februar, nedelja, Konrad
20. februar, ponedeljek, Sadon
21. februar, torek, Peter
22. februar, sredo, Marjeta

Pregovor

Kakor na Petrovo vreme kane, tako ves mesec ostane.

VESTNIK

Murska Sobota, 16. februarja 1995 • Leto XLVII • Št. 7 • Cena 130 SIT

Šefi državnih uprav resda uporabljajo službena vozila, toda ne luksuznih limuzin, ki so si jih privoščile nekdanje občinske politokracije.

Takole mimogrede lahko v teh dneh v osrednjih dnevnikih prebiramo zgodbe, kako so se okrepčali mestni veljaki (mestne in občinske vlad), preden so se poslovili od svojih udobnih z usnjem obloženih stolčkov. Denarci, ki so jih pobasali v svoje žepe za svoje, kot pravijo, uspešno delo, niso bili majhni, saj se vrtilo od dobre polovice do skoraj člega milijona tolarjev. Ljubljana je Ljubljana, boste rekli, delno je že res, saj je izvršna oblast v prestolnici skorajda ves svoj mandat delovala brez kakršnega koli nadzora in brez blagoslova občinskega parlamenta pri trošenju proračunskega denarja. Občinski posvečenci sedaj na dolgo in široko razglabljajo, ali je prav, da so bili podatki, ki so bili dani v javnost, dani od zato po-

sprejete in veljavne razdelitve proračunskega denarja. Kljub namigom, naj bi si nekdanji funkcionarji podobno napolnili malhe kot Ljubljančani, tega ne moremo z gotovostjo trditi, ker nam govorice nihče ni hotel uradno potrditi, se pa kaže spomniti na povečanje plač za dobrih 300 DEM že veliko prej na račun menedžerskega zavarovanja, ki ga je zakuhal nogometni klub Mura. Podobno je v Ljutomeru, kjer še vedno velja pogodba o vzdrževanju in dohodu računalniške opreme s podjetjem AGTECH (upam, da sem sedaj zapisal pravilno), katerega solastnik je župan, ki si tako kljub odredbam in zakonu o javnih funkcionarjih na ta način povečuje svoje dohodke. In za tako medlo spoprijemanje z nepravilnostmi niso krivi

Počitek s polnimi malhami

blatčene ali nepooblaščen osebe, o »poka-siranih« denarjih pa skorajda ni slišati niti besedice. Pri tej aferi ne kaže prehitovati, kajti čez čas se bo pokazalo, ali sedanja oblast ne bo polnila svojih malh na podoben način, kot je to počela do sedanjaja.

Sam bog vedi, kaj se je dogajalo v preostalih občinskih politokracijah, ki so se poslavljale od oblasti ali pa so še ostale in bodo tudi v prihodnje sprejemale svoje malhe. Da je res tako, sta nam dovolj že soboški in ljutomerski »gled«. V Soboti občinskemu parlamentu nikoli ni bilo v interesu, da počisti za revizijskim poročilom takratnega SDK-aja. Ne vemo sicer, kako bo poročilo in nekontrolirano trošenje proračunskega denarja vplivalo na delitveno bilanco med občinami. Ali bo, vzemimo, občina Moravske Toplice dobila toliko manjši delež nekdanjega občinskega premoženja, kot je znašala vsota, ki so jo dobili Tešanovci mimo

samo občinski parlament, ampak tudi ustrezne institucije nadzora, ki s svojimi ugotovitvami (soboški primer) niso sprožile ustreznih postopkov zaradi osebnih kalkulacij vodilnih ljudi teh institucij (SDK), ki so bili v politični igri za imenovanja in so bili imenovani na višje položaje, za to pa so potrebovali politično podporo večine parlamentarnih strank. Za katero institucijo gre, je bolj ali manj vsem jasno. Da malhe ne bodo prazne niti v novi lokalni samoupravi, se ni bati, saj se je večina nekdanjih vodilnih politokratov iz nekdanje občinske ravni preselila v nove občine. Vprašanje je le, kako bodo vsemu temu kos župani in novi občinarji, ki doslej v teh igrah niso sodelovali. In da bodo malhe polne, kaže že to, da so se sedanje državne uprave prepolovile in da ljudje bežijo iz državne v nove občinske birokracije. Limuzine se torej selijo na periferijo.

J. VOTEK

Sejemska agonija končana, a ne v korist Pomurja – V prihodnje celo brez sodelovanja mesta – Nove lastnike bo izbral Sklad republike Slovenije za razvoj

Sejem postal državna last

Pomurski sejem, ki vsako leto organizira največji slovenski sejem in enega najboljših evropskih sejmov, to je mednarodni kmetijsko-živiliški sejem, se je znašel v veliki zagati. Za nadaljnji razvoj sejemske dejavnosti je nujno vlaganje v razstavne prostore. Nujna je gradnja večnamenske dvorane ter obnova že dotrajanih razstavnih hal. Družba Pomurski sejem, ki je organizator sejmskih prireditelj, je nemočna, kajti lastnik sejmskih prostorov še vedno ni znan. Ustanovitev Ljubljanskega sejma, Pomurskega sejma in Radgonskega sejma je bila skoraj brezkoristna, kajti Gospodarsko razstavišče se je odločilo za najslabšo varianto in celotno lastnino predalo Skladu republike Slovenije za razvoj.

Čeprav so pred radgonskimi sejmarji glede prihodnjega organiziranja sejmov še velike neznanke. pa to ne moti njihovega normalnega dela in priprav na letošnje sejme. Ekipa Pomurskega sejma je aktivna tudi mednarodno. Od 19. do 28. januarja 1995 je bila v Berlinu predstavitev slovenskega gospodarstva na sejmu Grüne Woche, nosilca razstave sta bila ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo in ministrstvo za zunanje zadeve, organizacijo pa so zaupali Pomurskemu sejmu. Med večjimi podjetji, ki so se predstavljala v Berlinu, so MIP, Agro Vipava, Radgonske gorice, Ljutomerčan in Radenska. Naslednja predstavitev v tujini je v Švici na sejmu LUGA 95 od 28. aprila do 7. maja (o tem smo v Vestniku že pisali), predstavljali pa se bodo mlekarji, mesarji, Zlatarna Celje, Mura in drugi. Prva domača sejemska prireditev bo 8. mednarodni sejem gradbeništva in gradbenih materialov. Poleg aktualne in bogate razstave vsega s področja gradbeništva bo še posebno zanimiv strokovni kongresni program; strokovnjaki bodo predstavili in obravnavali teme, kot so naložbe v gradbeništvo, gradnja in vzdrževanje cestne infrastrukture (avtocest), izobraževanje v gradbeništvo, računalništvo, gradbeni poklici, organiziran pa bo tudi posvet o organiziranju komunalnih služb in o kakovosti v gradbeništvo.

Zanimiva sprememba bo pri kmetijskem sejmu, saj se bo čas organiziranja premaknil skoraj za teden dni, začel se bo 26. avgusta in bo trajal do 3. septembra. To je bilo mogoče uresničiti letos zato, ker bodo ljubljanski vinski sejem prestavili na junjski čas. Sejemska ekipa je tudi na tiskovni konferenci

v četrtek, 9. februarja 1995, poudarila, da še nimajo potrebne infrastrukture za merjenje moči in kakovosti v evropskem sejmskem prostoru, vendar pa je zato za Gornjo Radgono največji izziv in prednost lokacija na stičišču štirih držav, stičišču germanskega, slovanskega in ogrskega jezika, na križišču med vzhodom in zahodom ter severom in jugom. Sejmi takšnega tipa, kot jih organizirajo v Gornji Radgoni – kmetijstvo, gradbeništvo, embalaža – imajo prihodnost tako v Sloveniji kot Evropi. Vse pa je odvisno od tega, kako bosta pri nadaljnjem načrtovanju sodelovala mesto Gornja Radgona in pomursko gospodarstvo, še prej pa, kdo

bodo novi lastniki. Za sejem in za sejmsko mesto je nujno naslednje: gradnja večnamenske dvorane s prostori za predavanje in kongrese, prostori za tiskovno središče, špedicijo, carino, banko, pošto, informacije, zavarovalnico, recepcijo in tehnično službo. V takšni dvorani bo mogoče organizirati manjše razstave v vseh vremenskih razmerah.

Še letos naj bi uredili parkirne prostore in problematično mestno kanalizacijo, prav tako nujna pa je gradnja večjega razstavnega platoja za gozdarstvo, lovstvo, ribištvo, poljedelstvo in vrtnarstvo. Prve načrte jim je že prekrizalo mesto, kajti levo od Ceste na stadion (ki je mestna ulica in ne del sejmišča) ne dovolijo več novih gradenj, zato bodo morali poiskati lokacijo za večnamensko dvorano znotraj sedanjih meja razstavnega prostora, morebiti na prostoru katere od sedanjih dotrajanih hal. Prav tako je gornjeradgonska občina vložila zahtevek za vrnitev vseh zemljišč; ob morebitni ugodni rešitvi zahteve se bo njihov delež v Pomurskem sejmu povečal.

BERNARDA B. PEČEK

Vse poti vodijo v Potrošnik

Akcijska

prodaja
testenin

ŽITO

Pekarstvo in testeninarstvo,
d.o.o., Ljubljana v vseh
prehrambenih prodajalnah
Veletrgovine

Potrošnik

od 16. do 25. februarja

TESTENINE ROMANA,
testenine po italijansko

• špageti • polžki

Ugodna prodaja:

– MPC, 1/2 kg zavitek samo

67.00 SIT

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA – Na predvečer slovenskega kulturnega praznika je bila v Gallusovi dvorani ljubljanskega Cankarjevega doma tradicionalna osrednja republiška proslava, na kateri so podelili najvišja državna priznanja za umetniške dosežke – Prešernove nagrade. Letošnja Prešernova nagradjena sta filmski režiser Matjaž Klopčič in pisatelj Alojz Rebula. Slavnostni govornik je bil lanski Prešernov nagradjenec akademski slikar Andrej Jemec.

LJUBLJANA – Pred slovenskim kulturnim praznikom se je predsednik Milan Kučan srečal s predstavniki Slovencev, ki živijo v sosednjih državah. Po njegovih besedah ima slovenska država zdaj odgovornost in tudi pravico, da skrbi za položaj svojih manjšin v državah, kjer te živijo.

LJUBLJANA – Slovenija bo v okviru Pharovega programa Energija in okolje 1994 dobila dva milijona ekujev nepovratnega denarja, in sicer za nadaljevanje izvajanja energetskega projekta. To je tudi eden izmed bistvenih poudarkov iz finančnega memoranduma, ki sta ga podpisala dr. Maks Tajnikar, minister za gospodarske dejavnosti, in Pierre Borgoltz, odpravnik poslov Delegacije evropske komisije, ki je dokument podpisal v imenu Evropske unije.

LJUBLJANA – Minister za obrambo Jelko Kacin je sprejel posebnega odposlanca generalnega sekretarja OZN Jasusija Akašija. Pogovori so bili informativni, pri čemer je Kacin seznanil s svojim pogledom na razmere v BiH.

LJUBLJANA – Na dvodnevem obisku v Sloveniji se je na povabilo državnega zbora mudila delegacija parlamentarnega odbora Efte, ki so jo sestavljali poslanci držav članic. Delegacijo je spremljal tudi generalni sekretar Efte Kjartan Johansson, ki sta ga sprejela predsednik republike Milan Kučan in premier dr. Janez Drnovšek.

LJUBLJANA – Vlada je sprejela spremembe uredbe o lastninskih certifikatih in z njo do konca tega leta podaljšala rok, v katerem bo mogoče zamenjati certifikate za delnice.

PO SVETU

BRUSELJ – Evropska komisija je potrdila novo območno razdelitev držav, s katerimi sodeluje. Slovenijo je iz skupine sredozemskih držav premestila med države Srednje Evrope. S tem je dokončno pretrgala vsakršno povezavo Slovenije z drugimi območji nekdanje Jugoslavije.

RIM – Slovenski zunanji minister Zoran Thaler je v okviru obiskov v sosednjih državah navezal stike z novo italijansko zunanjo ministrico Susanno Agnelli. Do tega srečanja po dolgih mesecih krize v italijansko-slovenskih odnosih je menda prišlo zaradi »interesa obeh strani, da ne bi bili samo sosedje, temveč tudi prijatelji«. Po splošnem prepričanju je pričakovati otoplitev odnosov med Slovenijo in Italijo. Thaler je obiskal tudi Vatikan, kjer ga je sprejel zunanji minister Jean Louis Tauran. Clintonom in nemškimi kanclerjem Helmutom Kohlom so minili v prijateljskem razpoloženju. Govor je bil predvsem o varnosti v Evropi.

STRASBOURG – Slovenski premier dr. Janez Drnovšek je kot sopredsednik sodeloval na konferenci Sveta Evrope o enakosti in demokraciji. Ob tej priložnosti se je sestal tudi s predsednikom parlamentarne skupščine Sveta Evrope Martinom.

BRUSELJ – Zveza Nato je začela konkretne priprave na morebitni umik Unproforja iz BiH. Veleposlaniki 16 držav severnoatlantske zveze so se dogovorili, da bodo Hrvaško prosili za dovoljenje za uporabo hrvaških cest, pristanišč in letališč pri morebitnem umiku mirovnih sil OZN iz BiH.

SARAJEVO – Predsednik BiH Alija Izetbegović je po daljšem času znova privolil v neposredna mirovna pogajanja z bosanskimi Srbi. Po njegovem mnenju je napočil trenutek, ko je mogoče rešiti ljudi in državo. Hkrati je pozdravil sklic nove mednarodne konference o nekdanji Jugoslaviji. Ta bo v Frankfurtu, kjer naj bi se Izetbegović sestal tudi s srbskim predsednikom Miloševićem. Priznanje za srečanje pa je priznanje BiH s strani uradnega Beograda, kar je zavril zunanji minister Jovanović.

KNIN – Na izrednem zasedanju krajiškega parlamenta so sprejeli deklaracijo, s katero so zamrzili uresničitev gospodarskega sporazuma med Kninom in Zagrebom. Hkrati so zavrnili politični dialog s Hrvaško, dokler le-ta ne bo spremenila svojega stališča o odpuščenju gostoljubja Unproforju po 31. marcu letos.

VARŠAVA – Potem ko je poljski predsednik Lech Walensa zahteval brezpogojni odstop vlade premiera Waldemaria Pawlaka in zagrozil z razpustitvijo parlamenta, če se to ne bo zgodilo, ima Poljska že novega premiera. To je postal predsednik sejma in eden poljskih socialdemokratskih voditeljev Jozef Oleksy.

ATENE – Turško vojaško letalo vrste F-16 je strmoglavilo v Egejsko morje v bližini otoka Rodos. Grške enote so preživelega pilota rešile iz vode in ga prepeljale v bolnišnico. Do nesreče je prišlo potem, ko je turški pilot kršil grški zračni prostor in so ga grške zračne enote skušale ustaviti.

WASHINGTON – Vojaški menedžer s harvardsko diplomom, ki je sicer brez obveščevalnih izkušenj, a se dobro pozna vrednost vojnih podatkov – tako poznavalet ocenjujejo upokojenega letalskega generala, 57-letnega Michaela Carnsa, ki ga je predsednik Clinton izbral za novega direktorja osrednje obveščevalne agencije CIA.

Kdor je zamudil, ima sedaj težjo pot do slovenskega državljanstva

Tujci v svoji deželi

Slovenija je imela ob koncu leta 1.969.440 državljanov s stalnim bivališčem v naši državi. Če bi k tej številki pristeli še tiste, ki imajo prijavljeno stalno bivališče v kakšni drugi državi, bi se ta številka povečala na okrog 2 milijona. Ni nas torej več kot v kakšnem predmestju Pariza ali Londona ali katerem drugem večjem mestu. Zato moramo biti res tenkočutni pri uresničevanju nacionalnih interesov, kakršno je tudi vprašanje slovenskega državljanstva. Ko smo se osamosvojili, so lahko vsi tisti, ki so tedaj živeli v Sloveniji, sorazmerno lahko dobili tudi naše državljanstvo, in to na osnovi resolucije o dobrih namerah. Ko je rok »dobre volje« pretekel, pa so začela veljati precej strožja merila pri podeljevanju slovenskega državljanstva. Nekateri, ki niso bili dovolj budni in se niso prepričali, kako je z njihovim statusom, imajo danes nemajhne težave, ko jim na tej ali oni občini povedo, da jih nimajo vpisanih v državljansko knjigo in da so potemtakem pravnomočno tujci, četudi so v resnici Slovenci po rodu, imajo pri nas skoraj ves čas stalno prebivališče, govorijo samo slovenski jezik, ker drugega sploh ne znajo, itd. O nekaterih takšnih primerih smo že pisali v našem časniku. Da bi dobili nekoliko podrobnejši vpogled v to problematiko, smo s pred dnevi oglasili pri BORIVOJU KOSU, načelniku oddelka za osebna stanja pri Ministrstvu Republike Slovenije za notranje zadeve v Ljubljani.

Ali so tudi vam znani primeri, da je nekdo sin (ali hčerka) slovenskih staršev, rojen v Sloveniji in tudi s stalnim bivališčem pri nas, pa nima slovenskega državljanstva, ampak jih vodimo kot tujce, za pridobitev našega državljanstva pa morajo skozi precej zahtevne procedure, namesto da bi jim ga podelili po rodu?

»Takšni primeri se lahko nanašajo predvsem na tiste ljudi, ki so živeli v času, ko smo izvajali vpisovanje oseb v državljansko knjigo zunaj Slovenije, recimo v nekdanjih drugih jugoslovanskih republikah, kasneje pa jih ni nihče, pa tudi sami niso pokrbeli za to, vpisal v slovensko državljansko knjigo.

Naše državljansko po rodu lahko dobi otrok, če sta (bila) ob njegovem rojstvu oče in mati državljana Republike Slovenije ali če je vsaj eden od staršev ob njegovem rojstvu slovenski državljan, otrok pa je rojen v Sloveniji; pa tudi v primerih, če je ob njegovem rojstvu eden od staršev državljan Republike Slovenije, drugi pa je neznanega državljanstva ali je brez njega, otrok pa je rojen v tujini. V zadnjem primeru pa velja še določilo, da mora biti tak otrok do 18. leta pripravljen kot državljan Republike Slovenije ali če se v tem času dejansko za stalno naseli v Sloveniji z roditeljem, ki je naš državljan. Tako vemo, da je živ precej naših rojakov v Argentini. Imajo celo svoje komune, ohranjajo svoj jezik in kulturo. Zanje lahko rečemo, da so Slovenci po rodu. Njihovi starši so se rodili v Sloveniji in so bili tudi vpisani pri nas v matične knjige ter jih torej vodimo kot slovenske državljane. No, te osebe zaenkrat še niso zaprosile za slovensko državljanstvo, mi pa tega po uradni dolžnosti ne moremo storiti.«

Zakaj ne bi po teh določitih obravnavali tudi tistih proslincev, ki so nekaj časa živeli s svojimi starši – rojenimi v Sloveniji in Slovenci po narodnosti – v kateri od prejšnjih jugoslovanskih republik. Zdi se nam, da se tem ljudem godi krivica, ker morajo sedaj opravljati celo preizkus znanja iz slovenskega jezika, če hočejo izpolniti vse pogoje za pridobitev slovenskega državljanstva, čeprav drugega jezika niti ne znajo? Zakaj tega pogoja nimajo otroci naših izseljencev v Argentini ali drugod? Ali so takšni preskusi znanja iz slovenščine v primerih, ko je nekdo pri nas končal šole in lahko dokaže, da je potrdil, recimo izkazom, da je uspešno obvladal tudi slovenski jezik, po vašem mnenju res potrebni in življenjski?

»Če so po rodu, po krvni zvezi Slovenci, jim pripada slovensko državljanstvo. Od njih ne zahtevamo preskusa znanja in tudi ne ugotavljam drugih pogojev, kot je finančno stanje prosilca. Treba je namreč ločiti pridobitev slovenskega državljanstva po rodu, z rojstvom na ozemlju Slovenije, z naturalizacijo ali po mednarodni pogodbi. Samo naturalizacija zahteva izpolnitev posebnih pogojev. Treba je tudi ločiti, kaj je narodnost in kaj državljanstvo. Lahko nekdo reče, da je slovenske narodnosti in da se počuti kot Slovenec, vendar to še ni dovolj, kajti državljanstvo je pravna vez med državo in posameznikom.

Primeri, ki jih omenjate, izvirajo iz stare ali povojne Jugoslavije. Za-

kon o državljanstvu nekdanje Demokratske federativne Jugoslavije (DFJ) iz leta 1946 je urejal državljanstvo za vse republike enotno. Leta 1950 je takratna Ljudska republika Slovenija dobila svoj zakon o državljanstvu, v katerem je bilo

BORIVOJ KOS

opredeljeno, kako si je možno pridobiti slovensko državljanstvo. Temeljni zakon pa je bil kljub vsemu iz leta 1946 in ta je določil, da je jugoslovansko državljanstvo pridobila tista oseba, ki je imela na dan 6. 4. 1945 domovinsko pristojnost v eni od nekdanjih občin v Jugosla-

viji in da je bila državljan nekdanje Jugoslavije. Kasnejši republiški zakoni pa so urejali republiško državljanstvo in so določili, da so državljani Slovenije ali Hrvaške in drugih nekdanjih jugoslovanskih republik tisti ljudje, ki so imeli 12. 6. 1941 domovinsko pristojnost v eni od občin. Na podlagi tedaj izdanih »domovnic« se je začel leta 1948 vpis v državljanske knjige. Vodili so jih v posameznih republikah. In kjer je bil kdo vpisan do leta 1965 (po takratnih predpisih), je postal državljani tiste republike, kjer so ga vodili v državljanski knjigi. V zakonu so bile tudi določbe, da se morata starša, ki sta različnih republiških državljanstev, sporazumeti o državljanstvu otroka. Po letu 1965 pa je se vodila državljanska knjiga glede na stalno prebivališče in tako smo vse otroke, ki so se po tem letu rodili pri nas, vpisovali v naše državljanske knjige, četudi so bili njihovi starši rojeni v Zagrebu, Sarajevu idr. Državljanstvo teh otrok pa so vpisovali po rodu. Leta 1977 pa je bil spet sprejet nov zakon o državljanstvu. Ta je omogočil pridobitev slovenskega državljanstva po rodu, če je bil vsaj eden od staršev državljan republike Slovenije, drugi pa je bil lahko tujec, rojen v Sloveniji, oziroma če sta bila različnih republiških državljanstev, naj bi se sporazumno dogovorila za otrokovo državljanstvo. Če pa ni prišlo do sporazuma, je dobil otrok avtomatsko slovensko državljanstvo, in to z odločbo. Tako se je res zgodilo, da je bilo veliko Slovencev, ki so se v Sloveniji tudi rodili, vpisanih v državljanske knjige v drugih republikah (tam so delali ali živeli skupaj s svojimi starši). Če ne prej, so to lahko zvedeli, ko so se poročali. Na izpisu iz rojstne matične knjige je namreč zmeraj pisalo, kje so vpisani v državljansko matično knjigo.

Lahko pa bi se strinjali, da so v posameznih primerih takšni preskusi znanja iz slovenskega jezika neizvitnijski, vendar mi nismo pravi naslov za to. Na našem ministrstvu samo ugotavljamo, ali je kdo predložil vse potrebno za pozitivno rešitev prošnje za državljanstvo. Če bi na filozofski fakulteti nekemu napisali potrdilo o aktivnem znanju slovenskega jezika na podlagi izkaza iz osnovne šole, nam bi tudi to zadostovalo. Brez takšnega potrdila pa mi odločbe ne moremo izdati. Mislim, da se morajo ljudje v zvezi s tem nepo-

delati ali živeli skupaj s svojimi starši). Če ne prej, so to lahko zvedeli, ko so se poročali. Na izpisu iz rojstne matične knjige je namreč zmeraj pisalo, kje so vpisani v državljansko matično knjigo. Lahko pa bi se strinjali, da so v posameznih primerih takšni preskusi znanja iz slovenskega jezika neizvitnijski, vendar mi nismo pravi naslov za to. Na našem ministrstvu samo ugotavljamo, ali je kdo predložil vse potrebno za pozitivno rešitev prošnje za državljanstvo. Če bi na filozofski fakulteti nekemu napisali potrdilo o aktivnem znanju slovenskega jezika na podlagi izkaza iz osnovne šole, nam bi tudi to zadostovalo. Brez takšnega potrdila pa mi odločbe ne moremo izdati. Mislim, da se morajo ljudje v zvezi s tem nepo-

Po podatkih, s katerimi nam je postregel naš sopotnik, je lani zaprosilo za slovensko državljanstvo 2.372 ljudi. Velika večina med njimi je prepoznala potrebo, da nimajo našega državljanstva, ampak da so bili vpisani v državljansko knjigo v eni od prejšnjih jugoslovanskih republik. 1.233 med njimi pa je izpolnilo vse predpisane pogoje, tako da so jim predložili pozitivno rešilo. Postali so torej »novi« slovenski državljani.

sredno povezati s Filozofsko fakulteto v Ljubljani (ali pri njenih blaženih organizacijah), ki s predpisom določena kot prava organizacija za to zadevo.

Podobno so bili najbrž vpisani v državljanske knjige tudi tisti, ki so se rodili na primer v Argentini; vpisali so jih torej tudi, če zanje ne veljajo enaki predpisi. Oni lahko postanejo slovenski državljani po rodu.

»To ni isto. Mi smo na tem močju pač živeli v skupni državi, najprej v Kraljevini Srbiji, nato v Sloveniji, nato pa v Sloveniji (z različnimi predpisi). S pravnimi predpisi je bilo tudi vprašanje državljanstva. Če stega, ki je bil torej ob osamosvojitvi vpisan v kateri od drugih jugoslovanskih republik, se je hovo državljansko knjigo, se je stelo, da je državljan tiste blike. Vendar pa smo sprejeli »famozi« 40. člen, s katerim dajemo možnost vsem državljanom drugih republik, ki so imeli v plebiscitu o neodvisnosti in stojnosti Republike Slovenije 23. decembra 1990 pripravo stalno prebivališče v naši državi, in so tukaj tudi dejansko živeli, so si lahko v šestih mesecih sprejema oziroma veljavno kona o državljanstvu Republike Slovenije, to je 5. januarja 1991, dokaj poenostavljenem postopku pridobili slovensko državljanstvo. Potrebno pa se je bilo seveda sesti na pristojnem območju v upravnem organu. Vsi, ki so sedaj težave pri tem, so v neki krivi tudi sami, saj so morali deti, da nimajo slovenskega ljanstva, ker smo vsem drugim dali posebno potrdilo. Tudi gozarjali smo večkrat na to prestež javnega obveščanja, tega smo imeli na ministrstvu notranje zadeve v Ljubljani dan uvedeno dežurstvo pri nu. Tiste, ki živijo nekje v Argntini ali v kateri drugi državi, ne moremo enačiti z domačimi meri.«

Iz Monostra piše

Grenka usoda finančnih ministrov

Madžarski pregovor pravi za zakonske pare, ki se jim ne obeta dolgo in srečno skupno življenje, da zakonca ne bosta skupaj pojedla veliko soli.

Vse kaže, da rek velja tudi za madžarske finančne ministre, kar se tiče njihovega »zakona« z vlado. Prejšnja vlada (Antalova in Boroševa), je imela kar tri, kot je sinov v ljudski pravljici. Tudi najnovejši, gospod Bekeši, ni pričakal prve obletnice svojega ministrovanja. Odstopil je namreč konec januarja na zasedanju socialistov v Siófoku.

»Ko sem sprejel naloge finančnega ministra, sem postavil pogoje, da bodo vsa vprašanja gospodarske politike, torej tudi privatizacija, v istem resorju, je ob odstopu povedal minister. Tako se seveda ni strinjal z vlado in ministrskim predsednikom, da bodo imenovali privatizacijskega ministra.

Očitno je, da tudi tako uravnotežen človek, kot je Bekeši (tudi njegov priimek pomeni miren), lahko izgubi potrpljenje.

Zanimivo je vedeti, kdaj je prišlo do odstopa finančnega ministra. Seja poslanskega kluba socialistov je namreč potekala po enomesečnih zimskih počitnicah madžarskega parlamenta, ko so se gospodje poslanci vrnili med svoje volivce. Prav gotovo so slišali veliko kritik na račun Bekešijevega gospodarskega programa. Tudi drugače letijo očitki z vseh strani. Da so socialisti obljubljali socialno občutljivo vlado, toda ukrepi finančnega ministra delujejo v nasprotno smer, da ob podražitvah ni kompenzacije, da je vse obsežnejši tisti sloj, ki je na robu propada, na robu družbe...

Tako ni čudno, da je prišlo razpoloženje

v tako napetem vzdušju do nasprotja med ministrskim predsednikom in finančnim ministrom. Največ nesporazuma je bilo med njima zaradi privatizacijskih vprašanj. Gre za zelo močni in velikokrat tudi trmasti osebnost. Njuni stiki so bili že od začetka precej napeti. Toda eden od koalicijskih pogojev svobodnih demokratov je bil imenovanje Bekešija za finančnega ministra.

Tako so nekateri menili, da bo odstop ministrski kamen koalicije. V času nastanka novega ministra in tudi novega predsednika Madžarske narodne banke – institucija je nekaj mesecev brez predsednika – je res tako zlo, da koalicija precej škriplje.

Prejšnji teden je ministrski predsednik postavil oba kandidata. Lajošu Bokrošu, sedniku Budapešt Banke je namenjen finančnega ministra, Györgyu Surányi predsedniška funkcija pri Madžarski narodni banki. O slednjem je treba vedeti, da je na funkcijo opravljal tudi v času prejšnje vlade. Toda ko je po odpušitvi 128 radicev postal protestno pismo, so se hiro postlovi od njega. Z imenovanjem obeh kandidatov se smiselno tudi koalicijski partner, Siranka svobodnih demokratov, kajti v njihju vidi zagotovilo, da bo nadaljeval Bekešijev gospodarski program.

Odprtih ostane le še nekaj vprašanj. Če se program prejšnjega ministra nadaljeval, pravi, da ga niso zamenjali zaradi neizvedljivosti programa. Ministrski predsednik trdi, da zamenjave ni prišlo zaradi osebnih nesprijetosti med njim in njegovim ministrom. Zakaj potem? Ostaja nam le rek o grešnem kozlu.

MARIJANA SUKUP

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje

Murska Sobota

Časopisni svet: dr. Jože Badernjak, Stefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Gader, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šifcar

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Mačec, Stefan Smej, Stefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenarodnih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za 1. trimesečje 1995 je 1.670,00 SIT, polletna naročnina znaša 3.340,00 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvođa informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje pet odstotni davek od prometa proizvodov.

Kajak-kanu klubi namesto županov

Pred kratkim se je dalo v nekem slovenskem časopisu prebrati čudovito neumnost. V pisanju o tako imenovanih »zagatah nove lokalne samouprave«. Avtorica je razkladala o nape-
tju občinskih voditeljev, ki da se jim pregreva glave, ko premišljajo, kako bi si pripravili čim več pristojnosti. Da bi si nove občine uredili v male fevde in take reci. Za druge reci pa se ne menijo.

Komenatorka je potem, ko se ji je zdelo, da je dovolj neprijazna, naredila demagoški odstop od ostrine in se prilizila rekoč, da tako pa gotovo ni v vseh občinah, le da za tiste drugačne javnost ne ve.

Ustvarila je skratka, na videz sicer majceno, zatočišče, katerega pa se bodo nagneti vsi: tako tisti občinski voditelji, ki se grebejo samo za pristojnosti, da ne rečemo oblast, kot tudi tisti, ki vanj sodijo – a se zanje ne ve, če so, ker se o njih ne piše.

Očitno se tukaj ignorira po-
moen javnosti? In sicer dva-
kratno. Najprej zato, ker se
dopušta, ker se predvideva, da
javnost česa ne ve. Saj je ven-
dar na dlani, da tistega, za kar
javost ne ve, ni! Če se o dobrih
županah ne piše, potem jih ni.

Drugič pa zato, ker ustvarja
potuho, zelo nevarno potuho
za večino. Za večino županov
in drugih občinskih voditeljev,
ki so in so natančno taki, kot jih
je opisala. Edino, za kar jim
gre, je nekakšna participacija
na »veliki oblasti«, na oblasti
države. Niti ne participacija,
marveč paralelizacija, bolj av-
tonomizacija oblasti. Ne gre
jim namreč za to, da bi se videli
kot člani v verigi od državnega
vrha do svoje lokalne skupno-
sti navzdol, temveč hočejo od
te »velike oblasti« neodvisno,
svojo oblast.

Omenjeno pisanje smo vzeli
za zgled relativiranja in omalo-

važevanja tako rekoč največ-
jega problema te dežele. Pro-
jekt lokalne samouprave je
namreč propadel. Ne zaradi
ideje, propadel je zaradi ljudi,
ki so na čelu lokalne samou-
prave. To je potrebno povedati
jasno in razločno. Samo na tak
način se bo zavoženi zadevi še
morda dalo pomoči. Stvar je
strašna.

Za tako imenovano »vi-
soko« politiko, za politiko na
državni ravni se govori, da je
kadrovska omejena, da ni
mamo politične elite, da smo
preprosto premajhna država in
moramo po sili razmer pristati
na shajanje s tistimi, kar
imamo. V tem primeru pač ni
možnosti izbrati dovolj primer-
nih ljudi za najvišje funkcije
v državi in se mora zategadelj
zasedanje teh funkcij prepustiti
oligarhiji.

To je manj strašno kot so-
očenje z dejstvom, da tudi na
lokalni ravni ni pravih ljudi. Če
prvo problematizira majhnost
države, problematizira drugo
državo kot tako. Majhnost smo
si izbrali, ker smo izbrali samo-
stojnost. Z začasno številčno
omejeno skupino ljudi na obla-
sti se da, dokler se ne vzgoji in
zaradi dovolj ustreznega poli-
tičnega kadra po vseh večjih
strankah, ohraniti državo. Naj
pa se zdaj odpovemo smotno
urejeni državi zato, ker ni-
mamo pravih ljudi niti za vsak-
danjo rabo?

Župani so ljudje za vsakda-
njo rabo. Dokler mi nihče ne

dokaže nasprotnega, bom tr-
dil, da v tej državi za zdaj ni
izjeme, da so vsi izvoljeni žu-
pani krepka zmeta v izbiri vo-
lilcev. V tej državi, ali vsaj
v tej pokrajini, v kateri imam
nad županstvom neposredno in
posredno vednost, ni na župan-
skem položaju nikjer človeka
za vsakdanjo rabo.

Na neki nedavni Vestnikovi
okrogli mizi je eden od novih
županov dejal, da bi bili v nje-
govi občini najrajši, če bi se jih
vzelo v mestno občino Soboto.
Ker je razdelitev občin takšna,
da to ne bi bilo mogoče, tudi če
bi prebivalci obeh občin
o združitvi soglašali, vmes so
pač druge občine in bi bila
združitve možna samo s kori-
dorm, tako kakor v Bosni
med različnimi enklavami. Bo
moral župan po sili ostati žu-
pan. Čeprav pa je razdelitev po
občinah taka, kakor je, smotr-
nejša, vsaj v osnovnih potezah,
od tiste, kakršna je bila prej, se
to v tem primeru in v mnogih
drugi, vendar tam iz drugih
razlogov, ne bo poznalo. Reč
se bo zvedla na isto: tudi ta
župan, ki s svojo funkcijo in še
bolj s svojo občino, ne ve ne
kod, ne kam, bo ravnal tako
kot oni, ki jim je smisel nove
občine v tem, da si v njej orga-
nizirajo miniaturno birokrat-
sko državo. Nastavil si bo kar
največ uradnikov in jadikoval
naprej. Malodušje bo v še večji
dozi zlezlo na ljudi v občini, ki
v večini tako ali tako niso zelo
za, in občina bo crkovala, pre-
den se je prav začela.

To je farsa. Še tako mala
občina bo imela vsaj tri zapo-
slene. Naslednice starih jih, če-
prav so zdaj manjše, imajo to-
liko kot prej. In čeprav je ob

njih še državna uprava, ki bi po
definiciji morala prevzeti
mnoge občinske birokratske
posle. Župani, namesto da bi
se ukvarjali z najbolj vsakda-
njimi zadevami v občini, se se-
stajajo in nadirajo državo, ker
jim ni pripisala dovolj pristoj-
nosti.

Seveda je kriv tudi zakono-
dajalec. To je napaka in po-
manjkljivost tistega višjega
reda, iz istega naslova in vira
od katerega prihaja pomanjka-
nje politične elite. V takem pri-
meru si država lahko pomore,
kot smo že rekli. Zakon lahko
prepiše in se neha delati veliko
in »samoupravno«, kot se je
delala propadla Jugoslavija in
je bilo zato v njej toliko na-
robe. Kako pa naj si pomaga
država, če nima ljudi za vsak-
danjo rabo?

Samo pogljemo. Pomladni
vetrovi so posušili in dvignili iz
zimske poleglosti plastično na-
vlaklo vseopovsod naokrog.
Nočem biti malenkosten, niti
se nočem nenehno ponavljati
s to domačijsko simboliko,
vendar ne morem mimo tega.
Pokrajina razkriva videz ne-
marnosti njenih občanov. No-
ben župan pa še ni organiziral
čistilnih akcij. Če ne počne
tega, najkoristnejšega in os-
novnega za bivanje sodobne
občine, potem ne počne tudi
ničesar drugega medijsko in si-
cer pomembnega. Marveč
zgoj fingira neko administra-
tivno pomembnost.

Edino upanje za zadeve iz
vsakdanjosti – to pa so emi-
nentne zadeve občin in župa-
nov – so različna društva, bro-
darska, lovška, upajmo da tudi
gasilska, kajak-kanu klubi. Od
tu in tam se sliši, da se v teh
društvih in klubih pogovarjajo
o čiščenju okolja. Mediji za te
pobude vedo, torej ve zanje
tudi javnost. S tem je njihov
obstoje vzpostavljen in potrjen.

Župani pa nič. Bog pomagaj
državi, v kateri so kajak-kanu
klubi, gasilska in brodarska
društva, organizacijski odbori
foklornih praznikov in drugi
pojavi veselicega značaja ko-
ristnejši od novih občin.

ŠTEFAN SMEJ

Seja vlade

Župan in svet ne bodo več pes in mačka

Predlaganih je 27 sprememb zakona
o lokalni samoupravi, ki bi jih naj državni
svet sprejel 22. februarja po hitrem
postopku.

Vlada Republike Slovenije je pripravila predlog zakona o spre-
membah in dopolnitvah zakona o lokalni samoupravi, ki naj bi ga
parlament sprejel po hitrem postopku. To zahtevajo številni za-
pleti, ki so se pojavili v novonastalih občinah v odnosih med župani
in mestnimi sveti. Na novinarski konferenci sta predloge predsta-
vila minister Boštjan Kovačič in direktor vladne službe za reformo
lokalne samouprave Stane Vlač. Razlogi za hiter postopek spreje-
manja predlaganega zakona so v tem, da je obstoječi zakon
o lokalni samoupravi omogočal različna tolmačenja in da nekaterih
vprašanj lokalne samouprave ni uredil. Zaradi tega so tudi nastale
težave na začetku delovanja občinskih svetov in županov. To zlasti
velja za razmerje županov do občinskih svetov in županov do
odborov sveta, za vprašanje nezdružljivosti funkcije župana in
drugih funkcionarjev, vključno načelnikov upravnih enot in pred-
stojnikov notranjih organizacijskih enot ter zaposlenih v občinski
upravi s članstvom v občinskem svetu ter za razmerja občinskih
svetov do upravnih enot.

Glavni cilj predloga zakona o spremembah in dopolnitvah za-
kona o lokalni samoupravi je, da se omogoči tekoče in usklajeno
delovanje občinskih svetov in županov, s tem predlaganimi spre-
membami naj bi se tudi olajšala priprava statuta, poslovnika ter
drugih aktov občinskega sveta in aktov župana. Spremenjeni in
dopolnjeni člani zakona o lokalni samoupravi so po mnenju pred-
lagatelja ustrezna normativna podlaga za delo organov lokalnih
skupnosti in občinske uprave. Spremembe in dopolnitve se predla-
gajo samo v delih, v katerih je zakon nejasen ali nedorečen in
omogoča različne razlage, ne posegajo pa v sam koncept zakona in
njegove temeljne vsebinske rešitve.

Po zagotovilu ministra Boštjana Kovačiča je predlagatelj upošte-
val pri pripravi sprememb in dopolnitev zakona tudi predloge in
pobude, ki so bile izražene na strokovnih posvetih ali pa so prišle iz
posameznih občin, prav tako pa so upoštevali predloge resornih
ministrstev in vladnih služb.

V konkretnih primerih sprememb in dopolnitev izstopajo jas-
nejše določbe pristojnosti občinskega sveta glede imenovanja in
razreševanja enega ali več podžupanov, imenovanja in razreševa-
nja nadzornega odbora, komisij in odborov občinskega sveta in
izvolitve predstavnikov občine v svet načelnika upravne enote.
Odbori in komisije so opredeljeni kot delovna telesa občinskega
sveta in dajejo občinskemu svetu mnenja in predloge.

Prav tako so natančneje opredeljene pristojnosti župana. Župan
predlaga občinskemu svetu v sprejem akte iz pristojnosti občin-
skega sveta in ima pravico udeleževati na seji občinskega sveta in
na njih razpravljati, predlagati sliki redne ali izredne seje občin-
skega sveta. Določen je tudi postopek, če župan zadrži objavo
splošnega akta občinskega sveta, če meni, da je nezakonit. Župan
določi sistematizacijo delovnih mest v občinski upravi. Zakon je
določil naloge podžupana kot pomočnika župana.

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona o lokalni samou-
pravi tudi določajo, da ima občinski svet predsednika in po potrebi
enega ali več podpredsednikov. Predsednik občinskega sveta skli-
cuje in vodi seje sveta, pomaga mu sekretar, ki ga imenuje občinski
svet izmed zaposlenih v občinski upravi. Člani občinskega sveta
opravljajo svoje funkcije nepoklicno. Zakon tudi določa, kdaj
preneha mandat članu občinskega sveta, pri čemer je pomembna
dopolnitev zakona, ki določa, da v primeru, če je član občinskega
sveta imenovan za podžupana, v tem času opravlja funkcijo člana
občinskega sveta naslednji kandidat z iste liste kandidatov.

Vse spremembe, ki so jih zahtevale posamezne občine oz.
naselja po spremembah mej občin, se bodo reševale postopoma
– tudi pred ustavnim sodiščem – do naslednjih lokalnih volitev čez
štiri leta.

MARJAN HORVAT

Letni zbor sadjarjev

Kako povezati sadjarje v regiji?

Sobotni občni zbor Sadjarskega društva Pomurja, ki šteje 294
članov, je spet potrdil, da je do tovrstne oblike združevanja
velikim (tržnim) pridelovalcem sadja le malo mar. Po besedah
enega od razpravljalcev to pomeni, da sadja (zaenkrat) ni težko
prodati, saj že nekaj let povpraševanje presega ponudbo.

Sicer pa so zbrani ocenili delo društva v minulemu letu ter
sprejeli program za tekoče enoletno obdobje, izvolili pa so tudi
nove organe društva. Za predsednika je bil ponovno potrjen
pobudnik tovrstne društvene dejavnosti v regiji, inženir Vlado
Smolič iz Otovca.

Pomurski sadjarji so ocenili, da je društvo kljub navedenim
negativnim dejstvom že v nekaj letih upravičilo svoj obstoj, saj so
v nekaj letih uspeli povezati večino ljubiteljskih sadjarjev, ki jim ta
kmetijska dejavnost v glavnem pomeni koristno obliko sprostivne,
nekateri v društvu pa se z njo ukvarjajo kot tržni pridelovalci.

Vojih članov, saj so samo lansko leto na strokovnih predavanjih
našteli čez 1.000 slušateljev; 41 pa se jih je udeležilo sadjarskega
tečaja. Nenazadnje se lahko pohvalijo tudi s kakovostnim društve-
nim glasilom Moj nasad, ki izhaja enkrat letno.

Društveni sadovnjak si pomurski sadjarji ustvarjajo v Otovcih,
kjer gojijo stare sorte sadnega drevja. Doslej so jih uspeli posaditi
že 161, od tega največ jablan, najti pa je mogoče tudi nekaj
breskev, hrušk, orehov, češenj, sliv, murv ter črnega in rdečega
ribeza.

GEZA GRABAR

V Gornji Radgoni ni uspelo »miniranje« pobude za pomursko usklajevanje
prostorskih aktov in županovega predloga o začasnem delovanju občinske
uprave

Zakaj ne bi bili zraven?

Medtem ko so občinski svetniki v Gornji Radgoni minuli
četrtletni dokaj hitro in brez pripomb sprejeli delovno gradivo
statuta (nove) občine, pa so se ob naslednji temi – Predlog
sklepev o pobudi za usklajevanje dela pri pripravi strokovnih
podlag za spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgo-
ročnega in srednjeročnega plana RS – kar precej »udarili«.

Za kaj gre pri vsem tem, je
najprej pojasnil župan MIHA
VODENIK, ki je poudaril, da
si od prostorskih izvedbenih
aktov, za katere je pristojna
država, ki jih je tudi priprav-
ljena financirati, lahko veliko
obeta tudi občina Gornja Rad-
gona. Med 13 projekti so to
zlasti železniška proga avstrij-
ska Radgona- Gornja Rad-
gona-Murška Sobota-Lendava,
sistem namakanja kmetijskih
zemljišč, izkoriščanje reke
Mure in geotermalne energije
v Pomurju, oživitve 11-mlin-
skega kanala v Apaški dolini,
ureitev kolesarskih poti v Po-
murju, skladen regionalni raz-
voj Pomurja, perspektive Po-
murja kot gospodarsko-kmetij-
ske regije ter vloga Pomurja
v Republiki Sloveniji in med-
narodni strategiji Slovenije.

ALBINA HORVAT je po-
vedala, da je videla predlog na-
skraj zaobidejo gornjeradgon-
sko občino. Predlagala je, da bi
vsi na vsak način vključili
vnapj Apaški dolino. FELIKS
PETEK je predlagal, da mora
imeti njihova občina svojega
predstavnika v medresorskem

kaj časa ni več pravega sodelo-
vanja, ampak so precejšnja raz-
hajanja, zato bilo potrebno
počakati in ugotoviti, ali sploh
obstaja želja po skupni regiji.
Po njegovem so bile manjše
občine v Pomurju v minulem
obdobju zapostavljene in med
drugim se je vprašal, ali bo, na
primer, občina Kuzma želela
podpirati projekt oživitve 11-
mlinskega kanala v Apaški do-
lini. Če naj bi podprli pobudo
za usklajevanje prostorskih

odboru za usklajevanje načrto-
vanja smotne rabe prostora in
naravnih dobrin v povodju
reke Mure ter da mora le-ta
imeti ob posameznih odloči-
tvah poprejšnje soglasje občin-
skega sveta. JANKO SLAVIČ

Svetniki gornjeradgonske občine so na zadnji seji sprejeli tudi predlog
programa za praznovanje 50. obletnice zmage nad fašizmom in nacizmom.
Osnovna praznovanja bo 6. maja, v tistem tednu pa bodo pripravili tudi razstavo
slik in dokumentov, ki prikazujejo odpor občanov občine Gornja Radgona
proti okupatorju v obdobju 1941–1945 ter predvajali nekatere filme s tema-
tiko iz NOB. Za predsednika pripravljalega odbora so imenovali Petra
Fridaua. Odbora bodo posredovali tudi izjavo občinske organizacije Slove-
nskih krščanskih demokratov, v kateri opozarjajo, da je bilo to tudi obdobje
bratovorne revolucije in predlagajo, da se je potrebno ob tej priložnosti
spomniti vseh žrtev za slovensko domovino.

je podprl predložene sklepe in
predlagal nekatere spremembe
besedila (črtanje besede
»stranska« v zvezi z železniško
progo Gornja Radgona-Mur-
ska Sobota-Lendava, namaka-
nje kmetijskih zemljišč iz reke
Mure in njenih pritokov name-
sto »v pomurski ravnini« in oži-
vitev 11-mlinskega kanala
v Apaški dolini namesto
»opuščenega vodnega ka-
nala«). Precej drugačno gleda-
nje na vso zadevo pa je imel
ANTON TROPENAUER, ki
je menil, da v Pomurju že ne-

projektov, potem bodo v repu-
blici to upoštevali, kot da so se
že opredelili za skupno pomur-
sko regijo. »Nisem proti skupni
zadevi, ki bi bila dobra za našo
občino. Toda kaj je ostalo od
Pomurja? Kje smo zgradili bol-
nico? Kam je šla carinarnica?
Ne smemo se izgubiti v teh in-
teresihi!« je skušal podkrepiti
svoje pomisleke v kasnejši re-
pliki. Če si lahko dovolim re-
pliko tudi kot avtor tega poro-
čila, potem bi gospoda Tropa-
nauera vprašal, ali bi morda
bolnico zgradili v Gornji Rad-

JOŽE GRAJ

Skladova dražba – drugič

Vroča bo zaradi pobranih certifikatov

Sklad za razvoj se zaradi lastninjena podjetij bogati tako naglo, da najbrž komaj sam sproti seštevna vedno večje bogastvo. Kapital se kar sam množi z vsakim dnem in vse močnejše. Menda ga je priteklo že za okoli sto milijonov mark, še več pa je rezervacij.

Na dan žena ali osmi marec pa bo Korzetov sklad postal bogatejši še za prodane delnice podjetij na drugi javni dražbi. Na prvi dražbi konec lanskega leta je ponudba obsegala vsega nekaj več kot petdeset podjetij, registriranih investicijskih skladov pa je bila prav tako le peščica. Prav zaradi tega je prihajalo na Sklad s strani družb za upravljanje, ki še niso bile registrirane, nemalo kritik. Malo podjetij, še manj privatizacijskih investicijskih skladov je bila značilnost prve dražbe, ki je bila prva, začetna in je minila brez velikih pretresov ali velike zagretosti kupcev, da bi vneto licitirali. Na prvi dražbi tudi niso bile prodane vse delnice, ki jih je ponujal Sklad. Na drugi, osmomarčevski bo zagotovo drugače, že zaradi tega, ker sklad ponuja pakete delnic 168 podjetij in ker številne družbe za upravljanje uspešno polnijo svoje sklade. Dražba bi po napove-

Na dražbi delnic Sklada za razvoj se bodo v ognju znašle v paketih tudi delnice nekaterih podjetij naše pokrajine. Komunala Lendava je na sklade prenesla 64,52 odstotka kapitala, od tega na razvojni sklad 631 delnic v enem paketu. Izklicna cena delnic je enaka nominalni vrednosti delnic.

Komunalno-stanovanjsko podjetje Ljutomer je na sklade preneslo 61,17 odstotka kapitala, od tega na razvojni sklad 9 043 delnic, ki jih bo prodal v paketu. Izklicna cena je enaka nominalni vrednosti delnic.

Pekarna Mura Gornja Radgona je na sklade prenesla 68,32 odstotka delnic, od tega na razvojni sklad 17 049. Prodaj jih bo v enem paketu, izklicna cena pa je enaka nominalni vrednosti delnic.

Pomurska založba Murska Sobota je na sklade prenesla 51,41 odstotka delnic ali na razvojni sklad 2 264 delnic. Paket delnic bo ponujen za spoznanje ceneje od nominalne vrednosti delnic.

Projektivni biro – inženiring Murska Sobota je na sklade prenesel 56,14 odstotka kapitala, na razvojni sklad pa 819 delnic. Prodaj jih bo v paketu, izklicna cena pa je enaka nominalni vrednosti delnic.

dih v drugo morala biti živahna, saj Sklad nima na voljo toliko delnic podjetij, za kolikor se je pomnožilo število registriranih investicijskih družb. Pa ne le da se je število družb povečalo, tudi zelo uspešne so pri polnjenju svojih skladov. Za njihovo dobro bi bilo, da bi pobrane certifikate takoj ali čimprej spravile v gibanje. Jih bo to vodilo k vnetemu kupovanju ali bodo zaradi konkurence kupovale delnice tudi nad izklicno ceno ali nominalno vrednost delnic? Tako naj bi bilo, napovedujejo strokovnjaki, in cene delnic podjetij, ki so sedaj v lasti Sklada, naj bi poskočile. Na to pa potihoma računa tudi Sklad, saj večino delnic podjetij ponuja po nominalni vrednosti in ni že sam znižal izklicne cene, kot je to storil ob prvi dražbi. MAJDA HORVAT

Investicijske družbe so pri zbiranju lastniških certifikatov nadvisle uspešne. V lanskem letu je bilo ustanovljenih 23 družb za upravljanje s 40 privatizacijskimi investicijskimi skladi. Zanimivo pa je, da so štiri družbe za upravljanje v svoji skladih zbrale 54 odstotkov vseh lastniških certifikatov. Tri so v lasti bank in ena v lasti zavarovalnice. Naslednjih 8 družb je zbralo še 37 odstotkov in preostalih 11 skupaj 11 odstotkov certifikatov.

Pomurski tehnološki center v Lendavi

Brez povezanosti ne bo razvoja

Brez znanja ni razvoja, tudi za Pomurje pa je bil v preteklosti značilen beg kadrov na druga območja. Zlasti velja to za strokovnjake, ki delajo na znanstvenoraziskovalnem področju, saj so bile tovrstne ustanove doslej v glavnem skoncentrirane v republiškem središču. Pomurje nima univerze, tudi ne znanstvenih in raziskovalnih ustanov, mnoga podjetja pa premorejo opremo, ki ostaja čisto neizkoriščena. Težnjo po ustanovitvi ustreznega razvojnega centra je bilo v Pomurju čutiti že dalj časa, vendar do uresničitve te ideje ni moglo priti, saj v ministru za znanost in tehnologijo v preteklosti za to niso imeli pretiranega posluha.

Šele s prihodom sedanjega ministra dr. Rada Bohinca so se razmere začele spreminjati, na znanstvenoraziskovalnem področju začne polagoma prihajati do decentralizacije in v ministru so pokazali tudi zanimanje za ustanovitev ustreznega razvojnotehnološkega centra v Pomurju. Že ob predlanskem obisku dr. Bohinca v Pomurju je dobila ideja o ustanovitvi centra, ki naj bi imel sedež v lendavski Nafti, vso podporo, vendar kaže, da se zadeve niso razpletale tako, kot so si zamislili. Po takratnih zamislih bi bilo smiselno popisati razpoložljivo opremo, ki je na voljo v raziskovalnih odelkih nekaterih pomurskih podjetij, prav tako pa združiti tudi znanje, ki je na voljo. Ko se je minister Bohinc nekaj časa po tem srečal še s predstavniki soboške občine, ti nad centrom v Lendavi niso bili pretirano navdušeni in takrat smo slišali tudi želje po ustanovitvi takšnega centra v Murski Soboti. Da v ministru podpirajo razvojno in raziskovalno delo na terenu, priča tudi registracija raziskovalne enote pri Živinorejsko-veterinarskem zavodu, kjer opravljajo raziskovalno dejavnost predvsem za kmetijstvo.

Ker ideja o ustanovitvi tehnološkega centra pri lendavski Nafti ni naletela na ustrezen sprejem v pomurskih občinah, so se v Lendavi odločili, da takšen center ustanovijo sami. Trdijo namreč, da je v Lendavi več kapitalno močnih podjetij z ustreznimi raziskovalno opremo in kadri, če bi vse to povežali in združili, pa bi bili rezultati še boljši. Poleg tega se je v Lendavi uveljavil tudi Center za razvoj podjetništva, ki ima ekonomiste in pravnike ter ustrezno opremo za vse storitve, potrebne za pomoč tehničnim strokovnjakom. Vse to so bili razlogi za ustanovitev tehnološkega centra, ki pa ne bo imel sedeža v Nafti, pač pa v neposredni bližini Centra za razvoj podjetništva. Skupaj s tem je tehnološki center ustanovilo še pet lendavskih podjetij, ki so z ustanovitelskim deležem vanj vložila tudi precejšnja sredstva. Nafta je tako le ena od njegovih ustanoviteljev, zato je odveč strah, da bi se center ukvar-

jal le z razvojem naftnih in petrokemijskih proizvodov. Njegovi ustanovitelji trdijo, da bodo dali poudarek razvoju novih izdelkov, zlasti takšnih, ki imajo prihodnost in so prijazni do okolja, prednost pa bodo dajali izrabi geotermalne energije.

Čeprav so med ustanovitelji tega tehnološkega centra le podjetja iz lendavske občine, so ga poimenovali Pomurski tehnološki center, saj pričakujejo, da se bodo vanj vključila tudi druga pomurska podjetja ali pa bodo vsaj uporabljala njegove storitve. Nesmiselno bi se bilo namreč zapirati v ozke lokalne meje, saj ministru na pripravljen razvojni takšnih centrov v vsaki občini. Nesmiselno pa bi

biti tudi zavračati sredstva, ki jih država namenja za sofinanciranje tehnološkega razvoja. Slovenija je namreč v preteklih letih za to namenjala približno četrtino vsega državnega raziskovalnega denarja, z njim pa je želela spodbuditi predvsem izboljšanje kakovosti izdelkov in storitev, uvajati nove proizvodne metode in podobno. Je pa bila večina sredstev, ki jih je država namenjala za spodbujanje tehnološkega razvoja, izkoriščena prek subvencij. Tako je v letu 1993 ministru za znanost in tehnologijo sofinanciralo 466 razvojnoraziskovalnih projektov v skupni vrednosti nekaj manj kot 1,7 milijarde tolarjev, Pomurje pa od tega ni dobilo skorajda nič. Da to drži, najbolj

zgovorno potrjuje podatek, da pomurska podjetja za sofinanciranje pripravila le 5 projektov, pa so bili v glavnem odbiti.

Cilj Pomurskega tehnološkega centra pa ni le pridobivanje denarja, pač pa tudi izkoriščanje že obstoječe raziskovalne opreme in kadrov. Pomurska podjetja (Radenska Nafta, Varstroj in Živinorejsko-veterinarski zavod za Pomurje) namreč že registrirane raziskovalne enote, za ekonomske skave pa je registrirana še raziskovalna enota soboškega gospodarstva, ekonomsko in urbanizem. Od teh bo posamično gotovo zila manj, kot če bi se povežale prek Pomurskega tehnološkega centra, pa tudi sicer center uspešnejši pri izvedbi stavljenih nalog. V izhodiščni verski industrijske razvojne politike je zapisano, da je temeljna tehnološke politike države sposobnost lastne industrije za novi inovacij, prav tehnološki tri pa naj bi pomagali pri izvedbi tega cilja. V Pomurju je center še toliko bolj potreben, podatki kažejo, da je ta regija vrsti kazalcev, ki opredeljuje stopnjo razvitenosti, med najslabje razvitimi v Sloveniji in ta razlika se samo povečuje. Zmanjšanje bomo lahko le, če se ustrezno povežemo. LUDVIK KOVČIČ

STIGMA

droge, AIDS; 061 97 89

od pon. do pet. od 10.30 do 14.30

in od 15.00 do 20.00

Sindikati o letošnjih plačah

V območni organizaciji sindikatov Pomurja so temeljito proučili nekaj zelo pomembnih dokumentov, ki zadevajo področje njihovega delovanja. V prvi vrsti gre za navodila o načinu izračuna izhodiščnih plač za leto 1995, ki so bila objavljena v letošnjem Uradnem listu Republike Slovenije. V njem je namreč zapisano, da podpisniki splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo sporazumno ugotavljajo, da se veljavnost tarifne priloge za leto 1994 podaljša za letošnje leto. Ti se tudi dogovorijo o načinu izračuna izhodiščnih bruto plač, ki se usklajujejo tako, da se za razliko nad 13 odstotkov rasti cen na drobno v primerjavi z marcem 1994 upošteva celotna rast inflacije. Enak način izračuna izhodiščnih plač velja tudi za kolektivne pogodbe dejavnosti.

Po tem izračunu znaša izhodiščna plača za prvi tarifni razred bruto 39.215 tolarjev. Za drugi razred je izračunan znesek 43.137 SIT, za tretjega 48.234, za četrtega 53.725, za petega 60.783, za šesti razred 72.548, za sedmi 82.352, za osmi 98.038 in za deveti tarifni razred 117.645 tolarjev. Hkrati pa je republiška vlada sprejela sklep o uskladitvi zajamčenega osebnega dohodka, ki je za obdobje januar-marec 1995 30.136 SIT.

Pri vsem tem pa je gotovo zanimiv dogovor o politiki plač in drugih prejemkih zaposlenih v gospodarstvu za leto 1995, ki predstavlja nekakšen del letošnjega socialnega

sporazuma. Kot navajajo delodajalci, mora posamezna gospodarska družba oziroma delodajalec ugotoviti povprečno plačo na zaposlenega delavca kot osnovo za izračun plač tako, da povprečno plačo v podjetju za obdobje od januarja do vključno oktobra 1994, ki ni obdavčena po določenih dogovorih o politiki plač za leto 1994 ter zakona za njegovo izvajanje, poveča za 9,3 odstotka (razlika 10,3 odstotka). Pri obračunu plač se upošteva število zaposlenih na podlagi delovnih ur. Tako izračunane plače se lahko povečajo vsake tri mesece za naslednje trimesečje glede na rast življenjskih stroškov, pri čem-

er se za možno povečanje upošteva faktor 0,9.

In kako se bodo ravno kjer ne dosegajo povprečni ali gospodarski Slovenije v predhodnem sešju? Gospodarske družbe v romo delodajalci lahko za možno povečanje plač uporabljajo faktor 1. Seveda pa lahko plače po prejšnjem določeno doje le tiste gospodarske oziroma delodajalci, ki imajo trimesečni bilanci pozitivne dobiček (bruto dobiček), največ do višine tega pozitivnega zneska. Višja izplačila pa se se kot udeležba zaposlenih v dobičku podjetja. Hkrati vlada in delodajalci strinjajo plače poslovalnih delavcev in lavcev s posebnimi pooblastili kujejo skladno z merili in čili za individualne pogovorsitvi poslovalnih delavcev s posebnimi pter odgovornostmi zadržan nager in Gospodarske Slovenije.

Skladno z veljavno pogodbo se bo izplačevali greš za letni dopust, mora treba povračila materialnih škod glede službenih poti diti enotno za vse zaposleni veniji. Podpisniki tega strinjajo, da je možno kot nagrade izplačevati le na individualnih delovnih jubilej poslenih in da so te nagrade iz omejitve. Vsa druga jubilej morebitnih jubilejnih politike organizacije, izjemnih uspešnih sežkih pa se lahko izplača v obliki udeležbe v čistem dobitku podjetja.

Nov pa je tudi dopust log delodajalcev o razumu za leto 1995. Z njegovimi poglavitnimi usmeritvami gotovljali bistveno znižanje cije, nadaljevanje stiš, ohranjanje in odpravo delovnih mest, zmanjšanje poslenosti, učinkovitost inje brezposelnih v zaposlovanje mozaposenost ter zahtev do registriranih brezposelnih po usposabljanju ter stajanje realne rasti brutto plače za rastjo possti dela, izboljšanje stališča najbolj ogroženih skupin v stva ob hkratnem gibanju sistema socialne varnosti skim razmeram pa tudi pravne varnosti v državi. Da bodo ukrepi veljali za nine ter davke in prispevke za javno porabo in državni čun.

MARJAN HORVAT

Država bo zatisnila davčni vijak

Popolna davčna evidenca nad posameznikom; podaljšan rok za izrabo lastniških certifikatov do 31. 12. 95; brez potrošniškega varuha pravic; blagovne rezerve pod inšpekcijsko kontrolo.

Vlada nadaljuje z organizacijo učinkovite davčne službe, zato je na zadnji seji obravnavala in sprejela projekt nove davčne službe, ki bo enotna; dosedanjí dve se bosta združili. Oba pomembna zakona – zakon o davčni službi in zakon o davčnem postopku – sta že v proceduri v državnem zboru. Projekt je predstavil državni sekretar v ministru za finance Boris Kovačič, ki je dejal, da bo osnova za enotno organiziranost in pobiranje davkov načelo davčnih zavezancev in ne davkov. Vsak posameznik bo imel davčno številko, na osnovi katere ga bodo lahko kontrolirali davčni uslužbenci. Obstajal bo glavni davčni urad in območni davčni uradi. Območni davčni uradi bodo prvostopenjski, glavni davčni urad v Ljubljani bo dvostopenjski organ odločanja. Glede na število obvezancev so predlagali, da bi bili sedeži območnih davčnih uradov v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru, Novem mestu, Kranju, Novi Gorici in Murski Soboti. Bistvo nove davčne službe bo učinkovit informacijski sistem, s pomočjo katerega bodo kontrolirali vse posameznike. Povezan bo s plačilnim sistemom Banke Slovenije in bo vključeval davčni register, ki nas bo razkrinkal, koliko denarja imamo, koliko in kje delnice, kakšni so naši honorarji itd. Od leta 1997 pa bomo plačevali tudi davek na dodano vrednost. Vsi podatki naj bi bili tajni.

Za certifikate je še čas

Vlada je sprejela tudi predlog spremembe uredbe o izdaji, razdelitvi in uporabi lastniških certifikatov. S tem je za

v agenciji za privatizacijo še 826 programov, nekateri še čakajo na revizijske postopke. Prav tako pa je vzrok za podaljšanje tudi dejstvo, da na certifikate čakajo tudi upravičenci v denacionalizacijskih postopkih, sklad pa jih še ni začel izdajati. Tudi certifikati, ki jih bodo izdali na osnovi neizplačanega dela plač v negospodarskih organizacijah, še niso v obtoku. Zakon o lastninjenju državne lastnine pa je šele v parlamentarni proceduri. Tone Rop pa je dodal, da mnoga zanimiva podjetja niso začela z javno prodajo podjetja.

Blagovne rezerve tudi prodajajo

Vlada je na zadnji seji obravnavala tudi zakon o blagovnih rezervah, s katerim bodo centralizirali poslovanje z blagov-

nimi rezervami. Z blagovnimi rezervami bo odsej skrbel javni gospodarski zavod, ki bo nadomestil direkcijo za blagovne rezerve. Po besedah Janka Deželaka bodo vsi zaposleni našli delo v novem zavodu. Vlada je predlagala, da se združi drugo in tretje branje tega zakona, ker se z njegovim sprejetjem mudi, saj ponekod že prodajajo blago iz rezerv in s tem denarjem financirajo druge stvari. Prav tako je inšpekcijska ugotovila, da marsikje ne ravna z blagovnimi rezervami po predpisih. Po besedah državnega sekretarja Davorja Valentinciča bodo po občinah opravili inventure in ugotovili vse nepravilnosti. Novi gospodarski javni zavod bo imel poleg intervencijske vloge pri blagovnih rezervah tudi vlogo stabilizatorja blagovnih in denarnih tokov, ki jih zahteva država. Vlada je obravnavala

tudi zakon o varstvu potrošnikov in sklenila, da je primeren za drugo obravnavo v državnem zboru. V razpravi v delovnih telesih državnega zbora in na državnem zboru so bili podani številni predlogi, ki jih je predlagatelj upošteval. Na predlog državnega zbora so vnesli dve novi poglavji o oglaševanju blaga in storitev in odgovornosti za storitve. Opredeljena je vloga institucij – nosilcev varstva potrošnikov. Prek nacionalnega programa varstva potrošnikov bodo v delo na tem področju vključene tudi delujoče institucije civilne družbe in strokovne organizacije. Ponovno so razmišljali o posebnem varuhu potrošniških pravic (o ombudsmanu), vendar so ta člen črtali, delo varuha potrošniških pravic pa bo opravljal varuh človekovih pravic.

SGP Pomgrad

Dejavnost

Visokogradenij
ostaja

O poslovnih težavah SGP-ja Pomgrad ali hčerinske družbe Visokogradenij smo pisali v prejšnji številki tednika, direktor SGP-ja Pomgrad Tihomir Čumi pa je v pogovoru napovedal: »Dejavnost Visokogradenija bo v naslednjem letu ostala - ali kot družba ali v najbližjem primeru prenesena na drugo kmetijsko firmo.«

Podjetje je namreč načrtovalo revizijo poslovanja tako po komercialni kot pravni ravni predvsem za projekte, ki so jih Visokogradenij opravljal na Primorskem. Ko bosta opravljena revizija in bilanca, bosta dokončni obračuni, bodo videli smer ali pot razvoja družbe. Takrat bodo dokončno sestavili tudi sanacijski program. Vse to naj bi imeli na mizi konec februarja ali morda še kak teden pozneje. Ko bodo poročila sestavljena, bodo v družbi tudi lahko odgovorili na vprašanje, ali morda ne bi tudi za sklenjene pogodbe, ki so bile škodljive za podjetje.

Da je bil način sklepanja pogodb neobičajen, je povedal direktor družbe Ibor Čumi.

MH

Zakon za čas po ...

Po lastninjenju prava privatizacija

Seveda je res, da z obstoječim modelom lastninjenja dobivamo v mnogih podjetjih zelo razpršeno lastniško strukturo, da v procesu lastninskega preoblikovanja pridobivajo lastninske deleže mnogi lastniki, ki imajo do svojega lastniškega deleža zelo omejen in za lastnika netipičen odnos. Res je tudi, da bodo mnogi od »nepravih« poskušali delnice prodati takoj, ko bo to mogoče, in da bodo nekateri pripravljene te delnice prodajati po zelo nizki ceni.

Tako je zapisal mag. Anton Rop ter napovedal, da se bo po lastninjenju začela tista polna privatizacija po pravilih delničarstva in potni investiranja, ki veljajo v svetu. Prišli bodo pravi in zagreti lastniki, to pa pomeni, da se bo prej zgodilo »zbiranje« ali koncentriranje kapitala. Šele po končanem lastninjenju se bo začelo zares, zato lahko pričakujemo srdit boj za kapital. Tistim, ki glede na sedanjo lastniško strukturo, kjer prevladuje notranje lastništvo, trdijo, da se to ne bo zgodilo tako kmalu, lahko predstavimo podatek, ki že sedaj nakazuje, da bo notranje lastništvo v podjetjih kmalu izgubljalo primat. V podjetjih res prevladuje notranje lastništvo v skoraj 82 odstotkih vseh slovenskih podjetjih, toda takoj, ko pogledamo, kolikšen del kapitala pripada notranjim lastnikom, je to (le) polovica. Torej struktura lastništva z vidika kapitala je nekaj drugega in ne pomeni več, da imajo notranji lastniki več kot polovico vrednosti vsega kapitala. Zunanji lastniki so jim torej po vrednosti kapitala enakovredni že sedaj, ko se lastninjenje niti še končalo ni.

Zato pa skupina ekonomistov že pripravlja zakon za obdobje »po«, ki naj bi določil pravila igre za novo obdobje »prave« privatizacije. Zakon naj bi vlada kmalu dobila v branje. Gre za pomembno vprašanje po privatizacijskem obdobju, in sicer za prevzemanje podjetij. Temeljni cilj zakona je ureditev načina prevzemanja nadzornih deležev v podjetjih na takšen način, da bo po eni strani zagotovljena zaščita manjšinskih delničarjev in da bo na drugi strani postopek prevzemanja podjetij jasen, je o zakonu govoril mag. Anton Rop. Ne gre za to, da bi z zakonom varovali slab menedžment, ampak da bi posli potekali na mizi, transparentno in da ne bi bilo špekulacij, je še pojasnjeval avtor zakona.

Zakon naj bi temeljil na štirih glavnih načelih:

- enako obravnavanje vseh delničarjev,
- zaveza za prevzem, če velikost kontrolnega deleža preseže z zakonom določen prag,
- dolžnost razkritja podatkov,
- določeni obrambni sistemi, ki bi preprečevali prevzem.

Po napovedih zakon ne bo preprost, restriktiven, ampak bo natančno določal pravila igre pri prevzemanju lastništva in kupovanju kapitala. Odgovoril naj bi tudi na vprašanje položaja domačih ali tujih prevzemnikov, čeprav je sedaj še vedno dilema, ali naj med njima ne bo razlik ali pa bodo za tuje v zakonu omejitve. Odločitev bo seveda odvisna tudi od mnenj mednarodnih institucij. Znan pa je tudi primer, ko je Lek sporočil, da s svojimi delnicami ne bo »nastopal« na trgu, saj tuje ne želi sprejeti v svoj okrog, pravila o prenosu podjetja pa še niso znana.

MAJDA HORVAT

Niste sami,
Vestnik je z vami!

Pripravljajo pomursko razvojno strategijo

Prednost skupnim razvojnim problemom

Kdaj bo Pomurje dobilo svojo razvojno strategijo, je težko napovedati, dejstvo pa je, da sta projektni svet in projektna skupina, ki sta bila imenovana v lanskem letu, že začela nekatere aktivnosti pri pripravi. Na zadnji seji projektnega sveta, ki mu predseduje poslanec Feri Horvat, so ocenili dosedanje aktivnosti in se dogovorili za naloge, ki so pred njimi. Priprava ustrezne pomurske razvojne strategije je toliko pomembnejša, ker je Pomurje med dvanajstimi slovenskimi regijami po razvitosti na 7. mestu, uvršča se med razvojno manj perspektivna pa tudi podatki o gospodarskem razvoju v lanskem letu kažejo, da se položaj slabša.

Že na eni prvih sej projektnega sveta so sklenili, da je potrebno pred pripravo razvojne strategije zbrati vse že izdelane razvojne programe, ki so jih v preteklosti pripravljali na različnih ravneh in za različna področja, tisto, kar je uporabno, pa vključiti v novo razvojno strategijo. Žal so se pri inventarizaciji razvojnih programov srečali z nekaterimi težavami, saj, denimo, ljubumerska občina teh programov ni bila pripravljena dati projektne svetu pa tudi sicer se slabo vključuje v medobčinsko sodelovanje na ravni pomurske regije, ki je nekateri ne priznavajo več. Ker tudi iz vseh podjetij niso dobili odgovorov na vprašalnik o razvojnih programih, so na seji projektnega sveta menili, da je treba iti v ta podjetja in zbrati ustrezne podatke, dopolniti pa je potrebno tudi inventarizacijo razvojnih programov. Nekateri se nad zbiranjem podatkov v podjetjih niso navduševali pa tudi ne nad tem, da bi zbirali nekatere podatke za nazaj. Ena od nalog projektnega sveta je namreč tudi bila, da bi ugotovili, koliko sredstev za najrazličnejše spodbude oz. za preustroj je Pomurje dobilo od države, vendar razen nad sredstvi, ki so jih dobili za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij, v občinah nad drugimi spodbudami nimajo pregleda.

Bolj kot s preteklostjo se je potrebno ukvarjati s prihodnostjo, projektni svet in projektna skupina pa naj se lotevata predvsem tistih vprašanj in področij, ki zadevajo skupne probleme regije. V pripravi je že nekaj podprojektov, med njimi strategija turističnega razvoja, katere nosilec je Radenska, podprojekt o prostorskem načrtovanju, podjetništvu, kadrih, o promociji pomurskega gospodarstva in še nekateri. Seveda pa moramo predvsem doma ugotoviti, kaj bi radi in kaj moramo sami narediti, ne pa čakati, kaj nam bo dala država.

L. KOVAČ

Kako so se v Benediktu odločili, da ne bodo več čakali na pomoč drugih, ampak bodo usodo vzeli v svoje roke

Domačini, slatina in Trije kralji

Na območju osrednjih Slovenskih goric in obrobju bodo v prihodnje prinašali dohodek kmetijstvo, dopolnilne dejavnosti in močjo novosti, ki se ni povsem zakonsko urejena, lahko pa prinaša gospodarski dohodek ali postane celo njihova osnovna dejavnost. Celotno zadevo je začel tajnik Krajevne skupnosti Benedikt Milan Gumzar, ki je v minulih 20 letih zelo zaslužen za razvoj komunalne infrastrukture: asfaltiranih imajo 24 kilometrov cest, neasfaltirana sta le dva kilometra, tudi vodovodno omrežje imajo že razvejeno, vodo pa dobivajo iz mariborskega vodovoda. Veliko vsega so naredili s sredstvi samoprispevka ali drugačnimi prispevki krajanov, z deležem od 30 do 50 pomagala tudi država. Nazadnje so ugotovili, da njihova krajevna skupnost pravzaprav nima večjih komunalnih problemov, ampak da je največji problem struktura prebivalcev in prevelika nezaposlenost.

Tako je Milan Gumzar pred več kot letom zasledil možnost prijave na različne projekte, npr. Vinsko-turistične ceste in Celotni razvoj podeželja. Poznaval se je na ministrstvu, izbral primerno storitveno podjetje in skupaj s krajani so se dobivali tudi nekajkrat teden, po enem letu pa izdelali obsežen projekt - program, po katerem bi se lahko v prihodnosti razvijalo benediško območje. Za ta projekt bi lahko dali so ga res predlagali in ustvarili krajanji sami, ne pa kako podjetje ali posamezniki (funkcionarji ali politiki), ki bi zaslužek.

Osnova nadaljnjega načrtovanja sta bili ugotovitev pred-

nosti in slabosti pokrajine ter proučitev novejših demografskih razmer. Danes živi na podeželju več kot 60 odstotkov prebivalcev Slovenije. V obnavljanih naseljih Stajngrove, Trstenik in Sveti Trije kralji, ki spadajo v tradicionalno kmetijsko pokrajino z neugodno demografsko strukturo, živi 30 odstotkov nekmetijskega prebivalstva s povprečno starostjo 32 let, 56 odstotkov mešanega prebivalstva (kmečko-delavske gospodinjstvo) povprečne starosti 35 let in le 14 odstotkov kmečkega prebivalstva, ki je v povprečju staro 47 let. Ljudje so se znašli v nerešljivi situaciji: industrijski centri v Gornji Radgoni, Lenartu in Mariboru so odpustili veliko ljudi s podeželja

MILAN GUMZAR, tajnik krajevne skupnosti in predsednik projektnega sveta: »Država bi morala bolj skrbeti za odprte projekte. Če se neke začne s projektom, ga mora država spremljati, dokler ni končan. Zdaj pa imam jaz občutek, da je država sicer zainteresirana, da se naredijo neki skupni projekti, da zaživijo, ampak predvsem glede komunalne infrastrukture. Podpira torej le skupne projekte, manj pa je država pripravljena vlagati v individualne projekte. Država bi morala za take projekte, kot je naš projekt vrtnarskega centra, dajati ugodna posojila ali celo nepovratna sredstva. Da, največji problem pri realizaciji projektov je, da banke in država teh prizadevanj ne spremljajo tako, kot bi morale.«

Tako je nastajal zaščitni znak (oznaka) za Benedikt, ki bo na vseh občestnih tablah, izdelkih in publikacijah.

MIRAN TOPLAK, Bačkova: »Glavni razlog, da sem se odločil za ta individualni projekt pridelave vrtnin, je veliko pomanjkanje delovnih mest. Žena je doma, firma pa v propadu. Jaz delam pogodbeno pri bratu. Naša kmetija obsega 4 hektarje zemlje, kar je za preživetje družine premalo. Da bi se ukvarjali z vrtnarstvom, je ideja obeh, saj imava oba interes, da bi se s čim ukvarjala. Začeti bomo morali s skupnimi močmi. Njive imamo dokaj dobro urejene, že pripravljene za postavitve rastlinjakov. Trg, kamor bi prodajali, je Italija, od tam bi tudi dobili semena. Pridelovali bi tako za domači trg kot tujega kupca. Doslej smo zeleznajo pridelovali v glavnem zase, spomladi pa naj bi začeli že z večjo pridelavo radiča na odprtem. Ne, ne bojim se in nisem v dvomih, saj nimamo kaj izgubiti.«

(najprej so ostali brez službe ljudje iz kmečko-delavskih družin), kmetijstvo pa ni bilo tržno usmerjeno, temveč zgolj v pridelavo. Kljub temu se je na skupnih sestankih s strokovnjaki pokazalo, da nekateri vendarle imajo svojo vizijo razvoja. Ti so bili v prihodnje tudi najbolj motivirani, tako da so poleg skupnega projekta razvoja območja izdelali tudi individualne projekte. Decembra 1994 je Alojz Senekovič iz Trstenika že začel z izvajanjem svojega projekta, turističnega dejavnostjo na kmetiji. S podobno dejavnostjo se nameravata še letos ukvarjati Ludvik Šijanec od Sv. Treh Kraljev in Janez Kavčič iz Trstenika. Janez Pšait iz Stajngrove se bo ukvarjal s pridelavo mesa kot dopolnilno dejavnostjo na kmetiji. Drago Kavčič iz Stajngrove z mizarstvom kot osnovno dejavnostjo. Olga Klepec od Sv. Treh Kraljev s cvetličarstvom kot dopolnilno dejavnostjo. Slavko Breznik iz Trstenika s prašičerejo in prodajo na domu. Marija Perko iz Stajngrove z vrtnarstvom in prašičerejo. Fridenik Rola iz Trstenika bo imel prašiče in vino. Marjeta Hoja iz Trstenika pa se bo ukvarjala z vrtnarstvom kot osnovno dejavnostjo. 20 družin se bo ukvarjalo s prodajo lastne blagovne znamke. 15 pa se jih je odločilo

za vrtnarstvo. V ta namen bodo ustanovili tudi Vrtnarsko zadrugo (ali združenje), ki bo skrbela za pridelavo, predelavo in prodajo izdelkov. Seveda se tukaj takoj postavi vprašanje: ali so pri načrtovanju razvoja pretežno kmetijskega območja sodelovali tudi kmetijski svetovalci (sodelovala sta Jelka Plateis in Marjan Horvat) in najodgovornejša za kmete - kmetijska zadruga. Če bi hoteli pomagati podeželju, bi marsikje lahko pomagali že do sedaj. Odslej pa bo tako, da bodo obravnavani enako kot drugi ponudniki storitev, če bodo učinkoviti, bodo z njimi sodelovali, če ne, pa bodo izbrali drugega.

V roku enega leta bi morali biti v treh omenjenih vaseh vidni rezultati. Šele potem bodo prijaviteli naslednje vasi iz KS Benedikt, npr. Drvanjo in Bačkovo. Njihovo načelo je: najprej poskrbeti za dvig življenjske ravni, potem pa bodo ljudje sami poskrbeli za »lepotne« zadeve. K celostnemu razvoju spada tudi enotna podoba Benedikta in sosednjih vasi na vseh najbolj vidnih oznakah, oživitve najstarejšega slatinskega vrelca, obnovitev vodnjakov ter večje vključevanje kulturno-zgodovinskih znamenitosti v turistično ponudbo.

BERNARDA B. PEČEK

Prva seja bolnišničnega sveta Med člani nobenega zdravnika

Na prvi seji so se zbrali izvoljeni in imenovani člani sveta javnega zdravstvenega zavoda murskosoboške splošne bolnišnice. Svet ima pet notranjih članov, ki so jih izvolili zaposleni, in šest zunanjih, štiri so imenovali stare občine, eden je iz zdravstvene zavarovalnice in eden, ki ga imenuje vlada. Ime slednjega še ni znano, po sporočilih iz Ljubljane pa ga bodo imenovali še ta teden. Na prvi seji so izvolili predsednico sveta Marjeto Gombor, podpredsedniško mesto pa bo pripadlo enemu od zunanjih članov. Imenovan bo, ko bo znano še ime člana, ki ga imenuje vlada.

Na seji sveta so člani razpravljali tudi o tem, da vanj ni bil izvoljen noben zdravnik ali kdo od zaposlenih z visoko izobrazbo. Notranji člani so tako bili izvoljeni iz sestrskih vrst. Vzrok so iskali v številu kandidatov. Za pet mest v svetu se je potegovalo kar petindvajset kandidatov in od teh je bilo dvanajst zdravnikov. Glasovi so se zato porazdelili. Oba sindikata zdravstva in zdravstvene nege sta vodila tudi močno predvolilno akcijo za izvolitev njunih kandidatov in tudi uspela.

Na prvi seji sveta bolnišnice so člani sprejeli inventurni elaborat, v razpravo pa osnutek statuta zavoda in sklep o soustanoviteljstvu skupnosti. Sestali naj bi se spet konec februarja, ko bodo obravnavali zaključni račun in morda sprejeli že tudi statut.

MH

**Biotehniška fakulteta Ljubljana želi
vpisati tudi nekaj študentov iz Pomurja**

Krajinska arhitektura

Čeprav še ni uradni čas za informativne dneve na slovenskih univerzah, so se na Biotehniški fakulteti Ljubljana odločili, da bodo to soboto (18. februarja ob 10.00) na stečaj odprli svoja vrata vsem tistim srednješolcem, ki jih zanima študij krajinske arhitekture. Kot so nam sporočili, je njihova želja, da bi se za ta študij odločili tudi nekaj študentov iz Pomurja.

Gre za redni štiriletni dodiplomski študij, dveletni magistrski študij in doktorski program. Diplomanti štiriletnega programa dobijo naziv diplomirani inženir krajinske arhitekture. Po tem poklicu povprašujejo ustanove, kot so zavodi za varstvo naravne in kulturne dediščine, ustanove in zavodi za prostorsko in urbanistično planiranje, upravne službe v ministrstvih, občinski oddelki za urejanje prostora in varstvo okolja, inšpekcije za varstvo okolja in urbanistične inšpekcije, družbe za ceste, vodnogospodarska podjetja idr.

Krajinskega arhitekta čaka ustvarjalno delo pri varstvu narave in okolja, ki se opira na široko znanje o fizičnem in družbenem prostoru, pri čemer se mora spopadati z vprašanji kakovosti življenja in bivanja, se soočati s protislovnostmi med potrebami gospodarskega ali urbanega razvoja na eni in varstva narave oziroma okolja na drugi strani.

V 1. letnik bodo vpisali 28 kandidatov. Če bo zanimanje večje, bodo omejili vpis, kar pomeni, da bodo imeli prednost tisti, ki bodo dosegli boljši učni uspeh pri maturi (15 točk), splošni učni uspeh v 3. in 4. letniku (10 točk) ter uspeh pri preskusu ustreznosti (75 točk). Poleg tokratnega posebnega bodo pripravili tudi redni informativni dan, ki bo tedaj, ko bo organiziran na vseh slovenskih univerzah.

J. G.

Brezposelnost mladih

Mladi brez šol in dela

Na klin lahko obesimo vse pregovore in številne fraze, kako na mladih svet stoji, ko si v roke vzamemo analizo o brezposelnosti mladih v naši pokrajini (Brezposelnost mladih v letu 94, Republiški zavod za zaposlovanje, Območna enota M. Sobota, februar 95). Podatki vznevoljivo in jezijo, so kričeči toliko bolj, če jih postavljamo ob bok razglašeni korakanju v razviti evropski svet, kjer se bo v znamenju visoke znanosti in tehnike končalo dvajseto stoletje. Toda vse bolj spoznavamo, da v slovenskih centrih kapitala in moči, torej tudi znanja, že korakajo s svetom ozvezdja, toda obrobju vse bolj zastaja korak. Tudi zato, ker preveč mladih ne konča niti osemletke, in to na pragu tretjega tisočletja.

Prisilna mladost

Kdaj bomo končno spoznali, da je za družbo nezaposlenost in neizobraženost mladih velika izguba in nevarnost. Občudujemo uspešnost nekaterih malih držav in narodov, a kot da ne znamo poslušati njih, ko nam sporočajo, da je pri njih vsako življenje dragoceno, da iščejo talente ter energijo mladih znajo usmerjati. Vsaka naložba v ta del naroda, vsaka sposobnost, spretnost, znanje, duhovna vrednota, vcepljena v odrasčajoči del populacije, določa kakovost in vsebino življenja več generacijam – tako tistim, ki odhajajo, kot tem, ki prihajajo za njimi, je zapisala tudi naša dr. Martina Žmuc Tomori.

Nezaposlenost mladih je dejavnik tveganja tudi v njihovem osebnostnem razvoju. Mlade, ki so v času najbolj dejavnega osebnostnega oblikovanja, neugodne možnosti za zaposlitev posebno prizadenejo. To je čas, ko nastaja njihova podoba o sebi in svetu, ko je od njihovega samospoštovanja odvisna življenjska motivacija. Z zaposlitvijo mladih pa ni povezana samo njihova samopodoba in samospoštovanje, ampak konkretna ekonomska samostojnost. Brez lastnega zaslužka so odvisni od odraslih, so torej v statusu prisilne mladosti, kajti kriterij vstopa mladih v odraslost je prav to, da postanejo ekonomsko samostojni.

Delež nezaposlenih mladih, starih do šestindvajset let, moremo videti v dveh negativnih razsežnostih. Prva je ta, da mladi niso vključeni v delo, in druga, da mladi hitro ali prehitro zapuščajo proces šolanja. Med deležen nezaposlenih mladih in povprečno dolgotrajno šolanje je namreč tesna vez. Zato o nezaposlenosti mladih ni mogoče govoriti drugače, ne da bi načeli tudi vprašanje njihovega šolanja.

Med nezaposlenimi dve petini mladih

Konec lanskega leta je bilo na listi čakajočih na delo 8879 ljudi (podatki murskosoboške območne enote zaposlitvenega zavoda) ali za

170 več kot leto prej. Opomnimo, da se je nezaposlenost v državi lani znižala, v naši pokrajini pa spet porasla, s tem da je bil trend povečevanja res počasnejši: v primerjavi s prejšnjimi leti. Značilnost pomurske brezposelnosti je tudi, da je med brezposelnimi manjši delež žensk (37,8 odstotkov), pomembno manj od republiškega povprečja (45,7 odstotkov). Tema tega prispevka pa je delež nezaposlenih mladih, in skoraj 40 odstotkov nezaposlenih je mladih, starih do 26 let. Podatek torej, ki je neugoden zaradi samega visokega deleža nezaposlenih mladih, pa tudi po drugi plati, saj nakazuje, da pri nas mladi prehitro zapuščajo šolske

klopi. Število nezaposlenih v tej starostni skupini se je lani v primerjavi z letom prej znižalo, toda le za spoznanje. Delo v naši pokrajini še vedno išče 3366 mladih, starih do šestindvajset let (leto prej 3608).

Zaradi poklicne neizkušenosti so mladi v primerjavi z odraslimi iskanci dela na slabšem, toda to vendar ne more biti edini razlog njihove neuspešnosti na trgu delovne sile. Zakaj torej toliko mladih na listi nezaposlenih? Odgovor je mogoče iskati v dveh smereh, in sicer, kakšna je njihova šolska izobrazba ter kolikšno je neskladje med njihovo strokovno usposobljenostjo in prostimi delovnimi mesti.

Za šestnajst razredov brez končane osemletke

Največ brezposelnih mladih ima le končano osemletko. Podatek torej, ki ruši vsa napihnjena pričakovanja o hitrem razvoju in napredku, ki je skrb zbujajoč in tak, ki načena vrsto vprašanj v zvezi z našim šolskim sistemom. Vprašanje, ki tudi mora biti: kako je mogoče, da kar 409 mladih, ki si iščejo

Šol. izobrazba	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
----------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Ivan Obal, državni sekretar v ministrstvu za kmetijstvo, spodbudno o položaju v tej panogi

Kmetijcem zagotoviti paritetni dohodek

Če bi se predstavniki države oziroma tisti, ki oblikujejo gospodarsko politiko, večkrat srečali s kmeti in prisluhnili njihovim težavam, potem bi ob reševanju nekaterih težav ukrepali hitreje pa tudi kmetje bi jih manj kritizirali. Ivan Obal, državni sekretar v ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo, razmere v kmetijstvu dobro pozna in zato tudi uspešno sodeluje pri iskanju najustrežnejših rešitev, mora pa ob srečanju s kmeti navkljub vsemu poslušati marsikateri ožitek. Tako je bilo tudi ob zadnjem srečanju s pomurskimi kmetijci, ki so se zbrali na strokovnem posvetu o poljedelstvu, Ivana Obala pa so povabili, da bi jim spregovoril o tržnem redu za pšenico.

Ker tržni red za pšenico še ni sprejet, o njem pa zdaj razpravljajo v vladi, kmetje niso dobili odgovora na vprašanje, kakšna bo odkupna cena letošnje pšenice, bo pa taka, da bo nagajevana kakovost. Po besedah Ivana Obala bodo izhodno ceno določili za spodnji kakovostni razred, vse, kar bo nad njim, bo dodatno nagajeno in dodatek bo lahko znašal tudi do 4 tolarje za kilogram. Takšni tržni redi veljajo namreč tudi v državah Evrope-

ske unije in Slovenija se je zgledevala po njih. Vsi drugi odkupni pogoji, od odkupnih mest do zagotavljanja sredstev za plačilo pridelka, bodo podobni lanskim. Izhodniško odkupno ceno bodo določili ob pomoči revidirane kalkulacije, ki jo je kmetijsko ministrstvo naročilo v kmetijskem inštitutu, potrditi pa jo mora še neodvisna ustanova. Prav na račun revidirane kalkulacije pa smo na tem posvetu slišali tudi ožitek, češ da temelji na višjem

hektarskem pridelku, kar naj bi imelo za posledico znižanje stroškov na enoto pridelka in s tem tudi nižjo ceno. Ali so takšni očitki upravičeni, bo znano takrat, ko bodo na voljo ustrezni podatki, vsekakor pa odkupna cena letošnje pšenice realno ne bi smela biti nižja od lanske.

Ob pšenici so revidirane cene pripravili še za koruzo za zrnje in silažo, za ječmen, mleko, mlado pitano govedo, prašiče in perutnino. Ob tem so upoštevali različna izhodišča, od stroškov, ki nastajajo na manjših kmetijah, do stroškov pri večjih in usmerjenih kmetijah. Doslej so namreč v kmetijsko ministrstvo z različnih strani (seveda nekmetijskih) prihajali očitki, da pri določanju proizvodnih stroškov ostajajo na ravni »vrtičkarstva«, zato so ti stroški ob sedanjih posestnih sestavi naših kmetij tako visoki. Takšen ožitek seveda drži, vendar drži tudi dejstvo, da je naše kmetijstvo v povprečju zelo razdrobljeno, pridelava pa zato seveda dražja. Eden od ukrepov kmetijske politike mora biti zato usmerjen v zagotavljanje razmer za izboljšanje posestne in parcelne sestave naših kmetij. Ti procesi so pri nas po drugi svetovni vojni tekli v povsem drugačno smer kot v zahodni Evropi, zato bo moralo miniti precej časa, preden se bo sestava slovenskih kmetij bistveno spremenila. Za pospešitev tovrstnih procesov bo potrebno nekatere zadeve tudi poenostaviti, saj je po podatkih kmetijskega ministrstva v Sloveniji čez 100 komasacijskih postopkov, ki iz različnih vzrokov še niso končani. Za izboljšanje posestne sestave kmetij pa bo potrebno v proračunu zagotoviti tudi sredstva za regresiranje obrestne mere za posojila, ki jih bodo kmetje jemali za nakup zemlje.

Iz proračuna več za kmetijstvo

Sicer pa so kmetijce na zadnjem posvetu v Murski Soboti zanimala še nekatera druga aktualna vprašanja in državni sekretar je bil zanje pravi naslov. Po besedah Ivana Obala se je odnos do kmetijstva v zadnjem času bistveno spremenil, kar potrjuje tudi gibanje cen kmetijskih pridelkov. V kmetijskem ministrstvu so sredi lanskega leta pripravili analizo stanja te panoge in ugotovili, da so cene kmetijskih pridelkov po letu 1980 zaostajale za inflacijo. Vlado so zato opozorili, da mora ta razkorak odpraviti in cene v kmetijstvu morajo rasti hitreje od inflacije. V lanskem letu jim je ta cilj uspelo uresničiti, saj so cene kmetijskih proizvodov v povprečju presegle inflacijo za 3,4 odstotka, takšne težnje na področju gibanja cen pa bo

potrebno ohraniti tudi v prihodnje. Vlada se je hkrati zavezala, da bo sprejela tržne rede za najpomembnejše kmetijske pridelke, in tudi te aktivnosti potekajo. Seveda pa je pred tem potrebno sprejeti še zakon o blagovnih rezervah, ki je že v prvi obravnavi v parlamentu in bo pomenil korak naprej pri zagotavljanju večje stabilnosti v kmetijski pridelavi.

Pravzaprav je prelomnico v kmetijstvu predstavljal že sam sprejem slovenske kmetijske razvojne strategije, ki je določila smernice za nadaljnji razvoj, sprejete pa so bile že tudi konkretne aktivnosti. Še posebno pomemben je pri tem zakon o posebnih uvoznih dajatvah pri uvozu kmetijskih pridelkov, s katerim želijo predvsem zaščititi domačo pridelavo. Te tako imenovane prelevne skušajo sproti prilagajati razmeram na tržišču, prav zdaj pa si prizadevajo, da bi te posebne dajatve uvozniki plačevali že na meji, tudi za tiste pridelke, ki jih bodo pozneje izvozili. Do zdaj je bilo namreč potrebno te dajatve plačati v določenem času, uvoz zaradi izvoza pa je bil oproščen plačila teh dajatve.

Sicer pa je osnovni cilj kmetijske politike zagotoviti paritetni dohodek v kmetijstvu, torej je treba kmetijske pridelovalce pri doseganju dohodka izenačiti z drugimi kategorijami prebivalstva. Za doseg tega cilja je potrebno zagotoviti tudi proračunska sredstva, žal pa ugotavljajo, da se njihov delež v zadnjih letih zmanjšuje. To navsezadnje niti ne prese- neča, saj proračun prevzema vedno več novih obveznosti, kljub temu pa bodo v kmetijskem ministrstvu vztrajali, da bo delež sredstev za kmetijstvo v proračunu dosegel 4,2-odstotni delež. Dodatke k tržnim cenam naj bi zagotovili predvsem tistim proizvajalci kot v državah Evropske unije.

Spodbudna je tudi ugotovitev, da se v kmetijstvu v zadnjem času povečuje zanimanje za nove naložbe, kar je gotovo potrditev, da se položaj te gospodarske panoge vendarle izboljšuje. Željam po naložbah bo morala zato prisluhniti tudi država, pri tem pa bo morala biti selektivna in bo spodbujala predvsem naložbe v obnovo dotrajane opreme ter v povečevanje tiste pridelave, ki je primanjkuje in ki jo bo možno izvoziti. Za vse prednostne naložbe bo treba zagotoviti regresiranje obrestnih mer, medtem ko se bo delež nepovratnih sredstev zmanjševal. Izjema bo urejanje namakalnih sistemov, v katere bo država v prihodnjih desetih letih vložila precej nepovratnih sredstev, s temi zemljiškimi operacijami pa naj bi predvsem povečali pridelavo tistih kmetijskih kultur, ki jih primanjkuje.

LUDVIK KOVAČ

Apnjenje zemlje

Če želimo apniti zemljo, moramo to storiti čimprej, vsaj mesec dni pred setvijo in toliko pred osnovnim gnojenjem. Travnje in zatravljene trajne nasade apnimo praviloma zunaj vegetacije, tj. pozimi, njivske površine pa od konca poletja do konca zime. Spomladi praviloma ne priporočamo apnjenja, še posebno ne meliorativnega, če pa že nameravamo apniti, ne smemo pretirati z odmerki in ne uporabljamo hitro delujočih apnenih gnojil (apno), ampak raje mlete apnenice ali saturacijsko apno. Apnimo ločeno od gnojenja z mineralnimi in organskimi gnojili. Vsaj en mesec prej apnimo gnojilo podorjemo ali vdelamo v zemljo (delno ga do časa setve sperejo v zemljo tudi padavine). Na travnjin in zatravljenih površinah uporabljamo za polovico manjše odmerke od predpisanih. Čeprav so naša tla na splošno zelo kisla, ne priporočam apnjenja na pamet, ampak na podlagi potreb, ki jih ugotovimo s pomočjo kemičnih analize tal.

Zakaj moramo gnojiti s kalcijevimi gnojili?

Kalcij je rastlinsko hranilo in pomemben dejavnik za ohranjanje in izboljšanje rodovitnosti tal. V tleh nevtralizira kisline in pospešuje sprejemanje hranilnih snovi za rastline. Popravlja in ohranja strukturo tal in vpliva na ugodne fizikalne, kemične in biološke procese v tleh. Iz tal se izgublja z izpiranjem v podtalje in odnašamo ga tudi s pridelki. Pšenica odnese 20 kg kalcija, pesa 80 kg, korenček 120 kg in detelje 150 kg, zelje 300 kg/ha. Zato moramo s kalcijem gnojiti poljščine in zemljo. Kalcij nevtralizira kislost tal, če so tla preveč kisla, jih moramo apniti. Optimalna reakcija ni za vsa tla enaka. Na lahkih in zelo humusnih tleh so optimalne pH vrednosti nižje.

Optimalna reakcija tal

Večini poljedelskih kultur ustreza zmerno kisla do nevtralna reakcija tal (pH- vrednosti). Kadar apnimo, moramo vedeti, kakšne so optimalne pH-vrednosti za posamezne tipe tal.

Tekstura tal	Optimalni pH v 0,1n KCl	Cilj apnjenja	Max. enkratni odmerek CaO/kg/ha, kg/m ²	
Lahka tla -peščena do 5% gline - ilovnato peščena (5-12% gline)	5,3 - 5,7 5,8 - 6,2	5,5 6,0	1000 1500	0,1 0,15
Srednje težka tla - meljasta, tM, pI - ilovnata (20 - 30 % gline)	6,3 - 6,7 6,8 - 7,0	6,5 7,0	2000 2500	0,2 0,25
Težka tla - glinasta, gM, iG (> 30 % gline)	> 6,9	7,0	3000	0,3

Pomanjkanje kalcija lahko vidimo že na posevkih, ki so blede zeleni in slabe začetne rasti, sklop je redek in žita se slabo razraščajo. Znaki pomanjkanja so tudi venenje in odmiranje zgornjih listov, listi so majhni, robovi se zavijajo, postanejo rumeni, nato sivo rdeči, opazimo nekroze listov. Tudi rastline pokažejo, koliko apna je v tleh, na kislih tleh raste preslica in mala kislica. Informativno lahko določimo kislost tal z raznimi reagenti ali testnimi palčkami, ki jih je je možno kupiti v specializiranih kmetijskih trgovinah. Test lahko opravimo sami ali zaprosimo za terensko analizo kmetijskega svetovaleca. Najbolj natančno pa lako ugotovimo potrebe po apnjenju z analizo tal v laboratoriju. V laboratoriju določimo kislost tal in s posebno analizo tudi potrebe po apnjenju. Količino apnenih gnojil moramo prilagoditi predvsem vrsti tal. Svetujemo, da se za apnjenje ne odločate »na pamet«, ampak na podlagi potreb, ki jih pokaže analiza tal.

Vrsta gnojila	Kemična oblika	Vsebnost CaO	Delovanje	Odmerki kg/ha
Žgano apno v prahu	CaO	90	hitro	1500-2000
Hidratizirano apno	Ca(OH) ₂	70	hitro	2000-3000
Mešano apno za apnjenje	CaCO ₃ Ca(OH) ₂ CaO	60-65	deloma počasi deloma hitro	2500-3000
Mleti apnenec Dolomit	CaCO ₃ CaCO ₃ MgO	50 30 20	počasi	3000-4000 4000-5000
Karbonatcijski mulj	CaCO ₃	28	počasi	5000-7000

Prevelikih količin apnenih gnojil naenkrat ne smemo uporabljati, apnimo raje manj in večkrat, vsaki dve do tri leta. Predvsem na lažjih peščenih tleh ne smemo pretirati z enkratnimi odmerki, ker premočno apnjenje naenkrat lahko blokira nekatera hranila, kot so: fosfor, bor, magnezij, baker. Za apnjenje lahko uporabimo hitro delujoče apno ali bolj počasi delujoči apnenec. Uporost delovanja je odvisna od meljave apnenice. Na srednje težkih tleh apnimo z apnencem 0,5-1 mm velikosti delcev in na lahkih tleh s še bolj drobno mletim, ki se lažje oprime talnih delcev. Za apnjenje lahko uporabimo tudi karbonatcijski mulj ali saturacijsko apno iz Tovarne sladkorja Ormož.

Najprimernejši čas za apnjenje njivskih površin je po žetvi žit. Apnimo gnojilo enakomerno raztrosimo po površini in plitvo vdelamo v tla s krožno ali rotobrano ali plitvo zaozrom. Spomladansko apnjenje je manj primerno. Tudi jeseni bi lahko apnili, vendar so zaradi jesenskih padavin tla bolj mokra in jih preveč stlačimo. Apnimo lahko tudi pozimi po brazdi, vendar le, če ni snega in so tla zamrznjena. Na splošno velja, da apnimo vsaj mesec dni pred setvijo, ločeno od gnojenja z mineralnimi in organskimi gnojili, in da apnenec dobro premešamo z zemljo do globine obdelave tal.

Apno in druge apnene materiale ne smemo mešati s superfosfatom, dušičnimi gnojili, hlevskim gnojem in gnojevko (izgube dušika). Kadar načrtujemo apnjenje z večjimi količinami apnenih gnojil, je bolje, da le-to opravimo ločeno od osnovnega gnojenja 3-4 tedne pred jesenskimi ali spomladanskimi osnovnim gnojenjem. Kadar pa apnimo z manjšimi količinami apnenca, lahko le tega trosimo istočasno s hlevskim gnojem. Če potrosimo 100 kg finomletega apnenca na 1 tono hl gnoja (na dno trosilca), so izgube dušika zanemarljive. Ne smemo pa mešati apna z gnojem. Apnena gnojila pa se lahko mešajo s kompostom, kar je tudi priporočljivo zaradi odstranitve nastalih kislin v kompostu.

Zita FLISAR NOVAK, dipl.inž.agr.

Reja kokoši nesnic

Krmilo za kokoši nesnice vsebuje:

- 60% koruze
- 5% pšeničnih otrobov
- 5% ovsa
- 5% sončničnih tropin
- 10% sojinih tropin
- 0,3% jodirane živinske soli
- 1,0% vitaminsko-rudninskega premiksa
- 4% ribje moke
- 2% mesno-kostne moke
- 2% lucernine moke
- 3,2% apnenca
- 2,5% dikalcijevega fosfata

To je samo 1 primer, obstaja pa zelo veliko različnih receptur za sestavljanje krmil oz. krmnih mešanic za kokoši nesnice. Kot osnova za sestavljanje krmnih mešanic je v vsakem krmilu za perutnino običajno čez 60% žit (koruze, ječmen, pšenica, oves) in 15-25% oljnih tropin (sojine tropine, sončnične tropine, bučne pogače...). Poleg tega so dodane ribje, mesne ali mesno-kostne moke od 4 do 6% in mineralno-vitaminske mešanice od 5 do 8% v mešanici. Pri tem moramo poudariti, da se v mešanice za kokoši nesnice dodaja precej kalcija zaradi tvorbe jajčne lupine. Zdravstveno stanje je zelo pomembno. Najpomembnejša pri perutninarstvu je preventiva. Potrebno je preprečiti, da bi prišlo do obolenja in širitve bolezni v jati. Zato je pri večjih rejah pa tudi pri manjših potrebno izločiti in ločeno rediti živali, pri katerih sumimo, da so bolne. Če se stanje ne popravi, jih moramo na žalost zaklati, kar je dosti boljše, kot pa vrnitev nazaj v jato, kjer lahko okužijo celotno jato. V takem primeru je gospodarska škoda zelo velika. Lahko pa tudi kokoši iz jate, pri katerih sumimo, da so bolne, zakoljemo.

Za uspešen pregled nad zdravstvenim stanjem jate je potrebno upoštevati nekaj pravil:

1. istočasno izprazniti in spet istočasno napolniti kurnico s kokošmi,
2. temeljito razkužiti kurnico in izpust (če obstaja) med dvema nasestitvama,
3. preprečiti vsako selitev kokoši iz dvorišča na dvorišče, iz kraja v kraj,
4. skrbeti za dobro kondicijo kokoši s pravilno prehrano, rejo in ravnanjem,
5. s pomočjo veterinarjev izdelamo program cepljenja proti najpogostejšim boleznim (imunoprofilaktični program), ki ga moramo skrbno in dosledno izvajati.

Poleg naštetega so še nekateri preventivni ukrepi, ki vključujejo stalno ali občasno dodajanje zdravil ali zaščitnih sredstev v krmo, uničevanje zajedalcev na koži in perju, strog nadzor nad razkuževanjem, prepoved obiskov v hlevih. V krmo in vodo je prepovedano dodajati antibiotike ali druga zdravila v času nesnosti kokoši. Taka jajca je prepovedano uporabljati za prehrano ljudi.

Janez Lebar, dipl. inž. agr.

Oceanologinja z muzikaličnim psom

Gospa Elisabeth Borgese Mann je imela v apartmaju hotela Radin na mizi prižgan prenosni računalnik. »Pravkar sem v šahu premagala računalnik,« nama je rekla z gospodom Verdevom, Radinovim človekom za stike z javnostjo. Njen droben nasmeh je bil navihnan, čisto tak kakor sodi pod frizuro, ki je neke med praktično in deško. Obblečena je bila v hlače in trikotažni gornji del. Na mizi ob vazi z rožami je ležal velik diktafon, ki sem ga povezoval s tistim, kar mi je spodaj v avli, preden je prišla po naju, povedal gospod Verdev. Dejal je, da gospa dobiva telefakse z vsega sveta in mislil sem, da diktafon uporablja namesto klasične beležnice, da vanj pripoveduje stvari, ki so povezane z njeno znanstveno korespondenco. Pozneje se bo pokazalo, da ima doktorica politologije, katere posebno področje je morsko pravo, na magnetofonskem traku tudi še nekaj čisto drugega. Slovenske slovnice, ki je ležala zraven diktafona, nisem takoj opazil. Nanjo me je opozorila gospa Borgese Mann, češ da se iz nje uči.

Malo da jo muči artritis v kolku, je rekla. Zategadelj je v Radencih že drugič, ker ji tukajšnja terapija pomaga. Zanj jo je pred leti povedal slovenski politik in diplomat dr. Anton Vratuša, ki ga pozna že dvajset let.

V stalnem prebivališču v kanadskem Halifaxu, ki ga kot svetovljanka tudi sicer najbrž pogosto zapušča, je v začasno oskrbo drugim pustila pet psov pasme angleški terier. »Angleški terierji so najbolj muzikalični psi. Z enim od njih sem zadnjič nastopila po radiu CBS. Skupaj sva zaigrala Mozartov menuet, on z gobcem nadomesti desno roko, jaz igram z levo. Če hočete, vam bom predvajala posnetek.« Zato je bil na mizi tisti diktafon. Igranje klavirja na posnetku je bilo morda nekoliko počasnejše kot bi smelo biti in zraven se je slišalo njeno brundanje, kar je v tem primeru razumeti kot nadomestek dirigiranja. Drugače pa je bilo prijetno za uho.

Gospa Borgese je protestantka, ki krščanstvu zameri, ker postavlja človeka nad naravo. Je vdova po italijanskem pisatelju Borgeseju in zadnji živeči otrok enega največjih nemških pisateljev, Nobela-vega nagrajenca iz leta 1929, Thomasa Manna. Ob vprašanju o pisateljski družini Mann, o domnevno kočljivih odnosih v njej, ki jih v zadnjih letih obdeluje memoarska literatura, je dvignila glavo in prijazno ter odločno obliče je zasenčila nestrpnost. Kljub temu je vprašanja poslušala do konca.

Predn je povedala, s čim se ukvarja, me je pestilo, če naj se z njo pogovarjam samo o literaturi in o slavnem očetu. Navsezadnje bi to lahko bilo celo žaljivo: ne biti drugega kot potomec slavnega očeta. Pokazalo pa se je, da je gospa avtorica mnogih knjig, da se je ukvarjala z mnogimi rečmi, celo z raziskovanjem obnašanja živali. Že pred desetletji je napisala knjigo, ki bi čisto mirno sodila na sezname najnovejših družbene literature, knjigo o vzponu ženske. Nobena od knjig ni prevedena v slovenščino. Med drugim vodi mednarodni oceanografski inštitut s sedežem na Malti, ki ima operativne centre na osmih mestih po svetu.

Čeprav je hči velikega nemškega pisatelja, ključne pojme iz svoje stroke izreka v angleščini.

»Meja na morju ne upošteva niti rbe niti onesnaževanje. Obstaja nov pojem 'joint development', združen razvoj. Morje se po takem pojmovanju razume kot združeno področje, ki ga je potrebno upravljati združeno.«

Združen morski razvoj

Ste se kdaj srečali z gospodom Cousteaum, znanim raziskovalcem morskih globin?

Da, spoznala sva se. Cousteau je pred leti napovedoval, da bo prvo od vseh morij umrlo Sredozemsko morje.

Opravil je čudovito delo, ko je pozornost človeštva usmerjal na vprašanje morij in oceanov, vendar ko govori o znanosti, moramo jemati to z rezervno. Pripoveduje, da sta dve tretjini vseh živih bitij že izumrli, tega pa ni mogoče dokazati (se nasmehne).

Mogoče pa je potrebno tako govoriti, tako apokaliptično, da bi se ljudje ovedli?

To je res, glede tega sem povsem vašega mnenja. Prebudil je zavest človeštva o morju, in to je čisto v redu.

Vaše bivanje tukaj je gotovo na kak način povezano tudi z našimi slovenskimi spori za mejo na morju s Hrvači?

Imela sem nekaj posvetovanj o tem z vašimi ljudmi. Zdi pa se mi, da so Hrvači bolj za moje stališče, da se mora morje upravljati skupaj, kot pa vaši. Prihodnosti pa nimajo meje, ampak sodelovanje. To sem čisto neposredno doživela v Kanadi, ko sta se ta država in Združene države dolgo prepi-

rali o mejah na morju in potrošili za to milijone dolarjev, da bi na mednarodnem sodišču v Haagu določili mejo. In kaj sta dosegli? Nič, nič. Zdaj morata začeti sodelovati. Te pojme s kopnega, pojme, kot so »meja«, »država« in drugi, to prenašati na morje, to je sprevrnjeno! (Se sproščeno nasmehne.)

Bi lahko iz tega sklepali, da je – tudi ekološko, ne zgolj pravno gledano – čas, da se morski pojmi začnejo uporabljati tudi na kopnem?

Gotovo. Prišli smo do tega, da bi moral cel svet posnemati nas morske pravnike. Kajti težave so zelo podobne. Na morju smo začeli z novim mišljenjem.

Vedno znova pa beremo in slišimo, da ta ali ona država krši morsko in oceansko pravo, da na primer japonska ali ruska ribiška flota polovi in pobije več morskih živali kot bi po konvencijah smela.

Seveda, vedno znova so zlorabe. Kljub temu da smo v morskem pravu razvili nove pojme, ki so vstavljeni v mednarodne pogodbe. Od nas se lahko veliko naučijo.

Če bi torej imenovali nekaj prvih načel ali vodil za neko novo ureitev sveta, katera bi to bila?

Predvsem drugačno ravnanje! (Se živahno zasmeje.) To-

rej, govori se o nečem, za kar ne vem, kako se reče po nemško, o »sustainable development«. Recimo: stalen razvoj. Kajti morje je istočasno vir in danost. Zato preprosto ni mogoče, da bi ga hkrati razvijali in uničevali. Če morje uničimo, ne bo več rib, tukaj ni pomoči. To bomo preprosto morali spoznati. V morje se steka vse, na morju izginjajo meje, meje med nacionalnimi veličinami in občinskimi upravami. Svojega področja ne moreš razvijati, če ne pritegneš k sodelovanju tudi sosednjih regij. Narava ne priznava naših političnih meja.

Morje je torej indikativno za delovanje na kopnem.

Da, kar počnemo na kopnem, to na morju spregovorijo.

Potemtakem bi tudi vi, če bi govorili svetovnim politikom, uporabljali costeaujevski jezik in bi pripovedovali o grozljivih rečeh, ki nas čakajo, če se ne spremenimo?

Menim, da teorija strahu ni najboljša osnova za sodelovanje. Toliko je že tega »že vidnega« na svetu. Recimo leto 1945, ko je eksplodirala atomska bomba. Ljudi so poskušali odvrniti od nečesa s strahotami, čeprav so imeli na voljo tudi druge možnosti. Toda strahotno – na strahote se ljudje privadijo! Več je potrebno delati s korenčkom kot s palico.

Saj, to je temeljno vprašanje. Gospod Weizsaecker govori, da moramo postati bolj asketski in si ne privoščiti vsega, kar bi si lahko. To in vaše priporočilo je optimistično in predvideva, da so lju-

dje razumna bitja, ki se ne učijo samo iz napak.

Ah, ne, sploh nisem optimistična! Predvsem ne kratkoročno. (Gospa Borgese Mann je to izrekla z izrazito in predano tragičnostjo.) Tako globoko sem pretresena nad tem, kar se je zgodilo v vzhodni Evropi. Dolgoročno pa upam, da bo človeštvo, ki se je doslej

»Od nekega angeškega pisatelja pustolovskih romanov, ki je neke v Afriki jedel človeško meso, sem slišala, da ga je komaj mogoče razlikovati od svinjskega. Ljudje smo potemtakem zelo svinjski.«

»Ne uživam mesa, že desetletja ne. Najraje imam indijsko vegetarijansko hrano.«

obdržalo že prav dolgo, nekatere težave uspešneje reševalo. Čutim za moralno dolžnost, da sem optimistična, k temu se je potrebno prisiliti. Nisem pa rožnat optimist.

Utopij je torej konec, kot pravi Fukujama. Konec je komunistične in nacionalistične utopije, prav to pa je, se zdi, nova grožnja za svetovna morja. Zdaj se govori o neomejenih možnostih izkoriščanja oceanov. Ti lahko postanejo »polja« novih utopistič-

Doktorica Elisabeth Borgese Mann je bila vključena v Rimski klub, skupino najvidnejših svetovnih avtoritet, ki se je ukvarjala s scenariji izteka ekološke krize. Mnoge teh napovedi, ki bi se do tega časa že morale uresničiti, so bile zelo mračne. »Napovedi Rimskega kluba so bile bombastične in tudi napačne. Bile so primitivne, ker so dogodke napovedovale linearno. No, kljub temu so imele svoj učinek, ker so pretresle človeštvo.«

nih projektov. Gradnja mest pod vodo, ali ni to nevarno sanjanje?

Kajpada, vse to je možno. Morska arhitektura se razvija, predvsem japonski morsk ar-

hitekti so zelo dejavni, toda v tem trenutku to še ni gospodarno. Poleg tega pa kaj takega za zdaj tudi še politično ni možno. Živimo v popolnoma neravnovesnem svetu, ko ena velesila obvladuje ves svet.

Menite, da človeštvo lahko živi brez vizij, če že nima utopij?

O, ne! Pravkar sem končala knjigo o morskem pravu, v kateri se sprašujem o vizijah. V njej obravnavam procese po svetovni konferenci o okolju v Rio. Proučujem učinke teh procesov na rekonstrukcijo delovanja OZN. V zadnjem poglavju, ki ima naslov »Visions of Future« (Vizije prihodnosti – op. avt.), se ukvarjam z vprašanjem, kako naj se v celotni proces odločanja vključujejo lokalne skupnosti, ribiške organizacije, uprave pristanišč, različne nevladne organizacije.

To je zelo alternativna vizija. Ne gre torej več za nacionalne države kot instance odločanja, ampak za lokalne skupnosti in civilna združenja?

Da, za to gre.

Družini Mann in Borgese

Tako smo že skorajda pri družinah. O družini vašega očeta se pripoveduje, da je bil oče vrednostno konzervativen, njegov brat Heinrich, vaš stric, pa da je bil bolj socialističen ...

Jaz sem socialistka, zmeraj sem bila in ostanem. Seveda ne komunistična socialistka. Oče je bil v mladosti resda bolj cesarsko usmerjen, pozneje pa ne več. Na starost je bil vseskozi socialist, humanistični socialist. Ni bil za komunistično diktaturo, bil je za socialdemokrate in bil v Nemčiji zanje celo volil.

Mislite, da bi bil za socialdemokrate tudi sedaj, ko je komunistični eksperiment propadel?

Vsekakor, on ni bil politični oportunist. Seveda pa ni bil za državni komunizem. Tega pa tukaj gotovo niste imeli, saj ste

čisto dobro živeli (se živahno, skoraj razposajeno nasmehje).

O odnosih med vašim očetom, sestro Eriko in bratom Klausom, obema pisateljema, se pišejo različne stvari. Menda se niso najbolje razumeli?

Ne, vse to so nesmisli. Njihovi odnosi so bili odlični, zares odlični.

Koliko je bilo vseh otrok Thomasa Manna?

Šest. Sem edina, ki še živim.

Zdaj torej vi upravljate očetovo literarno zapuščino?

Da. Prej je za to skrbel brat Golo, ki pa je tudi že umrl.

On pa je bil bolj konzervativen, kakor sodim po nekem zgodovinskem eseju, ki sem ga prebral.

Res je bil. Bil je dober zgodovinar in zelo inteligenten človek. Pogosto sva se poli-

reč pišem v angleščini. Pa sem tudi kratke zgodbe, dar zadnjih petindvajset let nisem več prišla do literature ves moj čas si je zaplenilo varjanje z morji.

Vaš oče se je v romanu Doktor Faust zelo približal filozofu Nietzscheju. Vas ni imelo, da bi želeli prevrednoti vrednote? Ekološko stvari namreč vedno na novo vi pa ste velik del svojega življenja posvetili poskušanju, da bi bilo drugače?

Imam izkustva, da so stvari vendarle v teku, da se nekaj poskuša in da se nekatere stvari spreminjajo. Nekateri so bolj apokaliptični in bi stvari spremenili hitreje. Spreminjam se, da sem bila leta 1948 navdušena privrženec svetovnega federalizma. Svetovni federalist je bil Natan tudi Sartre. Nismo bili tako zelo krčeviti, ne vem kaj prenašljivi, pa smo vendar govorili, da bo svet rešen, bomo v petdesetih letih dobili svetovno vlado. Enako nestrpnostno ravnamo danes okoljevarstveniki.

»Zelenim zamerim, da veliko zavzemajo za živali, nič pa za domov. Transport domačih živali nekoč grozljivega. To se ni smelo biti dovoljeno.«

Že, toda človekova valna moč se je od tistih časov pomnožila. Takrat se je atomske bombe in druge balne uničevalce okolja šteli na prste ene roke.

Huje je, to je povsem razločno, tem pa javnost to čedalje manj skrbi.

Če se vrneva k ideologiji filozofiji, kdo vam je bližji, recimo, kdo vam je bližji obeh protagonistov v vašem romanu Čarobna gora, Jezuski Naphta ali svobododomci Settembrini?

V meni je nekaj od obeh. Vsaj nekaj malega od obeh.

Elisabeth Borgese Mann je najprej pisala eseje in kratke zgodbe. Njena prva knjiga ima naslov To whom it may concern (Koga bi lahko to zadevalo). Sledila je knjiga z naslovom Ascent of Women (Vzpon ženske), ki je izšla leta 1964. V njej trdi in dokazuje, da je žensko bistvo primernejše za kolektivno delovanje kot moško. To tezo dokazujejo skozi različne aspekte, od sociološkega do filozofskega in celo lingvističnega. »Tudi v slovenščini je tako, da so nemožne in ženske enake. Takoj sem pogledala v vašo slovnico, kako je v Brez ženske ni možen noben kolektivni projekt, kar ugotovili celo Lenin, ki je rekel, da brez žensk ni revolucija.« Sledilo je nekaj knjig s področja etologije, proučevanju živali je med drugim tudi sama ugotovila, praviči najinteligentnejši. Med več knjigami, ki jih je napisala o svojem osrednjem predmetu raziskovanja, to je o pravni in ekoloških vprašanjih oceanov in morij, omenimo samo knjigo z naslovom Future of the Oceans (Prihodnost oceanov). Poleg je tudi gledališke igre, pred kratkim je napisala knjigo o otroka.

smisli. Seveda je bilo zanj kot nemškega romanopisca težko biti v očetovi senci. To je bila gotovo njegova težava, tisto, kar pa ljudje iz tega naredijo, so zgrešene sodbe in predsodki.

Prvi del vašega priltka Borgese je po možu? Je bil plemič?

Borgese, brez h. Ni bil plemič, doma je bil s Sicilije. Umrl je že leta 1952, bil je 36 let starejši od mene. Ko sva se poročila, sem bila stara dvajset let, on pa šestinpetdeset. Bil je pisatelj, zelo dober, zelo nardarjen pisatelj in literarni teoretik.

Med večjo in manjšo ljubeznijo

V literaturi se niste preskušali?

Pač. Pisala sem novele, ki so izšle tudi v nemščini. Vse nam-

Vzpon ženske

Napisali ste knjigo z naslovom Vzpon ženske. Pri njej so politični tabori tačas pravičarajo o triletnem poročnem dopustu. Ali vi v knjigi izražate materinstvo, ste za izbirate materinstvo, ste za letni poročniški dopust?

Ne, heroizirala ga nisem, obravnavala sem ga kot eno ravno lastnost ženske. Menim pa, da imeti otroka ni samo zadeva ženske, marveč tudi moškega. Triletni poročni dopust se bo po mojem mnenju proti ženski, ker jo bo oviral pri poklicnem življenju. Tudi lagala pa bi, da imata otroka starša za pet let polovico lovni čas. Do takrat, ko gre otrok v šolo.

Spoštovana gospa, hvala lepa za pogovor! Elisabeth Borgese Mann (v slovensko): Hvala lepa in svidenje!

STEFAN SLO

Nova knjiga Vlada Žabota

Skrivnost močvirja Vilindol

Čeprav je najnovejša knjiga pisatelja Vlada Žabota *Skrivnost močvirja Vilindol* (Mladika, Ljubljana, 1994) »namenjena« predvsem mlajšemu bralcu, tistemu, staremu okoli petnajst let, bo v svojo pustolovščino potegnila predvsem odraslega bralca, saj so potegavščine »doličih« fantičev s Črtom na čelu kot nalašč za pobeg v sanjano, nekoliko počrnelo otroštvo.

Namreč Dolič, skrivnostna vas nekje ob vilindolskem močvirju, bi se danes lebdela v svojem mežanju, če se vanj ne bi kot tujek zajedla skrivnostna Smodiševa tkalnica preprog, ki se je vselej vsi, razen vaškega bebačka Vinka. Le-ta že prvi dan »napove«, da se bodo dogajale čudne stvari, zato se ga hočejo znebiti. Poslali bi ga bili v zavod, če jim ne bi ušel v skrivnostno močvirje Vilindol. Za njim se poda tudi Črt, ki ga »podžiga« ljubezen do Zarike, kaj kmalu pa se od-

krije, da je Smodiševa kompanija le tkalnica preprog iz ptičjega perja. Ptice namreč njegovi možje lovijo na zanke in nastave, Črt, ki se prvi dokoplje »do kože v močvirju, pa sklene, da bo temu naredil konec. In res: razplete se pričakovano, Črtova družina prepodi ptičje tatove z močvirja, Smodiševa kompanija pogori, po močvirju pa lazi skrivnostni grahasti ptič, ki ni nihče drug kot dušica bebačka Vinka. V tej sicer skopo nakazani zgodbi pa se še prepletajo ljudske vraže

- praznoverje, bogaboječnost in silni zanos, da se zaide v skrivnostnost same pokrajine.

Le od daleč lahko slutimo, da gre morda za kraje ob Muri, čeprav pisatelj Žabot pogosto uporablja pojem barje in barjanski, pa vseeno ni nikjer tako »mehurjave gladine vode«, kot so »kalnice« Mure, poleg tega pa je pisec tako veren tej svoji (imaginarni) pokrajini, da z njo poseli tudi domišljijo otroškega sveta. Knjiga je prijetno, mestoma strašljivo branje, zdi se, kot da gre za mladinsko gotško zgodbo, ki pa je prav zaradi svoje arhaičnosti še privlačnejša.

Ob ilustracijah akademskega slikarja Štefana Hauka, ki se je docela vživel v žabotovski literarni topos, pa knjiga dobiva še eno razsežnost: bogate nanose pravljčnosti in strašljivosti.

Milan Vincetič

Pisatelj kot zlodelnež

Evald Flisar bi zadnjič, na literarnem večeru z njim, lahko rekel karkoli, samo dovolj ekscesno bi moralo biti in bi imelo enako dražljiv učinek kot tisto, kar je rekel. Dejal je, da se počuti kot zločinec pred sodnikom in poroto. Ne samo to, celo misli, da je nekoliko zločinca. In nekoč, kot dijak na soboški gimnaziji, ko so pod režiserskim vodstvom profesorja Sagadina igrali Mišolovko Agathe Christí, je, tako sam, »zelo uspešno igral vlogo zločinca«. Bilo je dovolj prepričljivo in dovolj inkriminirajoče, da je pripeljalo do konceptualnega pogovora o literaturi. Lahko pa bi rekel tudi, da se počuti kot zvodnik, izdajalec, ropar, blaznež, nadležnež, somnambulist, ovaduh, klevetnik, prepotentnež, bahač, ekscentrik, stikač, ikonoklast, detronizator, desperados, prekucuh, maziljenec, onanist ...

Karkoli od tega in sorodnega bi Flisar samoobtožujoče priznal, vedno bi zadel. Pisatelj je to vse, če pa ni, ni umetnik. »Vsak avtor ima po končanem delu občutek, da je zagrešil majhno hudobijo,« je rekel Flisar. Se mar kaj drugače počuti onanist?

Jože Horvat, germanist in redaktor za kulturo pri Delu, iz teh krajev kajpada, je Flisarja spraševal. Rekel je, da je sanjač, ki ni zmožen na običajen način obvladati svojih sanj. Zato ga njegov paradoksalen ego nosi naokrog kot čarovniškega vajenca. No, se mar ne bi lahko reklo tudi, da je potemtakem somnambulist! V njem sta, tako Horvat, dva človeka, ekstrovertiran potohodec in introvertiran sanjač. Potohodec, popotnik, ne glede na to, če v kraljestvu senc ali pa favelah in getih, kaj je to drugega kot stikač, voajer, nadležnež.

Franc Mesarič je Flisarja vprašal, zakaj misli, da je pisateljsko pisanje greh. »Zato, ker si z njim morda zavedel celo vrsto dobromislečnih ljudi. Literati so na tem svetu zagrešili toliko hudega kot generali. Sem vsekakor eden od manjših kriminalcev,« je vztrajal Flisar. Po pravici. Tisti, ki zavaja, obenem še detronizira vrednote in stanove, je prekucuh, zvodnik in tako naprej.

Evald Flisar je novi predsednik slovenskega pisateljskega društva. Potem ko je napisal nekaj zelo uspešnih knjig, med njimi je Čarovniški vajenec izšel v kar 17.000 izvodih, si lahko privoščijo, kot pravi sam, »nekaj angleškega lagodja«. Kar bi bilo sicer mogoče razumeti, kot da je prostor za uveljavljanje tovrstnega lagodja prav predsedniško mesto Društva slovenskih pisateljev. Menda pa Flisar tega ni mislil tako, kot da bi slo za pridobitev sinekure. Prej tako, da se

zda tega »lahko gre«, kot se reče.

Od vseh knjig, ki jih je napisal, je najbolj zadovoljen s Čarovniškim vajencem, ki bo nekoliko skrajšan ponovno izšel. »Skrajšal sem ga, da bo potrebno podreti manj dreves za manj papirja.« Kakorkoli se počuti zločinca, ker proizvaja iluzije, je prepričan, da je literarna iluzija od vseh najboljša.

Vsekakor boljša od televizije, ki je preveč sugestivna. »Namesto likov nam kaže igralce.«

Nekoč je izjavil, da bo odtlej pisal samo še drame. Zdaj se mu zdi, da je rekel nekoliko preveč, čeprav po drugi strani spet ne. Zdaj je namreč že v letih, ki označujejo zrelega dramatika. Pri pisanju dram moraš biti za in proti, biti moraš zrel, da lahko dojameš celotno življenjsko situacijo, vstopati in izstopati moraš iz določene vloge. »Povprečen roman lahko napiše povprečno inteligenten srednješolec. Pesmi pa so tako ali tako delo mladih.

V drami mora vse stati na svojem mestu. Približno do 40. leta se zrelativiraš in se začneš zavedati, da bi lahko stvari utemeljeval tudi drugače.«

Feri Lainšček, ki je imel svojo prvo dramo na odru že s petindvajsetimi leti, na to: »Poučil si me o skrivnosti pisanja dramatike. Čakam tvoja leta.«

Dialog med njim in Flisarjem je bil dialog dveh dramatikov. Flisar je, po njegovi lastni definiciji, dramatik, ker je dovolj star. Lainšček je dramatik zato, ker je prevzel Flisarjevo tezo, da mora biti dramatik zmožen stopiti iz svoje vrojene človeške pozicije na stališče drugega in tretjega in tako naprej.

Fotografija: N. JUHNOV
Zapisal: Š. SMEJ

Gradovi, cerkve, znamenja ...

H kulturni prilogi

Eh, saj smo to že vedeli! Utrip kulture se ne meri po vseh tistih praznikih in slovesnostih ob prazniku kulture. Tam se meri samo nečimernost kulturnikov. Rečeno populistično: resnično bitje kulture se zaznava v kulturnem ljudstvu. V kulturnem ljudstvu, ne delovnem: v tem je naš populizem različen od demagoškega populizma njega dni. Kulturno ljudstvo se prepoznava samo, ni treba, da ga definira politična ideologija.

Pravi predstavniki kulturnega ljudstva so vsi tisti, ki so nas klicali po izidu priloge za kulturo, v kateri smo priobčili fotografije in opise gradov, cerkva in znamenj, zaščitene kot kulturni spomeniki.

Dokležovje

Najprej je klical gospod iz Dokležovja. Po kratkotrajni začetni nejevolji je razumel, da se to pač zgodi. Opravičili smo se mu in zdaj se opravičujemo, saj smo vendar kulturni, vsem. Namesto fotografije dokležovske cerkve smo po pomoti objavili fotografijo bakovske. Bakovska cerkev ni zaščitena kot kulturni spomenik in tako smo s to pomoto pravzaprav naredili nekakšno blažilno dejanje. Za Bakovčane. Objavljamo fotografijo dokležovske cerkve. Opis njene spomeniške vrednosti je tak, kot je bil objavljen v prilogi.

Boračeva

Iz Boračeve nas je klical gospod, katerega ime smo si sicer zapisali, vendar nam je listek v nemiru nove redakcije nekam odpihnilo. Prosimo ga, da se nam še oglasi, ker smo mu obljubili, da bomo povabili strokovnjake, ki naj še enkrat preverijo, če boračevska kapela in eno od tamkajšnjih znamenj nista vredna, da se ju zaščiti kot kulturna spomenika. Preverili smo namreč - nismo izpustili obeh objektov kulturne dediščine. V seznamu Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine (ZVKND) ju ni. Čeprav je ob ljudeh, kakršen je omenjeni gospod, tak vpis v seznam samo administrativna okoliščina in kot oblastna gesta torej ni nujen, se stvar tukaj preseli na reflektirano identitetno raven. Gre za zadoščenje, zato bomo, kot smo rekli, strokovnjake opozorili na oba objekta. Morda zanju niti ne vedo.

Kuzma

Iz Kuzme je poklical tamkajšnji župnik. Skoraj dramatično je opisal nejevoljo ljudi, ki med zaščitnimi cerkvami niso našli svoje farne. Niso je mogli, ker njihove cerkve v »strokovnih osnovah« - tako se pravi dokumentu, ki opisuje kulturnozgodovinsko vrednost zaščitnih objektov - ni. Tako smo mu odgovorili. Rekel je, da bo ljudem v nedeljski pridigi skušal pojasniti, da za opustitev ni kriv Vestnik. Dodal pa je, da bi bilo dobro za časopis, če bi se nerodnost nekako popravila. Z župnikom smo se dogovorili, da bomo strokovnjake z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Mariboru povabili, naj še enkrat ovrednostijo cerkev, mi pri časopisu pa bomo njihovo početje spremljali.

Potem smo poklicali na ZVKND in jih prosili, naj še enkrat preverijo svoje sezname. Ugotovili so, da je cerkev v Kuzmi zaščitena kot kulturni spomenik! Utemeljitev je v dopolnitvi, zaradi česar so jo spregledali.

V utemeljitvi piše med drugim takole:

Po videzu je cerkev bližje stanovanjski hiši kot cerkveni arhitekturi. Pomembna je po svoji dominantni legi na griču in po drugih kvalitetah. Zgrajena je bila v prvi polovici 19. stoletja in povečana leta 1863. Je dober primer nezahtevnih stavbnih prizadevanj. V 20. stoletju je bila ponovno predelana in obnovljena po načrtih arhitekta Majde Nerima. Poslikava v notranjosti je delo Lojzeta Perka.

Kot kulturni spomenik zaščitena cerkev v Kuzmi

Dobrava

Pevečili smo tudi, če znamenja v Dobravi pri Stari Novi vasi nismo morda izpustili, kakor je zanimalo prijazno gospo. Nismo ga izpustili, smo pa opozorili nanj ljudi pri ZVKND.

Morda pa res

Nekaj ljudi, med drugim tudi zgoraj omenjena gospa, ki so rekli, da imajo vse tri kulturne priloge sicer shranjene, je predlagalo, da bi vse skupaj izdali v knjigi. Nemara pa res ...

Š. SMEJ

kulturni koledar

MURSKA SOBOTA: V predprostoru grajske dvorane razstavlja Milan Balažič. Razstava bo odprta do 25. februarja.

LEDAVA: V galeriji Ledava je na ogled razstava del poznoromantičnega slikarja Alojza Eberla (1822-1887).

GORNJA RADGONA: V gornjeradgonskem muzeju je odprta razstava z naslovom Metamorfoze, razstavlja slikar Peter Avguštin, ki živi v Švici. Sodelujeta tudi slikarki Helena Srebrnjak iz Peterburga in Paola Federici iz Italije.

LEDAVA: V grajskih prostorih so na ogled dela udeležencev dosedanjih mednarodnih likovnih kolonij.

MORAVSKE TOPLICE: V galeriji hotela Ajada je na ogled prodajna razstava grafik Jožeta Žalusa.

MURSKA SOBOTA: V razstavišču Pokrajinskega muzeja je na ogled prenovljena razstava stalne likovne zbirke Od poznega srednjega veka do modernizma.

PRIDRITVE

LJUTOMER: V petek, 17. 2., ob 19.30 bo gledališka skupina kuda Ivan Kaučič iz Ljutomer v Domu kulture premierno predstavila komedijo Michaela Fraya Hrup za odrom v režiji Srečka Centriha.

Z generalke za Hrup za odrom, foto Davorin Topolnjak.

MURSKA SOBOTA: V četrtek, 16. februarja, bo ob 18. uri v Galeriji otvoritev pregledne razstave tapisarij Marike Danč. Nastopil bo profesor Simon Lubšina z elektronskim sintetizatorjem.

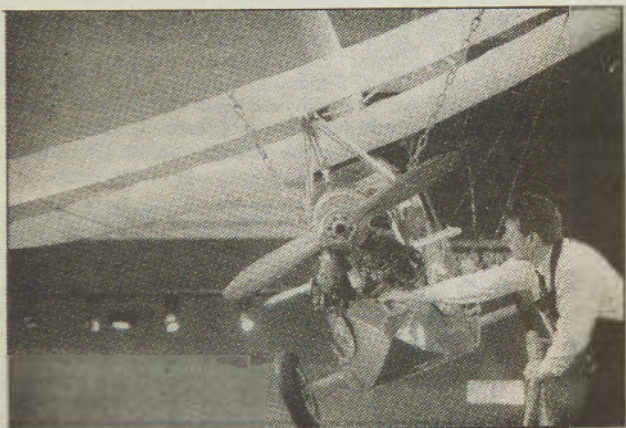
MORAVSKE TOPLICE: V hotelu Ajda bodo avtorji doktorji Rupnik, Cijan, Grafenauer s Pravne fakultete v Mariboru v petek, 17. feb., ob 13.00 predstavljali knjigo Ustavno pravo Republike Slovenije.

Novici iz kulture

*Komorni pevski zbor Gloria iz Velike Polane, ki ga vodi učitelj glasbe na polanski šoli in znani glasbenik Jože Gerenčer, je star dobre tri mesece. Nastopil je na proslavi kulturnega praznika v lendavskem gradu, potem pa, po krajši vožnji po gorah, v gostilni Halikanum. Zbor je na tem bolj ali manj internem nastopu demonstriral silno radoživost, prijateljsko povezanost in potencialno dolgoživost.

Nevarna leteča bolha

V londonski avkcijski hiši Sotheby's so sicer specializirani za prodajo, ob tem pa pripravljajo tudi različne razstave. Tačas je na ogled razstava Lov za užitki, ki prikazuje bolj ali manj nenavadne konjičke, s katerimi si ljudje krajšajo čas. Nekateri izdelujejo tudi letala. Tole, imenovano leteča bolha, je bilo sredi 30. let namenjeno gradnji po sistemu »naredi sam«. Izdelovalci so mislili, da bodo tako širšim slojem prebivalstva predstavili lepote letalstva, žal pa se je leteča bolha izkazala za najnevarnejše plovilo vseh časov. Nekatere stvari je bolje prepustiti strokovnjakom!

Drevo iz Jurskega parka

Končno so v javnosti pokazali posnetke redkih dreves vrste araucaria, za katero so botaniki verjeli, da je zdavnaj izumrla. Povsem naključno jih je odkril čuvaj narodnega parka Wollemi 200 kilometrov od Sydneya. David Noble je odnesel velikanski list araucarie raziskovalcem sydneyjske univerze, ki niso mogli verjeti, da ga je utrgal s 40 metrov visokega drevesa. To je največje botanično odkritje v našem stoletju. Araucaria je bila na Zemlji zelo razširjena pred 150 milijoni let, se pravi sredi jure, obdobja dinosavrov. Chris Hartcher, minister za okolje države New South Wales, je dejal: tako je, kot če bi na svojem dvorišču odkrili dinosavra.

Tou, ka se je osrednja Prešernova proslava v Cankarjevem domu v metropoli naše države začela z brukof okouli pežnez, okouli honorara nastopajočin gledališčin igralcon, moj pajdaš Bela nemre preboleti. Poslanci saki mejsec mafnejo, tej pa majo idnouk na leto priliko, pa njin ešče tou novinarji sponašajo? Kelko so pa novinarji doubili za tou svojo rabuko honorara? se pijta Bela. Od kulturnoga državnoga svetka si je pa tak zaspejavu po slavsko:

Je v sredo bil v Evropi s'menj,
tja sem se peljala,
sem šilinge zapravljala,
kulturo praznovala.

Državni praznik nam je dan
prost je in brez dela,
je kulturni res ta dan?
Teško bi to verjela.

Nekoč na praznika so dan
zastave plapolale,
je bil ob glasbi kak program,
so bakle b'le prižgane.

Kaj na praznik ta bi res
ves dan naj počela?
Za kulturni kak program
tolarčke bi štela?

Za kulturo prav zares
tolarjev je malo,
a slaviti b' srce, res
brez d'narja bi se dalo!

Brat Džouži

Svetovni čudež

Kadar odpirate pivsko pločevinko ali pločevinko koka-kole, verjetno ne pomislite, da imate v roki majhen kovinski čudež, pravzaprav napihnjen kovinski zračni balon.

Stene pločevinke niso nič debelejšje kot dve strani Vestnika, vendar lahko vzdržijo 100 kilogramov pritiska, torej težo odraslega človeka.

Pločevinka je trikrat močnejša kot avtomobilska pnevmatika.

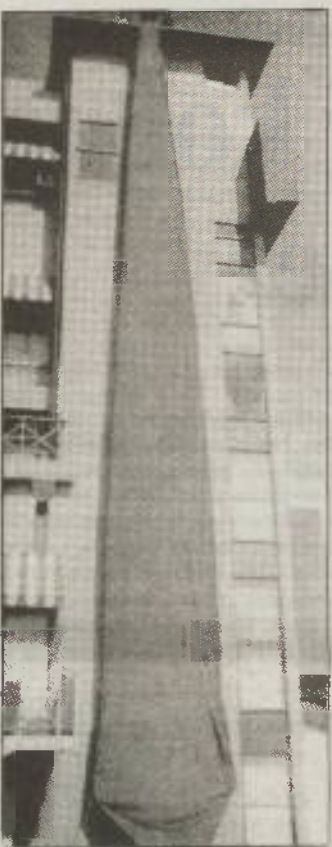
Četrtno njene teže predstavlja odpiralno uho.

Da izdelajo eno aluminijasto pločevinko, potrebujejo energijo stovratne žarnice, ki gori šest ur. Reciklaža prihrani 90 odstotkov stroškov.

Samo v ZDA vsako leto izdelajo 100 milijard pivskih pločevink.

Kako bodo prosti čas preživljali prebivalci prihodnjih vesoljskih postaj in naselij na kdo ve katerem planetu? Industrija zabave, ki mora misliti daleč naprej, je svoje zamisli za prihodnje tisočletje predstavila na paradi v Pasadeni. Veliki zmagovalci so bili – kdo drug kot Japonci. Pri Hondi so izdelali to večnamensko vozilo pa tudi vso potrebno opremo za igranje golfa v okolju brez kisika. Našim potomcem očitno ne bo dolgčas!

V oazi Siva na skrajnem zahodu egiptovske puščave, 750 kilometrov od Kaira, so našli grobnico Aleksandra Makedonskega, je sporočil kairski Al aham. Skupina grških arheologov je odkrila dva dokumenta, ki potrjujeta, da je Aleksander Veliki pokopan v svetišču prerokovalke Amon v Sivi, zgrajenem leta 1100 pr. n. št. Vest je pri arheologih povzročila veliko dvomov, zato je glavni tajnik državnega sveta za starine Abdel Halim Nur Edin odpotoval v oazo, da bi preveril odkritje.

Tole kravato je mogoče zavezati samo s pomočjo žerjave. Nestvor, ki so ga razstavili v indijskem Bommayu, sestavlja kar 800 tekočih metrov tkanine, meri več kot 50 metrov in je vsekakor zrel za Guinnessovo knjigo rekordov.

Najgloblji krater

Sonda Clementine je na strani Lune, ki je obrnjena od Zemlje, odkrila ogromen krater: globok je 13 kilometrov in ima premer kar 2500 kilometrov. Krater Sout Pole Aitken, kot so ga poimenovali, je verjetno najgloblji in največji v vsem našem osončju. Nastal je pred štirimi milijoni let.

Nebesno telo, ki ga je naredilo, je imelo premer kakšnih 200 kilometrov. Na severnem robu kraterja je trk nakopičil nekakšno goro iz skalnih kosov, ki vsebujejo veliko železa in magnezija, več kot drugje na Luni. To priča, da je nebesno telo prodrlo globoko v notranjost Lune. Vesoljska sonda je potovala 70 dni in znova je izmerila površino Lune. Kot se je pokazalo, je razlika med najvišjo in najnižjo točko na površju 16 kilometrov, malo manj kot na Zemlji, kjer znaša kakšnih 19 kilometrov.

O možu, ki ni pil kave

Nekaga dne, bilo je še pred leti, je Matic Strigalica predstavil na delavskem svetu moža, lepega kot slika. Povedal je, da je to nov organizator in da nas bo reorganiziral, besedo reorganiziral je pomenljivo poudaril, da smo se kar stresli.

Potem je prišel, zaradi prostorske stiske, v isto pisarno, kjer delala Mimica in jaz. Kavno smo pili v sosednji pisarni skupaj z Mico in drugimi. Včasih se nam je pridružil še Dušan, ponavadi pa Francišek in še kdo. Samoupravljanje je cvetelo, »šverc« Avstrije pa še bolj.

Mimica je prvo jutro vprašala lepega gospoda, ime mu je bilo Boris Ruslan: »Pijete kavo?«

S širokim nasmehom je odvrnil: »Prav rad.«

Odslej je pil kavo z nami. Bil je negovan, počesan namazani z briljantno, suknjič zlikan, nogavice v barvi, ki se sklada čami, le-te pa s kravato in suknjičem. Kot iz škaflice. namazani z dobro krema, zloženi, brki počesani, lasje kot »pupi« v izložbi.

Moški smo pokali od zavisti, ženske so ga gledale odobravalne, nekatere materinsko, nekatere malo manj materinsko. Mi delavci in samoupravitelji, kovači socializma, se do tedaj nismo pravičeno menili za »šik« in »bon-ton«, gradili smo nove čase, ne pa kupovali briljantino.

Že naslednjega dne je Janko prišel v novih hlačah. Žože je boljšo kravato, Francišek je obul lepe nove zelene nogavice in opral zobe. Dušan si je počesal grivo, sam sem oblekel nov pulover, Cene pa nič. Ponosni samotni jezdec škrlatne kadulje ni mogel dovoliti, da bi ga en pomaziljen brkač spravil iz tira.

Dekleta so imela nekatere nove pričeske, druge majhne dodatke, tretje kakšno bolj seksi krilce in podobno.

Potem smo pili kavo tako čedno napravljeni in bolj kulturni kakšnih štirinajst dni. Tedaj je prišla vrsta za nakup kave na novega tovariša Borisa Ruslana.

Mimica ni vedela, kako bi mu to rekla, obrnila se je k meni in zašepetala: »Kavo bi moral kupiti, pa nič od njega.«

Mimica je bila prav tako klen značaj, le redko je koga občevala, prej bi se reklo, da je bila kritična do vseh.

»Kar naravnost mu povej,« sem rekel.

Potem sva stopila k njemu in Mimica je rekla: »Sedaj ste pa vrsti za kavo.«

»Prav,« je rekel, brki so se mu nekako čudno poveseili, izgubili lesk, naenkrat je bil videti malo pomečkan.

Naslednjega dne kave spet ni bilo, Mica je šla v tajništvo in sposodila kavo iz reprezentance. Potem smo počakali še en dan kave pa od nikoder.

»Kave nam je zmanjkalo,« je rekla Mimica, sedaj že čisto brez občudovanja v glasu.

»Veste, zjutraj spijem kavo doma z ženo, predno greva ne bom je več pil, saj bi mi še škodovala lahko.«

Od takrat naprej smo mu pravili le še, mož, ki ne pije kave, vedno pa je bil ves lep in urejen.

Borivoj

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Le zakaj se obremenjuješ z nepotrebnimi rečmi, ko pa je vendar toliko koristnih opravil, ki te čakajo? Konec tedna lahko pričakuješ prijetno presenečenje, ki ti bo dodobra popeljal tvoje ljubezensko življenje.

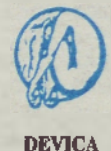
On: Bodi previdnejši, saj ti nekdo prav vneto pripravlja zanko, v katero naj bi se ujel. Prijazen nasmeh na liku kaj hitro spremeni v posmeh, vendar bo takrat že prepozno. Raje malo pohiti.

LEV

Ona: Začela se boš zavedati, da previdnost s tvoje strani še ne zagotavlja popolne varnosti. In zakaj bi morala vedno skrbeti le ti sama? Nekdo ti bo sporočil neprijetno novico, ki pa si jo v bistvu že pričakovala.

On: Še je čas, vendar ti ne bo škodilo, če boš malce pohitel. V nasprotnem se ti bo zgodilo, da bo vlak odpeljal, ti pa boš ostal sam. Prijeten razgovor se zna razviti v trajnejše prijateljstvo...

DEVICA

Ona: Kritično obdobje je že počasi za teboj, zato ti ne bilo slabo, da bi se ponovno posvetila uredništvu svojih načrtov. Nekdo te bo opazoval in pri tem delal velike načrte, od tebe pa bo odvisno, ali se mu boš odzvala!

On: Sodelavec ti bo predlagal zanimivo preusmeritev, ki ti lahko zagotovi zanesljivejšo finančno prihodnost. Seveda bodo za to potrebna odrenja, ki bodo posegla tudi na tvoje intimno področje.

TEHTNICA

Ona: Odpovedati se boš morala določeni razvadi, a drugače pač ne bo več šlo. Partner bo tega zelo vesel in to ti bo tudi pokazal. Poslovne načrte pa raje pusti še nekaj časa na miru, da dokončno dozori.

On: Naj ti ne bo žal denarja, kajti posli so se začeli obračati na bolje. Vsekakor pa je še daleč čas, ko si boš lahko privoščil kakšen konkretniji odidi in se posvetil svojemu konjičku.

ŠKORPIJON

Ona: Partner bo precej slabe volje, saj bo začel sumiti, da se za njegovim hrbtom dogaja nekaj, kar ni ravno v njegovem interesu. Le stežka ti ga bo uspelo prepričati, da si vse skupaj le domišlja, saj je resnica nekaj povsem drugega.

On: Skrajni čas je že, da se tudi tebi posreči doseči vsaj majhen uspeh. Nikar se ne prepusti malodušju, temveč glej stvari s pozitivne strani. Poslovni partner te bo našel iz zadrege, s kom in kako preživeti prost konec tedna.

STRELEC

Ona: Partner ti bo v odločilnem trenutku nenadoma obnil hrbet, in to te bo prizadelo tako čustveno kot tudi materialno. Toda premisli, ali nisi prav ti tista, ki je storila začetni korak v vajinem sedanjem prepiru.

On: Obeta se ti dokaj viden uspeh, saj si se za nastop do popolnosti pripravil; zablestel pa boš ravno tam, kjer so se drugi odpovedali. Toda vsak uspeh ima dva obraza in vedno, da poti nazaj pač ne bo mogoče najti.

KOZOROG

Ona: Tvoja sreča ne pozna ne konca ne kraja, vendar bi bilo veliko lažje, če bi jo imela tudi s kom deliti. No, to pa je zadeva, ki se ti obeta v prihodnjih dneh, potrebno bo le malce truda in pozornosti, pa bo!

On: Poslovni uspeh ti bo prekrizal sicer dobre načrte v ljubezni. Je že tako, da ti je pomembna predvsem ekonomska varnost, za drugo pa si mislija, da boš že še poskrbel. Paži, da te ne bo preveč zaneslo...

VODNAR

Ona: Prihaja dokaj kritično obdobje za sklepanje novih kombinacij, zato se raje potuhi in počakaj, da ponovno postaneš »sonce«. Nekdo te že dalj časa opazuje in se pripravlja na odločilen korak.

On: Prepričan si, da si velikodušen in razumevajoč. Toda ali te takšnega vidijo tudi drugi. S preveliko samohvalno se taviš v zagovorih, zato bodi malo objektivnejši. Nekdo pričakuje od tebe veliko več, kot si pripravljen dati.

RIBI

Ona: Tvoje slepo zaupanje prijateljici se je sedaj izkazalo kot zelo slaba poteza. Toda nikar se ne ustraši govoric, začele krožiti v tvojih okoličinah, ampak se jim odkrito postavi na robu.

On: S svojo prijaznostjo in odkritostjo si boš zagotovil podporo vseh, tudi tistih, ki te sicer ne prenašajo ravno napolje. Vrata so se torej odprla, potrebno je le še vstopiti in storiti pravi stvar.

BIK

Ona: Kritično obdobje je sicer za teboj, vendar ti nihče ne more zagotavljati, da se ne bo ponovilo. Tokrat si jo odnesla poceni, toda kako bo naslednjič? Še najbolje bo, da se posvetiš malo boljši preventivi!

On: Nastopil boš s povsem novimi argumenti, kar bo dokaj povečalo tvoj poslovni ugled. Teh je sicer veliko in z malo dobre volje ti bo kaj hitro uspelo. Popazi malo na zdravje, ki ni ravno najtrdnjše.

DVOJČKA

Ona: Strah te je resnice, toda to je edini način, da si uspeš zagotoviti partnerjevo zaupanje. Prišla bo nepričakovana priložnost, ki pa se jo boš kar nekako bala izkoristiti. Raje boš počakala boljši jutri.

On: Nikar se ne zaletavaj z glavo v zid, ampak poskušaj najti kakšno primernejšo rešitev. Teh je sicer veliko in z malo dobre volje ti bo kaj hitro uspelo. Popazi malo na zdravje, ki ni ravno najtrdnjše.

RAK

Ona: Nikar ne pričakuješ spremembe prek noči, ampak se še bolj zagrizi v izpolnitev svojih želja. Ob koncu tedna se ti bo nenadejano nasmešnila sreča in ti omogočila velik met, vsaj kar se tiče ljubezenskih reči...

On: Prijateljici pokaži malo več zanimanja, saj jo boš sicer kaj hitro izgubil. Nekdo se bo začel mešati v tvoje poslovne zadeve in na plan bo prišlo veliko več, kot si morda pripravljen priznati.

za vsakogar nekaj

Pridelovanje zelenjave z vzgojo sadik

Vrtnine razmnožujemo v glavnem s setvijo na polje ali v zaščitni prostor in sajenjem sadik. Sadike na raznih, ki jih presajamo na stalno mesto na prostem ali v zaščitni prostor. Namenjene so za zasnovno zgodnjih posevkov, za boljše izkoriščanje zaščitnega prostora in za trajne nasade (npr. špargelj). Z vzgojo sadik želimo rastlinam skrajšati dolgo rastno dobo. Močne in zdrave ter pravočasno pripravljene sadike za sajenje na prosto so osnovni pogoj za zgojen in velik pridelek. Tako si lahko vzgojimo zelenjavo 6-8 tednov prej, kot če sejemo na prosto. Hitrost in izenačenost kaljenja ter rast in razvoj so zelo odvisni od kakovosti setvenega substrata oziroma zemljišča. Semenu moramo dodati ustrezno podlago za kalitev, dovolj vlage in za uspešno rast tudi dovolj svetlobe in prostora. Za vzgojo sadik v zaprtih prostorih je pomembno določeno zaporedje, čeprav včasih kaj poenostavimo. Osnovna opravila so setev, pikiranje in utrjevanje. Sadike pridelujemo za vzgojo vseh toplotno zahtevnih vrtnin, kot so npr. paradižnik, paprika, zelje, jajčevci, cvetača, kolerabica, brstični in listnati ohrovt ter tudi por, zelene, kumare, solata, radič in endivija.

Najpogostejši načini zasnoze vrtnin s sadiki:

Gojenje sadik na setvenici

Najpogostejša oblika setvenice je gredica na primerno zaščitnem delu vrta ali njive. Primerna je za gojenje sadik v toplejšem delu leta. Gredica naj ima vsaj v zgornjem sloju substrat z dobrimi lastnostmi

za rast sadik. Če pa hočemo vzgojiti sadike za zgodnjo pridelavo, potrebujemo zaščitni prostor (rastlinjak, plastenjak, topla greda). Najbolj razširjena oblika zaščitnega prostora je topla greda.

Setev v zabojčke

Manjše število sadik vzgajamo v setvenih zabojčkih. Najpogostejše uporabljamo lesene ali plastične zabojčke različnih velikosti (60 x 40 x 7 ali 50 x 40 x 6 cm). Po vzniku rastlinice prepikiramo, tako da imamo sadike s koreninskimi grudicami. Setveni substrat je lahko sestavljen iz dozorelega komposta ter enakih delov šote in mivke ali iz dveh delov ilovnatih prsti, enega dela šote in enega dela mivke ipd. Setveni substrat naj bo razkužen.

Gojenje sadik v prstenih grudicah

Je sodobnejši način gojenja sadik, namenjen predvsem za vrtnine s krajšim časom gojenja. V prstnih grudicah lahko zasujemo sadike s setvijo ali pikiranjem. Velikost stisnjenih grudic je različna (3 x 3 ali 3,5 x 3,5 ali 4 x 4 cm). Substrat za izdelavo grudic je iz šote.

Gojenje sadik v lončkih papirpot

Narejeni so iz specialnega papirja šesterokotnih oblik in različnih velikosti (premer 3, 4, 5, 6, 8, 10 cm). Papir v obliki satovnice raztegemo v zabojček ali na ravno ploskev, nasujemo substrat in v tako pripravljene lončke sejemo ali pikiramo.

Gojenje sadik v gojitvenih ploščah

Imajo vtisnjene odprtine v obliki lončkov, pri čemer rastejo-posejane ali pikirane rastlinice neodvisno od koreninskega sistema sosednjih rastlin. Ker so stene lončkov oziroma odprtini gladke, koreninsko grudo zlahka izlončimo in presadimo, ne da bi pri tem poškodovali korenine. So za večkratno uporabo.

Gojenje sadik v lončkih iz prešane šote

Pogostejše se uporablja pri okrasnih rastlinah in drevninah za pogozdovanje. Pri presajanju sadike prerastejo stene lončka, ki se potem v zemlji razgradi.

Za setev uporabimo samo

kakovostno seme ustreznih sort vrtnin. Seme pokrijemo z 1-1,5 cm plastjo substrata, ki ga rahlo pritismo ob seme. Če ni dovolj vlage, zalijemo z mlačno vodo (razpršimo).

Sadik, vzgojenih v zaščitnem prostoru, ne smemo posaditi naravnost na stalno mesto, zato jih moramo nekaj dni navajati na hladnejše, manj ugodne rastne razmere. Utrjevati jih začnemo 7-10 dni pred presajanjem na stalno mesto v vrtu. Postopoma jih več zračimo, pozneje pa jih čez dan prenesemo na zavarovan prostor na vrtu. Zadnjo noč pred presajanjem jih pustimo zunaj. Sadike utrjujemo tudi s plastenjakom, ker so pod njimi večja temperaturna nihanja.

SIMONA POTOČNIK, kmet, inž. rastl. proizv. SKŠ Rakičan

Zakaj biološko vrtnarjenje

Zemlje nismo podedovali od prednikov, temveč si jo izposojamo od zanamcev, pravi duhovita misel. Zemljo je človek dolžan obdelovati in izkoriščati tako, da bo njeno plodnost ohranjal svojim otrokom. To je tudi prvo pravilo biološkega vrtnarjenja. Devet naslednjih znanih razlogov, ki jih velja upoštevati, pa je: biološko vrtnarjenje prinaša na krožnike manj kemikalij, preprečuje erozijo vrhnjih plasti zemlje, ogranska hrana je okusnejša, bolj zdrava hrana varuje zdravje pridelovalcev, biološka obdelava ohranja bolj zdravo pitno vodo, organsko pridelovanje varčuje z energijo, odprava monokulture manj izčrpa rodovitno zemljo, pri biološkem vrtnarjenju se zavoljo več fizičnih del bolj izkažejo manjši pridelovalci in ne na zadnje: upoštevajo vse negativne posledice industrijskega pridelovanja tudi ekonomika nazadnje ugotovi, da je biološko pridelovanje cenejše in udobnejše.

Angora

Puloverji, dodatki in drugi kosi oblačil iz angore so zelo občutljivi, vendar jih lahko pere in čistite tudi sami: pletenine potopite v vodo, ki ste ji prilili šampun, in jih previdno stiskajte. Nikakor jih ne smete drgniti ali ožemati. To vrsto volne morate res temeljito iz-

plakovati, voda mora biti na koncu popolnoma čista. Oprana oblačila najprej položite med dve brisači, ki vpijeta odvečno tekočino, potem pa jih pozušite na zraku. Pletenin ne obešajte, amak jih razprosite po sveži brisači ali rjuhi. Ko so suhe, jih oščetkajte z mehko krtačo; najprej v smeri viaken, nato še v nasprotno stran.

Kuhajte z nami

Pustni krofi

Če hočemo na pustni dan družino razveseliti s krofi, kar je pri nas običaj, moramo upoštevati najnunejša navodila, da nam uspejo.

1. Presejana moka naj bo v primerni posodi, kjer bomo krofe tudi zamesili, pokrita s prtičem vsaj en dan pri sobni temperaturi, da se dovolj ogreje. Na predvečer cvrtja krofov pripravimo v kuhinji še vse druge dodatke, odmerjene v potrebnih količinah (po receptu). Mislamo na jajca, maslo ali margarino, rum, limono operemo in obrisemo. Mleko pogrejem tik pred mešanjem oziroma dodajanjem kvasa. Nekatere gospodinje dodajo manjše količine sladke smetane. Če jo, potem tudi to pred uporabo pogrejem. Natančne količine mleka ni mogoče določiti vnaprej, ker je poraba odvisna od suhosti moke, ki ni vedno enaka.

2. Prostor mora imeti temperaturo nad 23°C, okna naj so zaprta, vrat ne odpiramo, če to ni nujno.

3. Temeljito zamešanega testa ne postavljamo na preveč segret prostor, za vzhajanje potrebuje testo primerno toploto - ne previsoko - in določen čas, da kvasovke opravijo svoje delo. Šele potem damo testo na desko, ga rahlo razvaljamo in izrežemo krofe. Kuhinjski prti, na katere jih sedaj polagamo, morajo biti tudi topli. Izrezane krofe sproti pokrivamo s kuhinjskimi krpami. Ko opazimo, da že lepo vzhajajo, jih previdno s prti preukucemo - obrnemo. Pri tem prsti ne smejo zapustiti na krofu odtisov in zmečkanin. Med tem časom že grejemo masčobo za cvrtje, ki je med gretjem nikoli ne pokrivamo. Primerno temperaturo ugotovimo s koščkom testa in suho leseno kuhalnico. Če se ob njenem robu, ki smo ga pomočili v olje, delajo drobni gosti mehurčki, je temperatura pravilna. Košček vzhajane krofovega testa mora počasi zacvrčati in zarumeneti. Če je masčoba prevročna, se krofi od zunaj naglo zapečejo, znotraj pa ostanejo surovi. Če je premalo segreta, so predolgo v masčobi, testo se razleže in prepoji z oljem ali mastjo.

Takoj, ko pričnemo s cvrtjem, imamo krofe pokrite. Ko jih obrnemo, jih do konca ocvremo odkrite.

Iz 1 kg namenske moke za kvašeno in vlečno testo dobimo okrog 34 srednje velikih krofov, seveda ob pravilnem postopku med pripravo.

Cilka Sukič

d.d. MARIBOR

PRODAJNI CENTER

MURSKA SOBOTA, Cvetkova 2a tel. 31 760

PONUDBA TEDNA:

NOVO! Bogata in razširjena ponudba inštalacijskega materiala za vodovod in ogrevanje ter elektroinštalacijskega materiala s svetili in lestenci.

Z veseljem vas pričakujemo!

Glasbene lestvice

NAJBOLEJŠI SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU NOSTNMY

1. ZOMBIE - The Cranberries
2. STAY ANOTHER DAY - East 17
3. AN ANGEL - The Kelly Family
4. ALL I WANNA DO - Sheryl Crow
5. TAKE A BOW - Madonna
6. FOLLOW THE MONEY - The Proclaimers
7. LOVE RELIGION - U 96

PREDLOGI: NO ONE - 2 Unlimited SWEETNESS - Michael Gayle YOU BLOW ME AWAY - Robert Palmer

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELIČASTNIH

1. VIEPOVSOD LJUBEZEN - Čuki
2. BELA SNEŽINKA - Veter
3. NE DOM POZABIL NA STARE ČASE - Faraoni
4. POZABLAŠ, DA POZABLAŠ - Be Radio
5. VETER - Jan Pleštinjak
6. CVET UTROGANI - Nova Legija
7. NA ZDRAVJE NAŠIH ŽENA - Andrej Šifrer

PREDLOGI: NAJ BOLJE NOČ - Zoran Predin CEL DAN IN VSO NOČ - Kingston ZNOVA PREBUJENA - Simona Vodopivec

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE 5 KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. ZA TVOJ NAJLEPŠI DAN - Ans. Borisa Razpotnika
2. NA BREGU MURE - Slovenskogrški kvintet
3. LJUBEZNI DREVO - Fantje treh dolin
4. SMO SRANGALI - Ans. Slavček
5. POD PTUŠKIM GRADOM - Prtjskih 5
6. ABRAHAM - Ans. Šibovnik
7. SAVINJSKA DOLINA - Ans. Slovenija

PREDLOGI: VIBRAVO DEKLE - Zoran Zorko CIGAN - Ans. Jožeta Burnik ZLAT PRSTAN - Ans. Braneta Klavžarja

Izpolnjene kupone pošljite do četrta, 23. februarja 1995, na naslov: Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

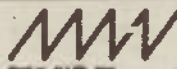
Kupon št. 7

Glasujem za skladbo:

- tuja
- domača
- narodnozabavna

Ime in priimek ter naslov

RADIO MV - MURSKI VAL - UKV 94,6 MHz (dopolnilne tudi SV 648 kHz)

Petek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Zamurjenec (kabaret) - 10.30 Kino ventilator - 10.00 Poročila - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 14.30 Romska oddaja - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 17.30 »Sipli mi« - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.50 Tržnica - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 9.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.30 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotni gost - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila na MV - 14.30 Evropa v enem tednu - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Dnevnik Radia Slovenija - 19.30 Astrosobota - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja - 8.00 Začenjamo nov dan - 8.05 Horoskop - 8.15 Panonski odmevi - 8.50 Zamurjenec (kabaret) - 9.15 Misel in čas - 9.30 Srečanje na Murskem valu - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.00 Poročila - 12.15 nedeljsko premišljevanje - 12.30 Minute za kmetovalce - 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Porabsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.15 Tema dneva - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 14.00 Subjektivno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Poslušamo vas - 17.30 Mali oglasi - 18.00 Na narodni farmi - 19.00 Dnevnik Radia Slovenija - 19.30 Večer s Smiljo in Milanom - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Ljubljansko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 10.00 Poročila - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 14.00 Subjektivno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 V stiski - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Dnevnik Radia Slovenija - 19.30 Geza se zeza - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Zagrebško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Iščejo za vas - 10.00 Poročila - 10.15 NSTSNMY - 11.15 V živo... - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 V stiski - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Dnevnik Radia Slovenija - 19.30 Geza se zeza - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.40 Svetuje kmetijski strokovnjak - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 9.15 Sedem veličastnih - 10.00 Poročila - 10.30 Pika na i - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Mali radio - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Dnevnik Radia Slovenija - 19.30 Geza se zeza - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Bele bluze z volančki in čipkami si bile modne že v Mozartovih časih, do danes pa so se ohranile kot modni evergreeni. Kot vsaka bela bluza je tudi Mozartova večna, saj smo v njej videti urejeni tudi, če spodaj nosimo kavbojke. Mozartove bluze običajno pove zujemo z gladkim žametom, še posebno tistim, ki se nekoliko svetli.

SESTAVIL MARKO NARPAŠT	RAZKROJ BAKTERIJ	AMERIŠKI FILMSKI KRALJEV (RYAN)	FRANCOSKI PISATELJI (MAURICE, 1862-1922)	PLANŠAR	LETENJE	MENŠKI REVOLUCIONAR ZAPATA	TEHNIŠKA KRALJICA NOVOTNA
VEČ SEDEŽNE SPORTNE SANI							
IZOBČENJE IZ CERVKE							
ROŽEVNA							
REKA IN DEPARTMA V JUGOZH FRANCII					LANITAN	KLADA ZA SEKANJE DRV	
ANTIČNI FILOZOFI ELEGANSE SOLE							ŽIVALSKI GLAS
ROMANUJA		LOVSKO PES					
		VETRIH JOPČ					
IVO ANDRIČ			RUOAR			AMERIŠKA KUKARICA SLOVENSKE TENORIST	
ZDRAVNIK SPECIALIST ZA NOVOTVORBE							
IT. KOMUNISTIČNI POLITIK (LUGI)							HUDA JEZA
							URADNI SPIS
PERZUA						BARU	
						ČAČAK	
PROSTORI OB KMEČJO PEČI							
SPRAVARŠKE DRUG Z ŽELIZNO KLJUČKO						VEČANJE	

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - Vodoravno: Maugham, avreola, Ulises, Ra, opt, I, Inigo, cev, Cid, esej, JO, rt, Eban, Aresa, t, valeta, edinost, las, Nat

Socialnomedicinska podoba nekaterih prekmurskih vasi v 30. letih

Prim. dr. Jože Zadavec

11

st. Ljudstvo: po zadnjem ljudskem štetju je imela vas 372 prebivalcev. Število prebivalcev raste, o doslej- cih ne moremo govoriti. Na splošno prevladujejo kmečki domovi v obliki ključa, vendar pa se pri novejšem grajenju opaža težnja, ločiti hišo od drugih gospodarskih objektov. Največ je iz opeke zidanih hiš, precej tudi cimperanih, ki so na zunaj in znotraj ometane z malto in lepo pobeljene, tako da jih je na prvi pogled težko ločiti od zidanih. Okrog 6 hiš je iz blata. Hiše novejšega datuma so krite iz opeke, druge pa imajo slamnato streho. Na Tišini močno prevladu- je dvošobna stanovanja. Vendar pa so stanovanja glede na mnogoštevilčne družine tesna, prenatrpano opremljena, temna in vlažna. Tla so povsod lesena. Dvorišča ne napravljajo na tujca najboljše vtisa – nered in nesnaga.

14 vodnjakov je na črpalko, 1 na verigo, vsi drugi pa so odprti na ključ. Globoki so od 2-3m. Voda je čista, mehka in nikoli ne usahne. Vsako drugo leto vodnjake čistijo, vanje mečejo apno in kameno sol. Prostor, kjer bo stal na dvorišču vodnjak, narekujejo praktični motivi, gledajo pa tudi na primerno oddalje- nost od gnojišč in stranišč. Umetno gnojišče z gnoj- nično jamo imata le dva posestnika. Gnojišča ležijo na dvorišču ali pa zadaj za hlevi. Na njih se pase jata muh in druge golazni. Stranišče ima sicer vsaka hiša, o tem, v kakem stanju je, zato si ne belijo glave. Običajno mu odkažejo mesto nekje v bližino svinja- kov.

Hrana je kmečka, poleti kuhajo dvakrat dnevno, pozimi pa trikrat. Pozimi je hrana obilnejša in pe- strejša, kot poleti. Izbirčni niso. Kar se tiče obleke in obuvala, so skromno založeni, tedensko menjajo pe- rilo, umivajo se, uši nimajo. Največ ljudi pokosi tu- berkuloza, epidemij bolezni ne pomnijo, precej ljudi boleha na boleznih prebavljalnega trakta. Sta- rejši so revmatični: tudi kap ni redka. Umrljivost dojenčkov in majhnih otrok je v primeri z drugimi prekmurskimi vasi še majhna.

Jabolčnik, vino in žganje radi pijejo, otrokom menda ne ponujajo alkohola. Kroničnih alkoholikov ni.

Občestvo in razmerje do skupnosti. Politično so nezreli, opredeliti se dajo, so dobri občani in vdano plačujejo davek. Cerkev je srednje urejena, pred 30 leti je bila zadnjič poslikana, nove zvonove so kupili po vojni, stare je namreč oblast med vojno zasegla.

Dušebrizje oskrbuje župnik – dekan, cerkev pro- storninsko ustreza dejanskim razmeram. Ljudje radi obiskujejo cerkev, nekaj je zgledno pobožnih ljudi, katere ljudstvo čista, praktičnih ateistov je tudi nekaj v vasi, ljudstvo ne ve o njih povedati ničesar slabega. Za združništvo nimajo smisla, društveno življenje je mrtvo, socialnih ustanov ni.

Gospodarsko življenje: Dva kmeta imata okrog 20 oralov zemlje, nekaj posestnikov ima 8 do 12 oralov, vsi drugi pa 5 do 8. Prebivalci so dobri poljedelci, pridelujejo: pšenico, rž, proso, koruzo, ajdo, krom- pir, repo itd. Povprečno imajo družine dve do tri krave. Trudijo se in prizadevajo, da bi izboljšali pa- smo; Konjereja propada, prašičereja zadovoljuje do- mače potrebe. Sadje uspeva srednje dobro, gojijo prodajne sorte, in to predvsem jabolca. Drvo ne kupu-

jejo. Industrije ni. V vasi sta dve gostilni in eden trgovec. Iz šibja pletejo koše in košare: ribolov v Muri. V vasi je okrog 16 čebelarjev, vsak od njih ima 15 do 20 rojev. Za gospodarski napredek vasi ima mnogo zaslug madžarski grof Batthyany. Kmetom je priskrbel poljedeljske stroje in kmečka orodja, naj- boljše pasme, jim svetoval in jih praktično vzgajal.

Iz že drugje navedenih razlogov (preoblikovanost, lov za zaslužkom, itd.) je mnogo ljudi zunaj v tujini, in sicer: v Franciji 23, v Nemčiji 8, v Madžarski 3, v Avstriji 9, v Afriki 2, skoraj nič manj pa jih ni sezonskem delu v Vojvodini.

Psiha ljudi: vaščani se v ničemer ne ločijo od kme- tosov sosednjih vasi. Med seboj so složni, ne prepirajo se, niti ne tožarijo, vedno se medsebojno složno podpirajo. Pijancev, kvartopircev, zapravljivcev ni med njimi. Kriminalnih tipov ni. Vezi med sorodniki ne popuščajo, botrnstvo visoko cenijo. V vasi sta dva konkubina. Šege in običaji so isti kot v Bratoncih; povprečno imajo družine po 5 otrok, tri družine v vasi imajo 10 do 12 otrok. Šola je v vasi, zgrajena je bila leta 1870 in je last rimsko katoliške cerkvene občine. Šola ima 5 učilnic in deset učiteljskih moči. Je šesta- zredna s 4 vzporednicami. Šolski okoliš obsega: Ti- šino, Gradišče, Tropovce, Petanjce, Vančo vas, Ran- kovce. Vseh šoloobveznih otrok je 424, fantov več kot deklet. Pred desetimi leti je bilo število šoloob- veznih otrok manjše. Obisk odlični. Poleg šole opravljajo otroci težka, dostikrat nezdružna dela. Ni- majo primerne prostora in časa za učenje. Zaradi pre zaposlenosti odraslih živijo brez nadzorstva. 8. razred je končalo v šolskem letu 1936/37 dvanaest otrok: 5 fantov, 7 deklic. V višje šole gre letno do 5 otrok, obrti se posvetita letno do dva. Posebej je končal poljedelsko šolo samo 1, ki je trenutno v Fran- cijci. Otroci so dokaj nadarjeni, srednje dovezetni za matematiko. Vas ima gasilsko četo, prosvetno dru- šтво, streljaško družino, Jadransko stražo, podmla- dek Rdečega križa, selekcijsko društvo, minarski in čevljarški ceh. Sokolsko društvo ima 3 člane. Pro- svetno društvo ima knjižnico, mlajši rajši berejo kot starejši. S tamburicami si krajšajo čas, veselje ne prirejajo.

Vanča vas

je tipična ravenska občestno-sklenjena vas, ki leži ob banovinski cesti Rankovci-Tišina. Srez, sodišče, davčna uprava, zdravnik, oddelek finančne kontrole, evang. župnišče in železniška postaja so v Murski Soboti, 6 km; žandarmerija, občina in kat. župnišče na Tišini, 2 km; pošta telegraf in telefon v Rankovcih, 500 m; povprečna nadmorska višina je 195 m.

Po zadnjem ljudskem štetju je imela vas 327 prebi- valcev, danes je 64 hišnih števil. Vas je podolgovata, dolga je nekaj nad pol km. Južno ob vasi teče potok Dobel, ki se jugovzhodno od Beltince združi s poto- kom Črnec. Potok usahne, ob večjih nalivih pa nara- ste, prestopi bregove in poplavi okolico – nujno bi bilo potrebno regulirati strugo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

23. 6. 1993–2. 9. 1993

6.500 km s kolesom po Evropi

Sergej Kaučevič

14

Prav smešno se nama je zdeto, da v dobi informatike in na pragu tret- jega tisočletja uporabljava kamen kot najpreprostejše orodje.

Voznja skozi ogromne kolhoze, je bila zelo zanimiva, saj kar sredi njiv naenkrat zrastejo pol- do šest- nadstropni bloki, katerih stanovalci večinoma delajo na njivah. Videti so kot ena sama velika družina. V vsakem naselju je tudi kak športni objekt, šola in bolnišnica, tako da je življenje videti kar znosno, če odmislimo trgovine. Ljudje so lepo oblečeni in veliko jih ima tudi svoj avto. Ceste skozi kol- hoze so zaradi obdelovalnih stro- jev izredno široke in v še kar do- brem stanju, tako da nama je vož- nja skoznje ugajala, čeprav je pihal močan veter.

Kljub stotinam krav, ki so se pa- sle tik ob cesti, sva imela težave z nakupom mleka, saj ga v trgovini ni bilo, tudi njihovih lastnikov ni, ker je vse skupno. Tako sva jih lahko le željno opazovala. Zelo naju je tudi zanimalo, kje dobijo mleko domačini.

Zvečer sva srečala polno ljudi, ki so na kolesih vozili kangle za mleko. Dokler nisva »pogrnjala«, čemu so cisterne namenjene, sva bila prepričana, da z njimi vozijo gnojnico. (Se nadaljuje)

Litvanska srečanja

Bolj ko sva se bližala notranjosti dežele, kjer ni več toliko kolhozov in je zemlja v zasebni lasti, slabše so bile ceste. Ko sva iskala bliž- njico proti Kaunasu, sva zavila z magistrale in si ogledala »pravo« podeželje. Tam asfalta, razen skozi strnjena naselja, sploh ni- majo, tako da sva po polje lezla skozi pokrajino in paranočno opa- zovala najina »konjička«. Skoraj nisva mogla verjeti, da je to de- žela, ki je svoje močje pošiljala celo v vesolje.

Na eni izmed takšnih cest, bogu za hrbtom, sem se malo pošalil in Igorju dejal, da če zdej srečava še kakšnega popotnika na kolesu, pri- priči postavimo šotore in ga pijemo vso noč. To se je kmalu tudi zgo- dilo. V daljavi sva najprej zagle- dala siluete, ki sta še najbolj spo- minjali na stari mami na s mlekom naloženem biciklu. Ko smo si bili že nekaj bliže, sva razločila dva sotrpina in začela vpiti ter mahati

Zajtrk z nemškima sotrpinoma

kot otroka. Tudi onadva sta bila najbrž istih misli, saj sta reagirala podobno. Bila sta Nemca, štud- enta iz Berlina. Imela sta nekaj krompirja in soli, midva pa riž, sladkor in mleko. Pijače, razen špi- rita za kuhariko, na žalost ni imel nihče.

Z velikim navdušenjem smo na- jini šotor spremenili v kuhinjo, ki je kmalu pričela spominjati na savno, saj se je kadilo iz vsakega lonca. Mešanica raznih vonjav nas je čis- to prevzela in čas je ob lagodnem pogovoru hitro tekkel.

Tudi nebo se je razjasnilo in Rimska cesta se je pokazala v vsej svoji lepoti. Po obilni večerji smo popadali kot klade. Nemca sta še nekaj godrnjala na račun nerav- nega terena, nato pa utihnila.

Zjutraj sta priznala, da nista va- jena takega življenja, saj potujeta komaj dva teden. Po zajtrku smo si izmenjali naslove, se poslovili, nato pa odhiteli vsak v svojo smer. V naslednjem kolhozu sva našla na nenavadnega, skoraj dva metra visokega moža močne postave z za nas čudnim imenom – Volber- gas Vilarantas. Možakar je bil zelo gostoljuben. S ponosom nama je razkazal svoje mestce ter dejal, da hoče pokazati, kako so Litvanci gostoljuben narod in naju počastil s pijačo. Pomagal nama je tudi kot prevajalec na pošti, ko sva hotela poslati sveženj reportaž in filmov. Uslužbenka petdesetih let je kar

otrnila od strahu, ko je zagledala osem majhnih črnih skatic. se je, da se ji poznajo, nato je veta v socializmu. Z narejenim jaznostjo naju je napočila glavno pošto v Kaunas in jetro po tistem železa, da sva prej odpraviva in jo pustiva v nem brezdelju.

Zahvalila sva se ji za prijaz- in jo prosila, če lahko vsaj nekaj rava v domovino. Žal tudi to ni moglo, kljub energičnim stopu Volbergasa. Ni nam stalo drugega kot da sva se v vili in ji zaželela čimprej napu- kojte.

Z Volbergasom sva prava prijatelja, zato smo si njali naslove, se slikali, nato slovo močno segli v rdečo, mer sem skoraj zavpil od bole- Bil je edini človek, ki je spontano in mu tujci niso po- to.

Spet sva se znašla na makadamu in ob spremeni- oblakov ter »hudobnega« počasi lezla proti domu. dvajsetih kilometrih sva po- tej turi, obupala. V naju ni atoma začelne zagnanost, jaz, ki sem v podobnih s podvojeno voljo potiska in nama dvigoval moralo, našel odgovora na prepro- šanje: »Zakaj se tako zeno- kaj?«

(Se nadaljuje)

NADA,

Ferdo Godina VRNI SE 44

Bistra je kakor vse tri Dominkove ženske z Danijelom vred. Na tega je vedno pomislil.

»Bomo šli v dnevno sobo?« je vprašala Nada in gledala Sonjo, kako se bo odločila. Tomc pa je opazil skozi odprta vrata domačnost, ki se je ponujala iz Nadine kuhinje, zato je dejal:

»Kar sem k vam v kuhinjo bi stopili. Je prav?«

»Prej pa še hišo pokaži, da bomo s tem opravili. Kaj pravite?« se je obrnila k Tomcu.

»Nada, prišli smo si ogledat vaš grad.«

Nada se je zresnila in prevzela vlogo gospodinje. Obrnila se je po predsobi in s tem opozorila Tomca, naj pač gleda, kar ga zanima. In res ga je že predsoba zaposlila. V velikem, seveda čistem in negova- nem skafu je rasel fikus, ki je segal skoraj do stropa in je s svojimi širokimi, trdimi listi zapolnil prostor za vrati. Vrata so bila motno rumeno zastekljena in v njih je bila vdolana okrasna železna mreža, za katero je bil Tomc prepričan, da so imeli prste vmes kovači v Žireh. Oho, okus, ni kaj! Tu ne bo šale.

Na koncih vsake od stopnic, ki so vodile v prvo nadstropje, je bila pritrdjena kovinska palica, ki je držala debel rdečkast zametast tekač. Ta je segal do zadnje gornje stopnice. Tomc je opazil vsako podrobnost. Zdela se mu je, če tudi se na take reči ne spozna dosti, da ni spodrsiljaja s kako kmečko nerodnostjo. Njegovo škofovsko veli- častje pred ženskami je kopnelo. Saj vas ni več vas, ampak je kraj, ki v bistvu ne zaostaja v ničemer za mestom. Niti ljudje niti hiše. Kaj vse je iz vasi napravil tehnični napredek! Ali Sonja in Nada imata v sebi sploh kaj kmečkega? Prekašata marsikaj, kar je v mestu. Čutil pa je nekaj strah, da ne pozna več ne meščanskega, še manj kmeč- kega življa. Odkar so ga iztrgali iz toka normalnega življenja, se je naselil vanj stalen strah. Zradosti se že, če najde kakršenkoli delček tople domačnosti, a vendar dosledno pada nazaj v praznoto, ki je bridka. Moral se je po desetletjih navaditi, da ga je ta praznota

oropala, kar je imel nekoč najrajši. Veliki brat, tako se mu je zdeto, odkar je bral Orwella, kar je bilo zanj veliko odkritje, ga ima neprestano pred očmi, in mu jemlje radost do življenja. Ne sme se ne z misljo in ne z dejanjem proti njemu pregrešiti, da bi živel, kakor je po nekakih pradavnih zakonih določeno, da človek brez strahu živi. Zdej je že zapozneli Veliki brat, a za Tomca večno živ in strahoten.

Ob tem, ko je hodil po stopnicah za Nada (glej, glej, stopnice so obložene s sivimi marmornatimi ploščicami), je blagroval njeno okolje, o katerem je bil prepričan, da ji je prineslo srečo. Tu živi, orje zemljo, seje, redi živino, ko pa stopi v svoj grad, se ji nudi ugodje, kakršnega si lahko privoščijo le malo ljudi.

Stopili so v dnevno sobo. Na tleh velik sivkast perzijanar z rdečimi rožami. Debel, mehak. Na eni strani je bila velika na pol zastekljena omara s kakimi dvajsetimi knjigami, med njimi največ slikanic in otroških zbirk povesti iz zbirke Zlata knjiga. Tu je bila za steklom porcelanasta in steklena posoda, v odprtem prostoru v omari pa barvni televizor; na nizki mizi, okrog katere so bili fotelji, prevlečeni s temnejšim gladkim blagom, je bil daljinski upravljalac. Veliko okno, ki je zavzemalo polovico stene, je gledalo na ravninski trav- niki. Na njivah je še bila rumena, zrela, nepotrjana koruza. Pogled od tod se je Tomcu zdel umirajoč, veličasten.

Tomc se je spomnil svoje mladosti, dokler je študiral in je še živel doma. Oče in mama nista premogla ne take hiše in ne takega razkošja, ki je v Nadinem gnezdu, čeprav so bili advokatska družina. Še posebno ne kopalnice. Tla in stene tu so bile obložene z rožastimi kahllicami. V teh rožastih kahllicah se mu je zdeto, da je le kumoval kmečki okus, nikakor pa ne v veliki kopalni kadi in pokončnem umivalniku ter bideju. Stranišče je bilo posebej, da ni motilo tega svetišča, v katero pridejo in si operejo telesa Kreslinovi, ki jih sonce pri delu pokrije s potom in prahom. Ne more biti drugače, je pomislil Tomc. In potem ležaje v spalnici na zakonske postelje, pogrnjene z dragimi pregrinjali. Tla so pokrita z mehko preprogo v živih barvah. Tu je še otroška soba z dvema posteljcama, medvedki, ropotuljicami in slikanicami, in nato še manjša soba in nekaj kabi- net. Tako živijo nekdanji reveži, o katerih je govorila babica.

Na stopnice, ki so vodile v drugo nadstropje, je bil položen prav tak tekač na marmor kot na spodnjih stopnicah. Tudi to nadstropje je bilo opremljeno, vendar z manj masivnim pohištvo. Dnevna soba je imela prav tako omaro, a je bila prazna. Skozi veliko okno je bil od tod pogled na polje in travnike še lepši. Hiša je bila torej načrtovana za dve, mogoče celo za tri družine. Ogledali so si še prostor v pritličju, kjer je bila dnevna soba sicer nekoliko manjša, a vendar lepa. Tu je bila še shramba, prostor za prenog in garaža. Niso pa šli v prostor v prizemlju. Nada je povedala, da tja prodre talnica, ko naraste reka, kar je pri hiši velika nadloga, saj morajo od tod črpati vodo.

Po ogledu so v kuhinji sedli. Tomc je imel nedoločene občutke, saj mu je hiša povedala več kot knjige, ki opisujejo te kraje in čase. Še povesti in romani o teh ljudeh malo povedo. Ne morejo povedati tega, kar mu je povedala ta hiša, v kateri živi tiha in dobrosrčna Nada, ki je trdno povezana z vsem, kar ima. To niso prazne utvare. Ni sicer poznal Nadinega življenja, a slutil je, da se za njeno dobro-

srčnostjo skriva moč, s katero ravna in ohranja vse, kar je v vasi, v hlevih, na polju. Skrivnostna, mogočna se mu je zdela, da v svojem svetu stisnjen v slepo ulico in neprestano boje. V tem z Nada povsem razlikujeta. Ona srečna, on pa notranje raztrgan, vsakem koraku skuša stopiti vstrice z vsakodnevnim tempom, da vedno spozna, da zanj rešitve in razkrojenosti ne bo nikoli. Nekaj kozarcev vina prej pri Sonji ga je nagnilo k temu, da povzdigoval življenje Dominkovic z Danijelom vred, sam pa ni zato šel globlje vase in še bolj se mu je zdeto, da je nesrečen, zato zmeraj izločen. Tudi v tem trenutku se tega ni mogel otresti, saj je za zmeraj v kraljestvu Velikega brata, ki neprestano grozi njegovih mislih, čeprav ne pišejo in ne govorijo toliko Vendar Tomca do smrti ne bo pustil iz krepeljev.

Nada je prinesla zaprto steklenico traminca, da ne bi na- dajala najge, ki jima je ostala od strine. Narezala je pariško salo, dala na krožnik zaseko, papirko in paradižnik z domačo omako kruh v košarici, spleteni iz slame. Pripravljala je mirno, z govor- in ko je bilo vse na mizi, je prisledla.

»Tako,« je začel Tomc o hiši. »Povejte mi, kje ste našli zlate za to čudo božje.«

Nadi je poglano vino rdečico v obraz, že ko sta si s strino nbe- zdej pa jo je ta pohvala še bolj zganila. Ni vedela, kam bi se Tomc se je je komaj nagledal. Nekaj pomirjajočega ima v najbrž ne spada v tisto vrsto ljudi, ki razdajajo svoji okolici mehko- bo, sami pa so žrtve skritega trpljenja. Ona je gotovo gačne vrste. Njene pomirjajoče oči so take, da se iz njih žlahten mir. Kako lepa so njena ravna ramena, njene majhne bluzo komaj opazne prsi. Opazoval je pri ogledu hiše, ko spredaj in odpirala vrata v sobe in kopalnici, da ima noge, bi bile sklesane iz marmorja.

»Te zlate rude ne bi bilo, če ne bi bil mož in jaz z njim,« je v Nemčiji, zdej pa je on že deset let v Iraku. To je zlata ruda.

»Deset let je vzdrljal v Iraku?«

Česa vsega je človek zmožen, je pomislil Tomc. Ni mogel raz- da se lahko takšen, ki mu je voda in zelenje vsakdanja nuja, se tak človek zarije v puščavo in je leta odtrgan od doma. Ali Nada v sebi dovolj težav in bolečin in je njena sreča ob tem, da videl, le vprašljiva? To je druga stran lepega, kar je pravkar ob- val.

»Nada je skromna,« pravi Sonja, da bi ji ob tem, kar je priznala njeno mesto. »Ni povedala vsega. Nima samo moč, to, kar ste videli. Tudi ona je dala k temu svoj del, radosten in Videli ste zunaj njen Irak.«

Nado je pripomba, da ima za ta svoj radostni in bled presmeknola. Spreletela jo je misel na dogodke v zadnjih mes- na Rudija, na beg od doma, na pokoro, da se ne sme s tega mesta in misel na Mirka s kuharico v Iraku. Če bi o sebi, bi ne mogla mimo strahu in sramote, ki jo še čaka. rekla: »Seveda, tudi jaz sem k temu dala svoje, z živino, s prodajo. Za mleko dobim več, kakor je Sonjina plača v tovarni. mislila?«

(Nadaljevanje prihodnjic)

Ljudje in meja

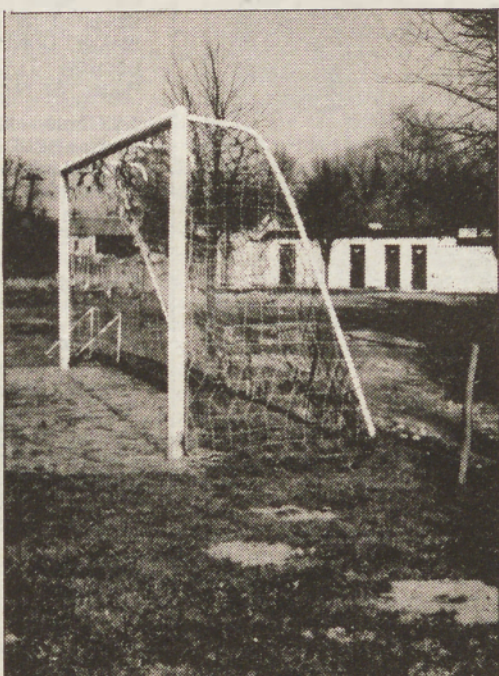
Meja naj bo sredi Mure

Hrvatje naj bi sami odstranili tiste »mejne« table, ki jih ni izpolnilo obnežno prebivalstvo Prekmurja. To pa ne pomeni, da se je hrvaška policija odpravila od »meje«: še naprej kontrolirajo zeleno mejo na določeni točki. Če imaš potrdilo o dvoletništvu, potem je sicer vse v redu (mejo lahko prestopiš zunaj rednega mejnega prehoda – na mestih, kjer so bile poti že pred osamosvojitvijo), drugače pa je joj. Ljudem se postavlja tudi vprašanje, kako lahko hrvaški policisti pridejo do »svoje« meje, ko pa na nekaterih točkah do nje drugače ni mogoče priti, kot da prej gredo čez slovensko ozemlje. Na seji občinskega sveta v Lendavi, ki je zelo prizadeto obravnavala novonastal položaj, smo slišali, da imajo hrvaški policisti za take obhode dovoljenje slovenskih oblasti.

Slovenija se zavzema, naj bi za določitev slovensko-hrvaške meje uporabili slovensko-hrvaške meje katastrskih občin, in sicer predvsem zaradi piran-

Če bi obveljale katastrske meje za državne meje, potem bi potekala na tem mostiču čez murski rokav pri Kapci slovensko-hrvaška meja.

Igrišče NK Kapca je v hrvaški katastrski občini torej na Hrvaškem, če bo katastrska meja državna. Bodo morali tisti, ki nimajo potrdil o dvoletništvu, imeti s seboj potne liste? – Fotografija: Š. S.

Seja občinskega sveta v Lendavi

Kulturni dom za 5 milijonov mark

Na ponedeljkovi seji občinskega sveta v Lendavi so obravnavali osnutek statuta občine in sprejeli sklep, da ga dajo v javno razpravo po krajevnih skupnostih. Svetniki so se strinjali s predlagano posodobitvijo vrta v Mohorjevi ulici in s tem prižigali zeleno luč za udeležbo na natečaju za pridobitev ustrezne vsote denarja od države. Sprejeli so odlok o prostorskih sestavinah dolgoročnega plana nove občine Lendava s kartografskim pregledom, ki prikazuje zasnove urbanih in primernih območij, vodnogospodarsko ureditev, prometna in energetska omrežja, oskrbo z vodo in razmestitev čistilnih naprav, ptt-omrežja, varstvo narave in kulturne dediščine in usmeritve za načine urejanja prostora s prostorsko izvedbenimi akti. Podobne odloke naj bi sprejele še novonastale občine.

Na seji je kazalo, da bodo »dolgovozili« in iskali krivce za (ne)gradnjo kulturnega doma, a je posegel vmes župan Jože Kocon, ki se je zdaj osebno zavzel za čimprejšnjo izgradnjo. V ta namen je obiskal znanega budimpeštanskega arhitekta Makovca in ga nagovoril, da bo »preprojektil« dosedanje načrte, in sicer kot pogodbeni projektant slovenskega podjetja, da ne bo treba nostrificirati načrtov. Nov kulturni dom naj bi bil veliko manjši od prvotnih želja nekaterih Lendavčanov (hoteli so imeti celo gledališče!), saj bo v njem 300 sedežev. Imenovali bodo nov gradbeni odbor, naredili terminski plan in tako naprej, da bi si tako zagotovili denar sofinancerjev madžarske in slovenske vlade oziroma njihovih kulturnih ministrstev. Dom, ki naj bi meril 2.170 kvadratnih metrov, naj ne bi stal več kot 5 do maksimalno 6 milijonov

mark, v toarski protivrenosti seveda. Prejšnji gradbeni odbor, ki je »zafural« protivno naložbo, bodo poklicali na »zagovor«.

Dolinskemu delu Prekmurja pa se obeta že ena naložba. Vse kaže, da se bo Slovenija z železnico povezala z Madžarsko najprej s progo Lendava–Redics, kajti tako bodo Madžari morali zgraditi le 3 kilometre železnice. Šele kdaj pozneje pa bi zgradili del svoje proge od Hodoša. Slovenija jo do tja mora šele pripeljati! Ker pa naša povezava samo med Lendavo in Redicsem ne bi imela večjega ekonomskega učinka, bo treba prej zgraditi progo od železniškega križišča v Murski Soboti (in ne v Beltincih) do Lendave. Ta (lendavska varianta) postaja zares aktualna, kar dokazuje skorajšnji prihod slovenskih gospodarstvenikov v Lendavo, med temi bodo tudi predstavniki Luke Koper.

Š. S.

skega zaliva in Trdinovega vrha, pri tam pa pozablja na razmere v Prekmurju. Če bi namreč tudi tu obveljale katastrske meje za državne, tedaj bi izgubili zaselek Mirišče pri Hotizi in še kaj. Tako se je zdaj nenadoma »znašlo« na hrvaški strani (njihovi katastrski občini) tudi igrišče NK Kapca, kajti vmes je murski rokav Jedro... Problem je tudi murski nasip! Hrvatje ga prav gotovo ne bi vzdrževali tako skrbno kot mi, saj zato, da naši kraji ne bi bili poplavljeni, nimajo

ekonomskega interesa. Skoraj neverjetno se sliši, da so ob neki poplavi celo skušali nasip predreti, da bi voda odtekala na našo stran in da znižana gladina ne bi več ogrožala njihovih naselij.

Meja naj poteka sredi Mure, so odločni v Lendavi. S to zahtevo so že seznanili svoje poslance, apel pa so poslali tudi ustreznemu slovenskemu ministru. Še več bo treba narediti, drugače boš res, kamorkoli boš stopil, hodil po hrvaški zemlji.

Š. SOBOČAN

Bilo je valentinovo

Ptički so se (o)ženili

Pohvaliti gre društvo ljubiteljev ptic Slavček, ki je tudi letos pripravilo že tradicionalno prireditev Dan, ko se ptički ženijo. Tokrat je bila v novi dvorani gostišča Slavice Maučec v Gančanih, zbrala pa se je množica radovednežev.

Najprej smo slišali »ptičjo« himno, potem je nastopil moški pevski zbor iz Gančanov, na odru se je zvrstilo več mladih in tudi starejših pevcev pa tako tudi ljudski pevki iz Gančanov. Obiskovalce sta zabavala mlada humorista Števek in Trezika, predstavila se je že uveljavljena pevka Mateja iz Beltince. Na prireditvi so v šaljivem programu, katerega vsebina je bila skrb za ptice, ki nam lepe viže davlejo, izbrali 15 »kumov«, ki naj bi se posebej skrbeli za posamezne ptice (za slavčka, za siničko, za škrlančka in tako naprej, celo za štorčko!). »Kume« je društvo obdarovalo s vrtniki, ti so pa potem izlekli »bankaše« in po svojih močeh prispevali nekaj bankovcev za dejavnost društva.

Š. S.

Ne le, da sta (za)pelj, ampak tudi zavriskali sta Štajnarjeva in Kavaševa iz Gančan. – Fotografija: Š. S.

Turistično društvo Železne Dveri Prleške specialitete

Turistično društvo Železne dveri se v svojem 18-letnem delovanju lahko pohvali s številnimi aktivnostmi. Za prizadevnost so že dvakrat prejeli priznanje TZS. Za popestritev, zlasti za ženski del članstva, so ustanovili odbor za kulinariko, ki ga vodi Angela Pihlar iz Radomerja. Na njeno pobudo in ob mentorstvu Ide Mir, predavateljice gostinske šole v Radencih, so imeli kuharski tečaj. Udeležilo se ga je 25 članic, ki so ob sklenitvi po celodnevem »kuhanju« pripravile 24 glavnih jedi, bogat izbor hladnih in toplih narezkov, juh, jedi iz divjačine, rib in iz drugih vrst mesa pa solat, sladice in priloge. Poskusili so jih družinski člani, seveda pa tudi tečajnice same. Predsednik TD Železne Dveri Ludvik Belović je povedal, da si želijo, da bi bila kulinarčna prireditev vsako leto, bi jo pa – v primerjavi s sedanjim – popestrili s pohodom po poteh kulturne dediščine in s prvim turističnim plesom. Še zlasti pa s prikazom lončarske dejavnosti. Ta naj bi potekala pod naslovom Dan in noč ob lončeni peči, pripravila pa jo Milan Belec.

N. ŠOSTARIČ

Črna stran našega življenja

Lani 30 žrtev prometa

Delavci organov za notranje zadeve z območja UNZ Murska Sobotica so lani obravnavali 413 prometnih nezgod, od tega 387 nesreč s poškodbami in 26 nesreč s smrtnim izidom. Dejansko pa je lani promet na našem območju terjal kar 30 žrtev, 169 hudo poškodovanih in 312 lahko poškodovanih.

Policisti, kriminalisti in drugi so bili v minulem letu zaposleni tudi s 1.883 kaznivimi dejanji. Bili so dokaj uspešni, saj je ob koncu leta ostalo le 28,7-odstotka neraziskanih zadev. Lani so obravnavali tudi 135 gospodarskih kaznivih dejanj in 246 mladinskih kaznivih dejanj. Veliko več pa je bilo prekrškov, saj so sodnikom podali 1.754 predlogov za kaznovanje.

V letu 1994 je bilo na območju Pomurja 62 požarov, skupna škoda pa znaša 77.161.752 tolarjev.

In kako je bilo na meji? Čez mejne prehode je potovalo 7.626.789 potnikov, od tega v mednarodnem prometu 6.452.623, v obmejnem pa so našli 1.174.166 potnikov.

Š. S.

Zgodilo se je...

V zagrebški porodnišnici je v petek rodila deklica, stara komaj 12 let! Novorojenček, fantek, je težak 2.800 gramov, dolg pa 49 centimetrov. Oče je 21-letni mladenič. Starši deklice so se že med njeno nosečnostjo sprijaznili, da bodo pač (veliko prezgodaj) dobili novega družinskega člana.

Predzadnji torek so na mejnem prehodu na Hodošu naši mejni organi predali madžarskim štiri ilegalke, ki so jih v ponedeljek prijeli policisti z oddelka v Gornjih Petrovcih. Gre za tri državljanke Moldavije in eno srbsko Rominjo. Prav tako so tedaj zajeli še tri Romune in tri vodnike iz Pomurja. Ovačili jih bodo državnemu tožilstvu.

V četrtek, 9. februarja, ob 17.15 je avtomobilist Ludvik R. med vožnjo po lokalni cesti iz Moštanec proti Križevcem vozil preblizu desnega roba vozišča, zato je zapeljal v desni obcestni jarek, nato pa trčil v betonski prepust. Poškodbe so bile tako hude, da je zaradi njih na kraju nesreče umrl.

Ljutomerski policisti so pridržali do iztreznitve Milana B., ki je v zasebnem stanovanju kršil javni red in mir. Pridržanje je bilo nujno, saj se za nasvete policistov, naj neha, ni zmenil in je svojem še naprej grozil. – Na pridržanju do iztreznitve je bil tudi Jelko P. V ustreznem prostor so ga odvedli policisti policijske postaje Gornja Radgona, saj je kršil javni red in mir v zasebnem stanovanju. Policisti ne poročajo ne o prvem ne o drugem, kako je bilo potem, ko sta se vrnila s »hladnega«.

23-letni Miro R. iz Dolge vasi pri Ormožu se je v petek okrog 1.20 peljal z golfom po magistralni cesti skozi Cvetkovce. V ostrem nepreglednem ovinku je izgubil oblast nad vozilom, zato je zapeljal na nasprotni vozič, nato pa v jarek, odkoder se je avto odbil in trčil v žično ograjo. Voznik se je hudo poškodoval.

Tomaž K. je med vožnjo iz Gederovec proti Cankovi v ostrem levem ovinku zapeljal na levo stran ceste in trčil v kolesarja Franca G., ki je pravilno pripeljal po svoji desni strani ceste. Kolesar se je hudo poškodoval in se zdravi v soboški bolnišnici.

V noči iz sobote na nedeljo je neznanec na cesti Stanjevci-Križevci podrl več prometnih znakov ter prelomil oziroma izruval 54 smernikov in 30 snežnih kolov. Za storilcem poizvedujejo.

Policisti so 72-letnemu Eleku P. iz Poznanovca zasegli puško risanico, za katero ni imel dovoljenja. Prijavili ga bodo sodniku za prekrške.

Zasebni podjetnik Ivan N. iz Gornje Bistrice je imel v gospodarskem posloplju Ž. D. v Gornjem Lakošu uskladiščene igrače in druge bižuterijske izdelke. V soboto, 11. februarja, je v skladišču nenadoma začelo tleti, nakar se je ogenj hitro razširil. Škode je za 2,5 milijona tolarjev. Vzrok požara (električna inštalacija?) še ugotavljajo.

Š. S.

ZATE ZAUPNI TELEFON

061 97 83, vsak dan od 16. do 22. ure

za otroke, ženske, družino, žrtve nasilja in vse nemočne.

Prispevki za boj proti raku

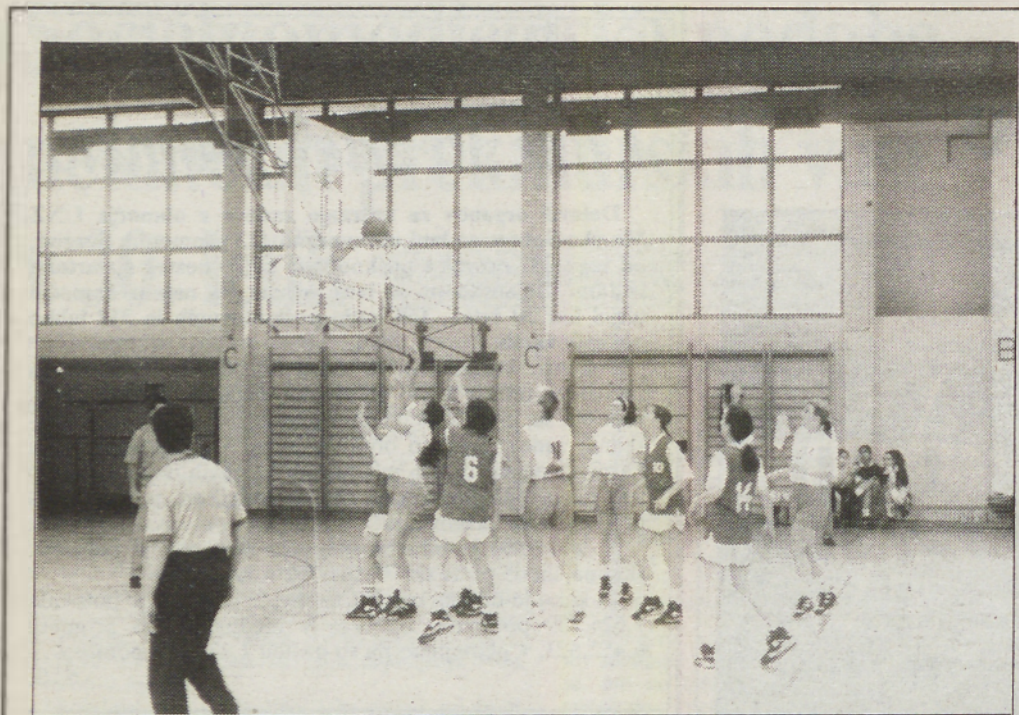
Pomurskemu društvu za boj proti raku so darovali: Stanko Prelec iz Murske Sobotice (namesto venca za pok. brata Danice Sinic) 2.500 tolarjev; sodelavci Zdravišča Moravske Toplice (namesto venca za pok. brata Zinke Gergoric) 13.200; Turistično društvo Murska Sobotica (namesto venca za pok. mamo A. Gerencerja) 5.000; sindikat Občine Murska Sobotica (namesto cvetja na grob pok. mame A. Gerencerja) 3.000; Osnovna šola Puconci (namesto cvetja na grob pok. moža sodelavke M. Kerec) 4.000; Zdravstveni dom (namesto cvetja na grob pok. mame J. Kuhar s Petanjec) 3.300; Aleksander Šeruga iz Murske Sobotice (namesto cvetja na grob pok. Ignaca Žabota) 3.000; Kolektiv EE KG Rakičan (namesto cvetja na grob pok. Ivana Holcmana) 10.000; sodelavci Zdravišča Moravske Toplice (namesto cvetja na grob pok. očeta A. Lovrenčič in M. Avguštin) 4.400; POM-GRAD, ABI Lipovci (namesto venca na grob pok. Ignaca Žabota) 10.000; Delavci gostišča Zvezda Beltinci (namesto venca na grob svaka sodelavca S. Horvata) 2.000; sindikat Agromer-kurja Murska Sobotica (namesto cvetja na grob pok. očeta sodelavca D. Dervariča) 3.000; Ivanka Golenko Lendava (prostovoljni prispevek) 2.000; družini Burgermeister in Beznec iz Puconec (namesto venca za pok. mamo F. Kuharja) 5.000; Hela Srš iz Radenec (namesto cvetja na grob pok. Jožeta Koračina iz Rakičana) 3.000; Prekmurski oktet Murska Sobotica (namesto venca na grob pok. Ervina Žnidariča s Cankove) 10.000; Štefan Srš iz Radenec (namesto venca na grob pok. nečaka Janeza Sreša iz Bratonce) 5.000; Družini Fišer in Horvat iz Murske Sobotice (namesto cvetja na grob pok. Roberta Rajnerja) 2.000; Eva Abraham in drugi iz Slovenske ulice v Murski Soboti (namesto venca na grob pok. Elizabete Voroš) 10.000 tolarjev.

Darovalcem iskrena hvala!

KUHARICE – Udeležence kuharskega tečaja in pripravljalkle jedil turističnega društva Železne dveri. Prva z desne je Ida Mir, ob njej Angela Pihlar ter Vida Ozmeč, gostiteljica prireditve. – Fotografija: D. Topolnik

sport

Košarkarice Pomurja iz Murske Sobote v belih majicah so zelo blizu prvi državni ligi. Fotografija: FM

Prva državna odbojbarska liga

Derbi dobili Sobočani

V sedemnajstem kolu prvenstva v prvi državni moški odbojbarski A-ligi je bil v Murski Soboti pomurski derbi med domačim Vigrosom Pomurjem in Ljutomerom. Po pričakovanju se je tekma končala z zmago Sobočanov, čeprav je igra zelo nihala. Zanimivo je, da so dobili Ljutomerčani tretji niz brez posebnih težav. Vigros Pomurje: Vuković, Kempa, Prša, Kerec, Novak, Topovšek, Poredoš, Fujs. Ljutomer: Marič, Kavnik, Škrobar, Berlot, Zidar, Rajnar, Belec, Šiftar, Savič, Grut, Šumak.

Druga državna odbojbarska liga

Zmaga Ljutomerčank

V šestnajstem kolu prvenstva v drugi državni ženski odbojbarski ligi je ekipa Žibrata iz Ljutomera brez težav premagala Rogozo s 3:0 (15:7, 16:15, 15:9). Žibrat: Vrbnjak, Kolar, Ljubec, Mlinarič, Lukienko, V:F7 Šostarič, Kuhar, Žibrat, Zidar. Tekma Solkan: Sobotič je bila preloženja.

V šestnajstem kolu prvenstva v drugi državni ženski odbojbarski ligi je Mislinja premagala Claudio shop iz Beltince s 3:2 (11:15, 15:11, 15:13, 8:15, 15:12). Claudio shop Beltinci: Marko in Mitja Janža, Balažič, Krajcar, Čeh, Gabor, Vnuk in Prelog.

Rokomet

Poraz Bakovčank

V prvem pomladanskem kolu prvenstva v prvi državni ženski rokometni ligi je Mlinotest v Ajdovščini po pričakovanju premagal ekipo Rajh No 1 s 36:15 (16:7). Strelke za Bakovec: Šantl 7, Buzeti 3, Panič 3, Malek in Kolbi po enega. V naslednjem kolu igra Rajh No 1 doma z Olimpijo.

Druga državna rokometna liga

Zmagi Kroga in Pomurke

V drugem pomladanskem kolu prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi je bil v Murski Soboti lokalni derbi med Krogom in Poletom. Zmagal je Krog s 26:24 (13:11). Strelci: Titan 9, Šernek 6, Hegeduš 6, A. Kolmanko 3, D. Kolmanko 2 za Krog ter Horvat 9, Sečko 3, Žugelj 3, Lovenjak 2, Slamar 2 ter Murgelj, Kovačič, Fefer, Čermela in Merica po enega. Rokometni Pomurke iz Bukovec pa so v gosteh premagali Dol z 28:20 (12:8). Strelci za Pomurke: Okreša 9, Škraban 8, Lovenjak 4, Bedeković 3, Buzeti 2 ter Vereš in Ritonja po enega. Vodeče Krško pa je premagalo Mladinca iz Murskih Črnc s 30:14 (15:5). Strelci za Mladinca: Gomboc 7, F. Gregorinčič 4, M. Gregorinčič 2 in Kolmanič 1.

Namizni tenis

Poraz Radgone

V mrzli dvorani in slabi predstavi so Radgončani prepričljivo izgubili na srečanju z TAM G.V. iz Maribora. Po nepričakovanem porazu Rihtariča s tretjim igralcem Tancerjem je kazalo, da bodo domačini ostali brez zmage. Po vodstvu 4:0 so gostje zamenjali najboljšega igralca Rusa Kriuškina z rezervnim igralcem Kuntnerjem, kar je pripomoglo, da je Rihtarič zmagal. Radgončani so namreč ostali brez okrepitev Džaferoviča, ki je klub zapustil. Tekma med Moravskimi Toplicami Soboti in Melminom je bila preloženja. V naslednjem kolu igra Radgona v Ljubljani z Ilirijo, Moravske Toplice Soboti pa doma s Kajuhom. Radgona: TAM G.V. 1:6 (Rihtarič: Tancer 0:2, Oceppek: Kriuškin 0:2, Fridrih: Plohl 0:2, Rihtarič-Fridrih: Plohl-Tancer 0:2, Rihtarič: Kuntner 2:0, Fridrih: Tancer 0:2 in Bukovec: Plohl 0:2). (M. U.)

Košarka

Prepričljiva zmaga Pomurja

V četrtem kolu slovenske košarkarske lige za razvrstitev od 7. do 12. mesta je ekipa Pomurja iz Murske Sobote v gosteh premagala ŠD Sentvid s prepričljivim rezultatom 95:59. To je bila četrta zaporedna zmaga Sobočanov. Strelke: Sokolanova 35, Novakova 18, Zdražnikova 15, Drožinaova 11, Čerjova 6 in Horvatova 2. V petek igra Pomurje v Murski Soboti z ekipo ŽKD Maribor. (Z. Tibaut)

Šah

Lendavčani prvaki

V Ljutomeru je bilo medobčinsko tekmovanje starejših dečkov v šahu. Največ uspeha so imeli mladi šahisti iz Lendave, ki so premagali Gornjo Radgono s 4:0, Beltince s 3:1 in Veržej s 4:0. Za Lendavo so tekmovali: Žekš, A. Lazar, M. Lazar in Volf. Lendava se je tako uvrstila na državno prvenstvo. (FB)

Nogomet

Nafta: Beltinci 1:3

V Lendavi je bila prijateljska nogometna tekma med prvoligašem Beltinci in drugoligašem Nafto. Zmagali so Beltinčani, strelci golov pa so bili: Osterc 2 in Vorobjov za Beltince ter Šabjan iz enajstmetrovke za Nafto.

Vardar v Beltincih

Pomurska prvoligaša Beltinci in Mura bosta pred začetkom pomladnega dela prvenstva odigrala po dve pomembni tekmi. Nogometaši Beltince bodo v petek, 17. februarja 1995, gostili moštvo Vardara iz Skopja, v nedeljo, 19. februarja, pa bo v Beltincih gostovala ljubljanska Olimpija. Soboška Mura bo v soboto, 18. februarja, gostila madžarskega ligaša ZTE iz Zalaegerszega. Povratna tekma pa bo v sredo, 22. februarja, na Madžarskem.

Prijateljske tekme

V okviru priprav na bližajočo se nogometno sezono je bilo odigranih več prijateljskih tekem. Rezultati - Beltinci: Trešnjevka 2:1 (Šarkezi, Baranja), Primorje: Mura 1:0, Bratonce: Nafta 1:9 (Šabjan 3, Hranilovič 2, Prekazi, Meničanin, Varga, Gabor za Nafto ter Luk za Bratonce), Beltrans: Renkovec 5:0 (Makoter 2, Stojko, Z. Osterc, Modlić, Mura: Piran 2:1 (Breznik 2), Tišina: Turnišče 0:1 (Lacko).

Zmagovalec Cven

Na občinskem tekmovanju v malen nogometu je zmagal Cven, ki je tako drugi občinski prvak. Drugo mesto je zasedlo Razkrižje, tretje pa V:F7 Ljutomer. (NŠ)

Judo

Kovač in Denša tretja

Na mednarodnem tekmovanju v judu v Kirchbachu v Avstriji so sodelovali tudi tekmovalci Lendave. Najboljša sta bila Kovač (36 kg) in Denša (55 kg), ki sta zasedla tretji mesti. Peti so bili: Recek, Trojak in Kavaš, sedmi pa Marič, Horvat in Mesaričeva. (JK)

Šah

Prva Števančeva

Na februarskem mesečnem hitropoteznem mladinskem šahovskem turnirju, ki ga prireja ŠD Radenska Pomgrad iz Murske Sobote, je sodelovalo 7 šahistov. Zmagala je Lea Števanec s 6 točkami pred Mitjo Kovačem. Petrom Kelemenom in Miho Gombocem s po 4 točkami.

Klubsko prvenstvo

Na klubske prvenstvu ŠD Radenska Pomgrad iz Murske Sobote sodeluje 14 šahistov. Doslej so odigrali tri kola. Nekaj pomembnejših izidov: A. Kos: Gabor 1:0, Režonja: D. Hari 1:0, Radosavljevič: I. Kos 1:0 in A. Kos: Režonja remi. Po treh kolenih vodijo: Alojz Kos, Štefan Režonja in Robi Radosavljevič s po 2,5 točke.

Zupe in Kovač

Na tretjem zimskem šahovskem turnirju, ki je bil v Moravskih Toplicah, je sodelovalo 81 šahistov. Najuspešnejša sta bila Boris Kovač in Miran Zupe (oba Radenska Pomgrad), ki sta zbrala po 7,5 točke. Danilo Hari je bil peti, Robi Radosavljevič osmi, Alojz Kos deveti (vsi Radenska Pomgrad) s po 6,5 točke, Jože Vučko (Lendava) dvanaesti, Igor Kos (Radenska-Pomgrad) štirinajsti, po 6 točk. Med ženskami je bila najboljša Lea Števanec (Radenska Pomgrad) s 6 točkami na sedemnajstem mestu. Četrta turnir bo v Gančanih.

Najuspešnejša OŠ III

V Murski Soboti je bilo pomursko prvenstvo osnovnih šol v šahu za posameznike. Sodelovalo je 75 šahistov in šahistk. Rezultati - dečki do 10 let: 1. Vajndorfer 7, Hočevar 6, 3. Kozic (vsi OŠ III) 5 točk; do 12 let: 1. A. Lazar (Lendava) 10, 2. Hodošek (OŠ III) 8, 3. Sajko (Kobilje) 8 točk; do 14 let: 1. Gomboc (OŠ I) 6, 2. Kovač (Bakovci) 5,5, 3. Kos (GR) 5 točk; do 16 let: 1. Mauko (Radenci) 10, 2. Gregorec (Kobilje) 7,5, 3. M. Lazar (Lendava) 7,5 točke. Deklice do 10 let: 1. Kavčičeva (Negova) 5, 2. Karolijeva (Tišina) 5, 3. Kramarjeva (OŠ III) 4 točke; do 12 let: 1. Tompova (Odranci) 6, 2. Nonkovičeva (OŠ III) 5, 3. M. Smej (Črenšovci) 5 točk; do 14 let: 1. Maukova (Radenci) 7, 2. Peršakova (Negova) 6, 3. Šeničeva (Beltinci) 5 točk; do 16 let: 1. P. Smej (Črenšovci) 7,5, 2. Škrlečeva (GR) 7, 3. Glavačeva (OŠ III) 6,5 točke. Najuspešnejši so bili tekmovalci in tekmovalke OŠ III Murska Sobotič, saj se je 7 njenih šahistov uvrstilo na državno prvenstvo, ki bo od 18. do 14. februarja v Kranju.

RAZPORED TEKEM II. DNL - POMLAD 1995

XVI. kolo - 5.3.95

BELTRANS: Zagorje (0:4)
NAFTA: Mengeš (1:1)
Drava: Šmartno (1:2)
Elan: Radeče (0:3)
Slovan: Piran (1:3)
Steklar: Dravinja (1:4)
Domžale: TURNIŠČE (2:4)
Rudar: Št. pivovarna (1:0)

XVII. kolo - 12.3.95

Rudar: BELTRANS (1:0)
Št. pivovarna: Domžale (2:6)
TURNIŠČE: Steklar (0:0)
Dravinja: Slovan (0:3)
Piran: Elan (5:0)
Radeče: Drava (1:3)
Šmartno: NAFTA (1:1)
Mengeš: Zagorje (0:2)

XVIII. kolo - 19.3.95

BELTRANS: Mengeš (0:1)
Zagorje: Šmartno (1:1)
NAFTA: Radeče (1:0)
Drava: Piran (1:5)
Elan: Dravinja (1:5)
Slovan: TURNIŠČE (1:1)
Steklar: Št. pivovarna (0:4)
Domžale: Rudar (0:2)

XIX. kolo - 26.3.95

Domžale: BELTRANS (1:1)

Rudar: Steklar (1:2)
Št. pivovarna: Slovan (2:2)
TURNIŠČE: Elan (2:0)
Dravinja: Drava (1:2)
Piran: NAFTA (0:0)
Radeče: Zagorje (0:1)
Šmartno: Mengeš (3:0)

XX. kolo - 2.4.95

BELTRANS: Šmartno (0:1)
Mengeš: Radeče (1:1)
Zagorje: Piran (2:0)
NAFTAaavinja (1:1)
Drava: TURNIŠČE (2:3)
Elan: Št. pivovarna (0:4)
Slovan: Rudar (1:0)
Steklar: Domžale (0:1)

XXI. kolo - 9.4.95

Steklar: BELTRANS (1:1)
Domžale: Slovan (3:1)
Rudar: Elan (0:0)
Št. pivovarna: Drava (0:0)
TURNIŠČE: NAFTA (0:1)
Dravinja: Zagorje (0:1)
Piran: Mengeš (1:2)
Radeče: Šmartno (0:4)

XXII. kolo - 15.4.95

BELTRANS: Radeče (0:3)
Šmartno: Piran (1:2)
Mengeš: Dravinja (0:0)
Zagorje: TURNIŠČE (0:0)
NAFTA: Št. pivovarna (2:1)
Drava: Rudar (2:2)
Elan: Domžale (0:1)
Slovan: Steklar (1:1)

XXIII. kolo - 23.4.95

Slovan: BELTRANS (2:4)
Steklar: Elan (1:1)
Domžale: Drava (0:1)
Rudar: NAFTA (3:2)
Št. pivovarna: Zagorje (1:2)
TURNIŠČE: Mengeš (0:0)
Dravinja: Šmartno (1:1)
Piran: Radeče (3:5)

XXIV. kolo - 30.4.95

BELTRANS: Piran (0:4)
Radeče: Dravinja (0:0)
Šmartno: TURNIŠČE (3:2)
Mengeš: Št. pivovarna (0:0)
Zagorje: Rudar (0:1)
NAFTA: Domžale (2:2)
Drava: Steklar (3:2)
Elan: Slovan (1:2)

XXV. kolo - 7.5.95

Elan: BELTRANS (0:3)
Slovan: Drava (5:1)
Steklar: NAFTA (2:3)
Domžale: Zagorje (0:4)
Rudar: Mengeš (1:0)
Št. pivovarna: Šmartno (2:4)
TURNIŠČE: Radeče (0:1)
Dravinja: Piran (0:1)

XXVI. kolo - 14.5.95

BELTRANS: Dravinja (0:1)
Piran: TURNIŠČE (2:4)
Radeče: Št. pivovarna (3:1)
Šmartno: Rudar (2:2)
Mengeš: Domžale (0:0)
Zagorje: Steklar (1:1)
NAFTA: Slovan (0:0)
Drava: Elan (0:0)

XXVII. kolo - 21.5.95

Drava: BELTRANS (0:3)
Elan: NAFTA (2:5)
Slovan: Zagorje (0:8)
Steklar: Mengeš (0:1)
Domžale: Šmartno (1:2)
Rudar: Radeče (3:1)
Št. pivovarna: Piran (1:6)
TURNIŠČE: Dravinja (2:5)

XXVIII. kolo - 28.5.95

BELTRANS: TURNIŠČE (2:0)
Dravinja: Št. pivovarna (1:1)
Piran: Rudar (0:1)
Radeče: Domžale (1:0)
Šmartno: Steklar (2:0)
Mengeš: Slovan (0:0)
Zagorje: Elan (0:0)
NAFTA: Drava (1:1)

XXIX. kolo - 31.5.95

NAFTA: BELTRANS (0:0)
Drava: Zagorje (0:1)
Elan: Mengeš (2:4)
Slovan: Šmartno (1:4)
Steklar: Radeče (2:2)
Domžale: Piran (0:4)
Rudar: Dravinja (0:2)
Št. pivovarna: TURNIŠČE (1:3)

XXX. kolo - 4.6.95

BELTRANS: Št. pivovarna (1:2)
TURNIŠČE: Rudar (0:6)
Dravinja: Domžale (0:1)
Piran: Steklar (1:2)
Radeče: Slovan (1:0)
Šmartno: Elan (2:0)
Mengeš: Drava (0:1)
Zagorje: NAFTA (0:1)

PKL - moški

Rezultati - 12. kolo
Maraton: Ljutomer 78:55
Sebeborci: Lindau ml. 80:55
Sobota vet.: Lindau vet. 102:25
Petrovci: Claudia shop 87:55

	Sobota	Maraton	Petrovci	Claudia shop	Sebeborci	Ljutomer	Lindau vet.	Lindau ml.
12	12	0	945:617	21	21	21	21	21
12	9	3	932:841	21	21	21	21	21
12	8	4	908:783	21	21	21	21	21
12	8	4	850:744	21	21	21	21	21
12	5	7	735:770	21	21	21	21	21
12	4	8	799:795	21	21	21	21	21
12	1	11	627:583	21	21	21	21	21
12	1	11	675:1033	21	21	21	21	21

Strelstvo

Ljutomer in Bukovec

V 6. kolu tekmovanja v meddržavni strelski ligi je ekipno zmagala Ljutomer s 1725 krogi pred Tišino, 1713, in Gleichenbergom, 1707. Med posamezniki je bil najboljši Branko Bukovec (Tišina) s 578 krogi pred Rajkom Robnikom (Ljutomer), 579, in Ernstom Huberom (Gleichenberg), 578 krogov. Po šestih kolenih vodi ekipa MI Pomurje s 2843 krogi pred Jovom Jurkovičem, 96, in Elradom, 94 točk. Med posamezniki pa vodi Darko Horvat (Ljutomer) z 2843 krogi pred Kreftom (Pomurka), 2825 krogov. (FŠ)

Košarka

Zmagala OŠ II

V Murski Soboti je bilo občinsko prvenstvo osnovnih šol v košarki starejših dečkov. Zmagala je OŠ II pred OŠ I in OŠ III. Najboljši bil Vučko (OŠ I) z 38 točkami. (KG)

Zmaga Radenec

V prvem kolu končnice prvenstva v državni D-ligi so košarkarji Radenčani zagotovili šele v drugem polčasu. Koše za Radence so dobili Banič 32, Ulaga 19, Bratkovič 14, Flisar 12, Šebjan 7, Vukotić 4, Čiglar 3, Trstenjak 2. (B. Gabor)

Seminar v Črenšovcih

Tea kwon do Črenšovci je bil organizator seminarja v borbenih veščinah. Udeležili so se ga predstavniki klubov Continetal iz Maribora, dost iz Lendave in Meteor iz Črenšovci. Seminar je vodil Michel Šavli, tehnični vodja TKD zveze Slovenije. (GH)

Tečaj za funkcionarje AMD-ja

Avto-moto društvo Štefana Kovača iz Murske Sobote organizira tečaj za športne funkcionarje društva. Ljubitelji moto-sporta lahko prijavijo na tečaj. Prijave sprejemajo vsak dan od 7. do 15. ure na AMD-ju Štefana Kovača Murska Sobotič do 20. tega meseca. Informacije na telefonu 21 172.

Strelstvo

Škorpion in Balaško

V sedmem kolu občinske strelske lige Murska Sobotič je zmagala ekipa Škorpionov z 958 krogi pred Bakovci, 912, in Andrejci, 902 krogi. Med posamezniki pa Štefan Balaško (Škorpion) s 338 krogi pred Gombocem (Bakovci), 321, in Iztokom Kapunom, 321 krogov. Po 7 kolenih vodi ekipa Škorpioni s 66 točkami pred Gederovci, 63, in Bakovci, 58 točk. Med posamezniki pa je na prvem mestu Š. Balaško z 2279 krogi pred Balaškom, 2188, in Kosom, 2183 krogov.

šport

Predstavljamo vam

Junaki kasaškega športa 1994

Konjeniški klub Ljutomer, ki je bil tudi v lanskem letu najuspešnejši slovenski kasaški klub, je na svoji prvi letošnji prireditvi – tradicionalnem 10. jubilejnim Konjskem plesu v hotelu Radin v Radencih –, ki je privabila rekordno število najbolj vnetih privržencev tega športa, za glavni dobitnik izžrebal dirkalnega konja. Srečni dobitnik tokrat ni bil novinec kasaškega športa kot prejšnja leta, pač pa je dveletnega žrebčka dobil stari znanec in voznik kasačev Hojs iz S. Jurija. Ob tej priložnosti so ob visokem jubileju – 120-letnici kasaških dirk v Ljutomeru šestim – najzaslužnejšim vozačem podelili umetniške slike udeležencev kolonije, ki so jo organizirali na temo Konj. Tokrat vam predstavljamo junake leta 1994.

Marko Slavič starejši iz Ključarovec: Je najzaslužnejši ljutomerski rejec in voznik, saj mu gre dobra polovica vseh zmag, ki so jih dosegli ljutomerski kasaški akterji v lanskem letu v Sloveniji in Avstriji. Ob največjem številu zmag sta bila iz hleva Marka Slaviča v lanskem letu najuspešnejša kasača iz domače reje dveletni Dori Lobel in triletni žrebec Albatros, ki je bil po zmagah tudi najuspešnejši konj Slovenije, saj je zmagal enajstkrat. Ob koncu leta je Albatros dosegel viden uspeh tudi na dunajskem dirkališču Krieau z drugim in četrtim mestom.

Slavko Makovec iz Ljutomera: Čeprav Leona II ni upravičila vloge glavnega favorita na slovenskem kasaškem derbiju ob 120-letnici kasaških dirk v Ljutomeru, je svojevrstni dokaz kakovostne reje slovenskega kasača. Leona II z vozačem Slavkom Makovcem je namreč z zasluženimi nagradami najuspešnejši slovenski konj. Zato so ga ljutomerski strokovni delavci razglasili za najuspešnejšega slovenskega kasaškega konja za leto 1994. Nagrade so namreč v kasaškem svetu glavno merilo ocene kakovosti kakega konja.

Jože Sagaj iz Ključarovec: Med najuspešnejše lanske letošnje tekmovalce kasaških dirk v Sloveniji vsekakor sodi prekaljeni borec Jože Sagaj s šestletnim žrebcom Durasom, ki uspešno konkurira mlajšim tekmovalcem kasaških dirk. V lanskem letu je namreč Sagaj z Durasom že tretjič osvojil šampionat Slovenije, v tej dirki pa sodelujejo najboljši slovenski kasači vseh starosti. Sicer pa gre za tekmovalca, ki se je uveljavil že prejšnja leta.

Janko Makoter s Cvena: V mednarodnem razredu ljutomerskih konj se je v zadnjem času kljub hudi konkurenci teh konj v Sloveniji uveljavil Janko Makoter s šestletnim žrebcom Soulmanom. Ta sicer nekoliko manjši konj z velikim srcem, je postal s svojo borbenostjo in lepim kasom svojevrsten junak naših dirkališč. Janku Makoterju pa je prinesel sloves in nove spodbude za kasaški šport.

Mirko Šonaja iz Veržaja: Svojo nagrado sta si z udeležbami na dirkah v Sloveniji zaslužila Mirko Šonaja iz Veržaja in kobila Anabel, saj je v prvenstvu dveletnikov prekosila vse ljutomerske konkurente in le za las zaostala za zmagovalcem. Med drugim je ena od treh slovenskih konjev, ki so v lanskem letu tekli pod 1,20, kar je svojevrstni rekord dveletnikov nasploh.

Marko Slavič mlajši iz Ključarovec: Lani 24-krat zmagal, od tega 3-krat na Dunaju, to pa je zgovoren dokaz, da gre za odličnega tekmovalca kasaških dirk. Skoraj polovico zmag je dosegel z Albatrosom, ki je bil tudi državni prvak med triletniki. Uspešen je bil tudi z Dori Lobelom, ki je tekel izpod 1,20, ter s Charlyjem Somolijem, ki je postavil rekord 1:16,7 na 2100 m dolgi progi v Ljutomeru, ki je evropske vrednosti. Sicer pa se je uveljavil tudi na dirkah v Avstriji.

Atletika

Nova zmaga Romanove

V Brucku v Avstriji je bil četrti in hkrati zadnji mednarodni kros za pokal Adidas. Med tekmovalci Avstrije, Hrvaške in Slovenije so bili tudi številni pomurski tekmovalci in tekmovalke in se izkazali. Zopet je brez težav zmagala Sonja Roman med mladinkami in tako z maksimalnim številom točk zasedla prvo mesto. Mojca Meglič pa je bila tokrat četrti, vendar je v skupni uvrstitvi tretja. Drugi mesti sta v skupnem seštevku zasedla Polonca Horvat pri deklicah in Dejan Obal pri dečkih. Horvatova je bila tokrat tretja, Obal pa peti. Marija Števanec je bila tretja, v skupni uvrstitvi pa je druga. Vsi so člani AK Pomurje iz Murske Sobotice. Jožica Šiftar je bila sedma, Geza Grabar je bil tokrat šesti, v skupni uvrstitvi pa je drugi, okrog petnajstega mesta pa se je uvrstil Marjan Jakopec, vsi so člani TS Radenske. (G.G.) V:F7

Kegljanje

Nafta : Impol 4:4

V desetem kolu prvenstva v medregijski ženski kegljaški ligi se je srečanje med Nafto in Impolom končalo neodločeno 4:4 (2202:2230). Za Nafto so zmagale: A. Varga 400, Ščapova 385, Utroševa 384 in M. Varga 372 podrtih kegljev. Tekmovalci pa so še: Staničeva 349, Kavčičeva 152 in Žalikova 160 podrtih kegljev. (M. Žalik)

V igralnici Perla v Novi Gorici je pripravila Letalska zveza Slovenije razglasitev najboljših športnikov in športnic Letalske zveze Slovenije za leto 1994 ter podelila zlate, srebrne in bronaste plakete. Med njimi so bili tudi pomurski športniki. Letalsko modelarstvo – zlata plaketa: Andrej Vogrin, srebrna plaketa: Bojan Gjerek, bronasta plaketa: Aleš Režonja (vsi Aeroklub MS); motoristi (ultra lahka letala) – zlata plaketa: Uroš Kolarič (Aero klub MS), srebrna plaketa: Tomaž Gajser (Društvo zmagarjev Matrica, Lendava); toplozračni baloni – srebrna plaketa: Aleš Svagelj (Aeroklub MS). Na fotografiji: Predsednik letalske zveze Slovenije Damijan Nardina podeljuje zlato plaketo Urošu Kolariču. Fotografija: M. Vertot

Judo

Žilavec in Hašaj prva

V Kirchbachu je bil mednarodni turnir v judu za dečke in deklice. Med 300 tekmovalci iz 4 držav in 32 klubov so sodelovali Sobočani in dosegli lepe rezultate. Najbolje sta se izkazala Žilavec, ki je zmagal v kat. do 50 kg, in Hašaj, ki je bil prvi v kat. do 60 kg. Drugi je bil Rančigaj (55 kg), tretji Horvat (55 kg), peti Lesjak (45 kg), Lazar (71 kg) in Horvat (nad 78 kg), sedma pa Koblencar (60 kg) in Škraban (55 kg). Med dekletji je bila Permetova tretja. (T. Kos)

Odbojarski pokal

Vigros Pomurje izpadel

V Novi Gorici je bila povratna tekma polfinala pokala Odbojarske zveze Slovenije med Salnitom iz Kanala in Vigrosom Pomurjem iz Murske Sobotice. Srečanje se je končalo s tesno zmago gostiteljev s 3:2 (15:6, 15:8, 10:15, 10:15, 15:11). Ker so tudi na prvem srečanju v Murski Soboti zmagali odbojkarji Salonita s 3:1, so se uvrstili v finale. Vigros Pomurje: Vuković, Kempa, Fujs, Topovšek, Novak, Poredoš, Kerec, Prša.

Šah

Zmagal Raščan

V Rakicanu so organizirali prvenstvo v šahu. Med šestimi tekmovalci je zmagal Ivan Raščan pred Miranom Gorzo in Francem Vidonjo.

Rokomet

Visoka zmaga Pomurke

V zaostali tekmi štirinajstega kola prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi je Pomurka iz Bakovec prepričljivo premagala Celje s 34:21 (15:8). Strelci za Pomurko: Okreša 13, Škraban 6, Ritonja 4, Husar 4, Verel 2, Kavač 2, Lovenjak 2 in Buzeti 1.

Feni Mančec

Rekord Bergamontija 129,80 km na uro

Na prvi mednarodni cestnohitrostni motociklistični dirki za nagrado Pomurja v Murski Soboti je v razredu 500cc zmagal svetovni prvak Kunz (Nemčija), najboljši jugoslovanski tekmovalci pa je bil Seljak na tretjem mestu. Domačin Antonič je zasedel deseto mesto. Nastopilo je 12 tekmovalcev. V razredu 125ccm je zmagal Nemec Scheimann, potem ko so morali vodči Kriwanek (Avstrija), Reisz (Madžarska) in Dennehy (Avstralija) zaradi okvare motorjev odstopiti. V razredu 250ccm sta se za prvo mesto potegovala Italijana Parlotti in Milani. Ker pa je Parlotti po sedmem krogu odstopil, je slavil Milani. Domačin Edi Berden, ki je na uradnem treningu zasedel tretje mesto, je moral zaradi okvare motorja odstopiti. Tudi v razredu 350ccm, kjer je štartal 24 tekmovalcev, se je bil hud boj za prvo mesto med Italijanom Parlottijem in Milanom. Najbolje pa se je izkazal Bergamontij, ki je zmagal in postavil nov rekord proge s 129,80 km na uro. Med prikolničarji je bil glavni favorit Nemec Butscher,

Na drugi dirki za nagrado Pomurja v Murski Soboti leta 1969, ki je bila najmočnejša dirka v organizaciji Avto-moto društva Štefana Kovača, so bili dobro zastopani tudi prikolničarji.

vendar je moral po zanesljivem vodstvu zaradi okvare motorja odstopiti. Tako je zmagal Anglež Tombs s sovozačem Tombsom. Nastopila sta tudi domačina Berden s sovozačem Gabrom in Černjavič s sovozačem Klamfarjem, ki pa sta zaradi okvare motorjev odstopila. Vrstni red tekmovalcev – 500ccm: 1. Kunz (Nemčija), 2. Eser (Nemčija), 3. Seljak (Jugoslavija); 125ccm: 1. Scheimann (Nemčija), 2. Lohman (Nemčija), 3. Smith (Avstralija); 250ccm: 1. Milani (Italija), 2. Staša (ČSSR), 3. Hawthorne (Avstralija); 350ccm: 1. Parlotti (Italija), 2. Milani (Italija), 3. Staša (ČSSR); 500ccm: 1. Bergamontij (Italija), 2. Milani (Ita-

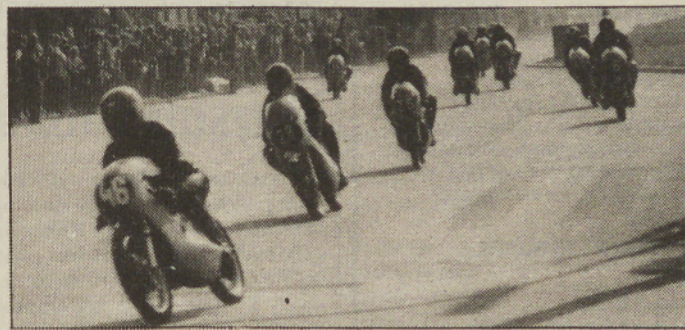
lija), 3. Srna (ČSSR); prikolice: 1. Tombs-Tombs (Anglija), 2. Müller-Buchecker (Nemčija), 3. Salobir-Lipnik (Jugoslavija).

Černjavič-Klamfar druga v državi

Najuspešnejši pomurski tekmovalci v letu 1968 je bil Štefan Černjavič, ki je s sovozačem Klamfarjem na državnem prvenstvu med prikolničarji zasedel drugo mesto. To je bil eden največjih uspehov Černjaviča od leta 1959, ko je začel tekmovali. Na državnem prvenstvu je prvič nastopil tudi v razredu 250ccm in zasedel tretje mesto.

Druga mednarodna dirka za nagrado Pomurja

V letu 1969 je Avto-moto društvo Štefana Kovača iz Murske Sobotice drugič organiziralo mednarodne cestnohitrostne motociklistične dirke za nagrado Pomurja, katerih pokrovitelj so bile pomurske občine. To je bila najmočnejša dirka v Murski Soboti, saj so na njej sodelovali tekmovalci iz Avstrije, Madžarske, Italije, Českoslovaške, Nemčije, Francije, Nove Zelandije in Jugoslavije. V razredu 500ccm je zmagal Italijan Parlotti, ki je premagal zmagovalca iz prejšnjega leta Nemca Kunza. V razredu 125ccm je po pričakovanju zmagal eden najboljših tekmovalcev na svetu Madžar

Pomurski tekmovalci cestnohitrostnih motociklističnih dirk so se uveljavili tudi na mednarodnih dirkah na Českoslovaškem. Posnetek je z dirke v Jičinu.

Szabo. Domačin Edi Berden pred domačim občinstvom ni imel sreče, saj je moral zaradi okvare motorja odstopiti. Szabo je veljal za glavnega favorita tudi v razredu 250ccm, vendar je moral po petem krogu, ko je bil v vodstvu, odstopiti. Tako sta se za prvo mesto borila Italijana Milani in Parlotti, ki sta zasedla prvi dve mesti. Od jugoslovanskih tekmovalcev se je najbolje izkazal domačin Edi Berden, ki je tekmoval z izposojenim motorjem Staše iz Českoslovaške in zasedel solidno deveto mesto. V razredu 350ccm sta se za prvo mesto zopet potegovala Italijana Parlotti in Milani. Ker pa je Milani v devetem krogu odstopil, je zmagal Parlotti. V razredu 500ccm je bil najbližji kandidat za zmagovalca Itali-

jan Paganini, ki je tudi vodil, vendar je moral v sedmem krogu odstopiti. Odstopiti pa je moral tudi drugi Italijan Milani, ki je dosegel najhitrejši krog 115,0 km na uro. Tako je zmagal českoslovaški tekmovalac Staša. Med prikolničarji sta zmagala Nemca Müller-Buchecker, ki sta bila zmagovalca tudi prejšnje leto na dirkah v Murski Soboti. Dobro sta štartala tudi domačina Černjavič s sovozačem Klamfarjem in Berden s sovozačem Gabrom, ki pa nista imele sreče. Černjaviču, ki je bil precej časa na tretjem mestu, je ponagajal motor in je zasedel četrto mesto, medtem ko je moral Berden zaradi okvare motorja odstopiti. Rezultati dirke v Murski Soboti – 500ccm: 1. Parlotti (Italija), 2. Kunz (Nemčija), 3. Bernetič (Jugoslavija); 125ccm: 1. Szabo (Madžarska), 2. Kriwanek (Avstrija), 3. Drapal (Madžarska); 250ccm: 1. Milani (Italija), 2. Parlotti (Italija), 3. Kriwanek (Avstrija); 350ccm: 1. Parlotti (Italija), 2. Staša (ČSSR), 3. Bojer (ČSSR); 500ccm: 1. Staša (ČSSR), 2. Auer (Avstrija), 3. Bojer (ČSSR); prikolice: 1. Müller-Buchecker (Nemčija), 2. Salobir-Salobir (Jugoslavija), 3. Čamlek-Sapač (Jugoslavija), 4. Černjavič-Klamfar (Jugoslavija). (Se nadaljuje)

MOTOCIKLISTIČNE DIRKE V POMURJU 6.

Obnova vinogradov

Lendavsko vinogradništvo doživlja v zadnjih desetih letih pravi preporod. Odkar je organiziran odkup grozdja, so začeli vinogradniki obnavljati svoje vinograde. Veliko je bilo storjenega tudi na področju kletarjenja.

Ustanovljenih je bilo nekaj vinogradniških skupnosti, ki skrbijo za izobraževanje vinogradnikov, vse to pa vpliva na kakovostnejšo pridelavo grozdja in vina. Vino iz Lendavskih, Dolgovaskih, Čentibskih in Dolinskih vinogradov je bilo znano že med drugo vojno, o čemer pričajo številna priznanja na takratnih vinskih razstavah.

Lani je bilo prodanih 126.000 trsnih cepljenk. Vinogradniki prodajo letno okoli 100 vagonov grozdja. Nekateri pa so si omislili majhne polnilnice in prodajajo ustekleničeno vino. Tudi zadruga se je specializirala za vinogradništvo in kletarstvo, kar bo pomagalo pri uveljavljanju lendavskih vin.

jani

Kdo nadzoruje gradnjo?

Že pred leti je bil sprejet občinski odlok o gradnji in vzdrževanju objektov v Lendavskih gorah z namenom, da bi občinski krajevno podobno. V zadnjih desetih letih se je namreč veliko gradilo, gradnje pa so bile nadzorovane in se zaradi tega ponekod že zelo izkazale podobno kraja, ki je postal priljubljen za turiste. To je posebno očito v okolici sv. Trojice, cerkvice, ki je postala že nekakšen simbol Lendave. Tu je zraslo nekaj objektov, ki bolj spominjajo na stanovanjske hiše kot kleti. Na srečo je bil odlok sprejet že pravočasno in gradnjo najemni, a ne tudi preprečil. Če namreč se gradnja ne nadzoruje, nekateri starejši objekti pa se ne vzdržujejo. Nova občina Lendava oziroma njen svet mora zaradi tega ponovno pregledati in sprejeti stroga merila za gradnjo, sicer se lahko zgodi, da bodo leta prihodnje zabetonirane in asfaltirane.

jani

Krajevna skupnost Miklavž pri Ormožu

Središče z znamenito cerkvijo

V živem spominu so mi prizori revščine iz sicer igranega filma Svet na Kajžarju. Te dni, ko sem se zapeljal skozi ta kraj, da bi naredil posnetek Miklavža pri Ormožu iz »ptičje perspektive«, sem bil prijetno presenečen: veliko novih stanovanjskih hiš in počitniških hišic. Kajžar se namreč razprostira na vinogradniških pobočjih in vinskih vrhovih, od katerih je zlasti znan zaselek Križajnsčak. Od starih vinskih kleti pa je menda narodopisno najbolj zanimiva zidanka številka 22 iz 1740. leta, ki ima ključast tloris ter baročna vrata in okna, svojčas pa je bila v njej celo kapela. Njen prvi lastnik je bil tamkajšnji župnik Matija Fortunat Tobinger.

Vukomorje in Slenčaves

Kaj pa Miklavž pri Ormožu? Je razpotegnjeno naselje z gručastim jedrom v dolini med Kajžarjem na vzhodu in Vinskim Vrhom na zahodu. Skozenj teče Libanjski potok. Priladajoča zaselka sta Vukomorje in Slenčaves. V zmoti sem bil, ker sem mislil, da je ta vas, po kateri se imenuje krajevna skupnost, največja na tamkajšnjem območju. O tajnice krajevne skupnosti g. Zdenke Golob sem zvedel, da je največje naselje pravzaprav Veliki Brebrovnik s 115 hišnimi številkami; temu sledi Vinski Vrh (94 domačij), šele nato pride Miklavž, kjer je 77 gospodinjstev. Pa še preostali kraji: Kajžar (69), Hermanci (56), Vuzmetinci (51), Zasavci (27) in Krčevina (19).

Miklavž je krajevno središče za 1462 občanov omenjenih krajev. V naselju je šolsko poslopje iz 1911. leta, ki pa so ga 1970. leta prenovili, pozneje pa so ob njem zgradili še telovadnico. Pri Miklavžu imajo dvorano za kulturne prireditve, žal pa jih v kraju v zadnjih letih ne naštevajo več veliko, a dobro je, da vsaj deluje desetletski moški pevski zbor. Tudi svojo pošto imajo pa otroški vrtec, trgovino, okrepčevalnico ... Miklavž se prav gotovo ne bi imenoval Miklavž, ko v kraju ne bi bilo cerkve sv. Miklavža, ki se prvič omenja že 1486. leta. Sedanjo so zgradili 1692. leta, oprema pa je iz poznejših let. Pri Miklavžu se je rodil Ivan Tomažič, bogoslovni pisatelj in mariborski škof, ki je umrl 1949. leta.

Hoteli so imeti občino

Pa sedanjí utrip krajevne skupnosti? Če bi se še v drugih krajih na volitvah odločili tako kot pri Miklavžu, tedaj bi zdaj lahko omenjal občino Miklavž. Večina (drugi kraji) je menila, naj še naprej ostane »skupna« občina Ormož. Tako je ostalo. Morda so na tako odločitev

MIKLAVŽ PRI ORMOŽU – Pogled s ptičje perspektive na krajevno središče osmih vasi, ki so bile usojene (nedomačini so bili proti), da bi postal sedež samostojne občine. – Fotografija: S. ...

vplivale nekatere dobre izkušnje. Dejstvo je namreč, da je krajevna skupnost Miklavž dobila »preko« občine kar nekaj denarja za komunalno infrastrukturo. Na prvem mestu so ceste. Nazadnje (lani) so asfaltirali 950-metrsko povezavo med Miklavžem in Vinskim Vrhom. Naložbo so financirali iz treh virov: 30 odstotkov iz krajevnega samoprispevka, 40 odstotkov denarja so dobili zaradi demografske ogroženosti, preostalih 30 odstotkov pa so prispevali občani »po pogodbah«. Nekateri so primaknili kar 25.000 tolarjev. Letos, predvidoma maja, pa bodo asfaltirali kilometer dolgo cesto Hermanci-Gomila. Tudi tu bodo isti naložbeniki, vendar bo finančno breme 20 domačij, ki »gravitirajo« na to cesto, veliko večje. Sicer pa denar zbirajo že od lanskega marca. V naslednjem letu pa načrtujejo modernizacijo 300-metrskih odcepih: ob pokopališču pri Miklavžu, del ceste priti Krčevini ter med Miklavžem in Jeruzalemom. Vse to (in to še ni vse!) bodo prav gotovo zmogli, saj imajo od skupnega števila prebivalstva čez 40 odstotkov

krajevne samouprave, po 5 odstotkov denarja pa gre za obnovo cerkve in gasilcem za nakup opreme. Gasilski društvi sta pravzaprav dve: v miklavškem so še gasilci z Vinskega Vrhca, Brebrovnika in Kajžarja, drugo gasilsko društvo pa se imenuje Hermanci-Vuzmetinci.

Halo pri vsaki drugi hiši

Na območjih, kjer je velika raztresenost posameznih domačij in naselij, so ponavadi težave z elektriko, zato je treba zgraditi dodatne transformatorje. Tako je bilo tudi v krajevni skupnosti Miklavž pri Ormožu, kjer so (na Kajžarju) tako razdelilno postajo postavili lani, letos pa bodo dobili nov transformator na Krčevini. Več telefonov (zdajšnja pokritost je 65-odstotna) pa potrebujejo na celotnem območju krajevne skupnosti. Že doslej se je prijavilo 80 novih interesentov, kar pa je veliko veliko več, kot je še na voljo telefonskih števil v miklavški poštni centrali. Treba jo bo torej razširiti. Telefonov si želijo ne le tisti, ki stalno živijo v tistih krajih, ampak tudi oni, ki imajo na miklavškem območju svoje počitniške hišice in vinske kleti. Tajnica krajevne skupnosti Zdenka Golob jih je preštela in naštel 50. Največ takih »domačij« je na Vinskem Vrhcu, Kajžarju, Brebrovniku in tudi

vil ga je ptujski graditelj Herman (zato Hermanci). Priladajoča stavba ima mansardno streho, pročelje skromno baročno, nitev, klep pa opečne banj oboke ...

Gozdove so (iz)krčili

Krčevina pa je razložena ravninska vas s kmetijami na severnem podnožju Huma. Na cesti Ormož-Stročja vas, ki so kmetje že v davni preteklosti žitni. Zdaj ob žitih pridejo še veliko koruze, krompirja in deteljno-travne mešanice. Velike, čvrste grajene hiše kažejo o nekdanji kmečki veličini. Na Velikem Brebrovniku pa spet predvsem trta! Najbolj lege ima vinogradniško posestvo iz Ormoža. Zanimivo je, da Brebrovničani nimajo v vinski trte, ampak, verjetno ne, piškurja! Pa veste, kakšen je oziroma kaj to sploh je? Vinski Vrh bom preskočil, saj je 310 metrov visok, kar je jasno, da na njem raste predvsem trta, se bom pa ustavil v Vuzmetincih. Tam je veličinski narodopisno zanimiv hišni preplavduje pa polprosto (ne delavec ne kmet?). In v Zasavcih se je potrebno ustaviti. Pri Šnajderjevi hiši, ki je bila postaja, je pred 50 leti (marca 1945) padel gasilec Sam pa imam na (pravzaprav Zasavko) lep spomine iz leta 1970.

ŠTEFAN SOBOTA

Od lanu do platna

To je bil naslov projektnega tedna, ki so ga pripravili v Crenšovci. Ko so se seznanili z literaturo, si ogledali videlne teren v Odrance, Izakovce in druge okoliške kraje, kjer so obetali, da bodo zvedeli kaj več o tej temi.

Proučevali so torej gojenje, predelavo in uporabo lanu. V ta namen je ena skupina obiskala tudi muzej v M. Soboti, kjer je spoznala predmete in orodja, ki so jih nekoč ljudje uporabljali pri predelavi lanu in tkanju. Druga skupina je proučevala dela slovenskih piscev na to temo, tretja je raziskovala ornamentiko na domačem platnu in ustvarjala nove

vzorke, četrta se je pogovarjala z nekdanjimi trlčarji, kamni in tkalci, drugi predmete na terenu in proučevali razstavo, nekateri pa glasbeno gradivo, tkati itd. To je bilo nekoč vsekar zanimivo in koristno opravilo, zato ne bi smelo v pozabo.

MJ

Sto let meščanske šole

Leta 1895 so v Lendavi zgradili poslopje meščanske šole. V tem objektu je danes osnovna šola s prilagojenim učnim programom. Po vojni je bila v njem najprej nižja gimnazija, potem nekaj let osnovna šola. Staro poslopje sodi še danes med najlepše v Lendavi. Iz nekdanje meščanske šole je v svet odšlo nekaj pomembnih ljudi, predvsem slikarjev. Med njimi naj naštejemo le nekatere: Pandur, Gabor, Kiraly, Hozjan, Galič. Nekdanja meščanska šola je bila zgrajena v času, ko je Lendava že imela železnico. Šolo so obiskovali otroci iz mesta in okolice in tudi iz drugih krajev, ki so danes v sosednji Mažarski šolsko poslopje je bilo večkrat obnavljano, vendar je v glavnem ohranilo prvotno podobo.

jani

Razstava malih živali

Društvo gojiteljev pasemskih malih živali Murska Sobota organizira v soboto in nedeljo od 8. do 18. ure v prvi osemletki razstavo malih živali. Prikazanih bo 100 primerkov kuncev, 160 golobov, 70 kosov razne perutnine in drugih pasemskih živali v različnih barvah. Ob tej priložnosti se bo možno včlaniti v društvo, ki daje razne ugodnosti pri reji živali, kot so cepljenje, cenejša hrana, kakovosten razplodni material in strokovni nasveti.

MJ

JAVNI POZIV

K PONOVI VZPOSTAVITVI AGRARNE SKUPNOSTI HRASTJE-MOTA

V skladu z določili Zakona o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (Ur. l. RS, št. 5/94 in 38/94) upravičenci iz 4. člena navedenega zakona: 1. Jože Lukač, stan. Hrastje-Mota 30, 69252 Radenci, 2. Janko Horvat, stan. Hrastje-Mota 34, 69252 Radenci, 3. Miran Rantaša, stan. Hrastje-Mota 12, 69252 Radenci, pozivamo nekdanje člane, njihove dediče oziroma njihove pravne naslednike in vse, ki lahko postanejo člani agrarne skupnosti ali imajo pravico do članstva in ponovne vzpostavitve agrarne skupnosti na podlagi 4. člena tega istega zakona, da se udeležijo občnega zbora za ponovno vzpostavitev

AGRARNE SKUPNOSTI HRASTJE-MOTA.

Zbor bo 18. 2. 1995 ob 18.00 v prostorih gasilskega doma Hrastje-Mota. Upravičenci

Denacionalizacija v občini Gornja Radgona

Črnski grad za Jeanette Meinl?

Povojne oblasti so našle veliko vzrokov, zaradi katerih so ljudem plenili premoženje. Eden takih je bila tudi nemška narodnost. Prizadeti so bili zlasti prebivalci Apaške doline.

Sedanja demokratična oblast skuša krivice popraviti. V gornje-radgonski občini so doslej oškodovanci vložili 747 zahtevkov za vrnitev kmetijskih zemljišč in viničarij, 38 za vrnitev stavbnih zemljišč, 5 za vrnitev stanovanjskih hiš in 19 zahtevkov za vrnitev celih podjetij ali pa njihovih delov. Nedvomno je največji zahtevek Jeanette Meinl z Dunaja. Ona naj bi bila zakonita dedinja po starem očetu dunajskem veleposestniku Juliusu Hermanu Meinlu, ki je imel v Apaški dolini 236 hektarjev zemljišč, gospodarska poslopja in grad v Črni. Kot nam je povedal predsednik denacionalizacijske komisije v Gornji Radgoni Drago Kujundžič, so akte pregledali, zahtevka pa niso ne zavrnili in mu ne ugodili, kajti v organih za notranje zadeve zdaj upoštevajo, ali je bil oškodovanec naš državljani. Obstoji možnost, da bodo ugotovili državljanstvo, kajti med dokumenti je »domovnica«, izdana 13. junija 1938 na občini Apače. Veleposestnik se je namreč tistega leta preselil v Apače in tako ubežal pred Nemci, ki so zasedli Avstrijo. Premoženje so mu, kot mnogim drugim Nemcem iz Apaške doline, zaplenili 22. oktobra 1945. leta, na kar se je umaknil in 1946. leta dobil britansko državljanstvo. V občini

Gornja Radgona so doslej ugodili 213 zahtevkom in vrnili že 630 hektarjev kmetijskih zemljišč, od tega največ Henricku Poschu iz Podgorja v Apaški dolini, ki se ni uklonil etničnemu čiščenju, četudi je bil nemške narodnosti. Vrnili so tudi že 150 hektarjev gozdov, za veliko

jeli so tudi sklep o vrnitvi 6 viničarij prvotnim lastnikom. V gornje-radgonski denacionalizacijski komisiji si prizadevajo, da bi kar največ premoženja vrnili v naravi, vendar to ne gre zlahka, kajti mnoga so bila prodana fizičnim osebam (takih sploh ni mogoče vrniti, ampak gre oškodovancem denarna odškodnina) ali pa so se »izgubile« meje zaradi zložbe v večje komplekse. V takih zadevah je nadvse

na njih trajni nasadi, od tega na 80 odstotkih vinska trta in na 20 odstotkih sadno drevje.

Kako pa je s stavbami? V Gornji Radgoni so vrnili prejšnjim lastnikom poslovni stavbi, kjer sta brezcarinska prodajalna in picerija. Za zdaj pa se še ne ve, kako bo s vračanjem drugih stavb na Kerencičevi, Jurkovičevi in Panonski ulici, ker gre za objekte, ki so (ali pa se predpostavljajo, da so) pod spomeniškim varstvom. Te zadeve rešuje ministrstvo za kulturo.

Nekoč sta bila lastnika Zdraviliškega zavoda Slatina Radenci (dela sedanje Radenske) Anton in Viljemina Šarič. Njun zahtevek je že dobil negativno odločbo, a so se odvetniki pritožili na drugo stopnjo in ta čas se še ne ve, kako je ali bo odločeno. Tudi tu je sporno državljanstvo razlaščenec, zato čakajo na odločitev ministrstva za notranje zadeve. Radenska se je kljub temu odločila za lastninjenje, a je sporno vrednost izvzela iz »mase«. Je pa denacionalizacijska komisija ugodila zahtevku Maksimilijana Korošča iz Gornje Radgone in mu vrnila stavbo, v kateri je imela Sloga skladišče. Tačas poslopje že obnavljajo in kmalu bodo iz njega nastali prijetni lokalčki. Denacionalizacija je torej lahko »širše« koristna, saj marsikateri objekt, ki je bil prej družbeni (lastniki s(m)o bili vsi in nihče!), zdaj dobiva povsem novo podobo. Tako je tudi z žago v Spodnjih Ivanjcih, ki je prav tako prešla v last in posest prvotnega lastnika. Dogaja pa se tudi, da se denacionalizacijski upravičenec zadovolji z določenim deležem premoženja, ki je bilo v letih po nacionalizaciji povečano.

Tako je Martin Ritonja iz Gornje Radgone, nekdanji lastnik mesne predelave (sedaj MIR Gornja Radgona), udeležen kot 6-odstotni lastnik. Njegovo premoženje so namreč ovrednotili na 400.000 mark.

Š. SOBOČAN

Vseevropski idejni enostopenjski arhitekturni natečaj za kakovostno prenavo večstanovanjskih zgradb z uporabo obnovljivih virov energije

Priložnost za »ekološke« arhitekto

Čeprav formalno nismo del Evropske unije, pa smo z njenimi državami neločljivo povezani. Smo del starega kontinenta, združujejo nas iste gore in reke, zato je uspešnost reševanja ekoloških problemov odvisna prav od vseh. Tega se zavedajo tudi strokovnjaki iz držav Evropske unije, ki so povabili k sodelovanju prav vse strokovnjake na stari celini, da sodelujejo pri vseevropskem idejnem enostopenjskem arhitekturnem natečaju pod pokroviteljstvom DG XII Evropske komisije. Mešana evropska komisija bo izbrala štiri najboljše ideje arhitektov in štiri najboljše predloge študentov, ki bodo nagrajeni z od 1000 do 15 000 ecuj.

Tudi v Sloveniji in Pomurju je veliko večstanovanjskih zgradb, ki ne ustrezajo ne po primernosti in kakovosti uporabljenih materialov ter ne po zunanji podobi. Vse prevečkrat je šlo pri stanovanjskih gradnjah, ki so bile plačane z občinskim ali državnim denarjem, za kompromise med naročniki, izvajalci in dobavitelji materiala. Tudi v pokrajini, kjer je doma opeka, so gradili z betonskimi ploščami in poskušali narediti miniaturne nebotičnike z ravnimi strehami. Takih zgradb je v deželah nekdanjega socializma nešteto, zato je natečaj eden od najenostavnejših in najcenejših načinov, da dobijo najboljše ideje arhitektov.

Osnovni cilj natečaja je oblikovanje meril in zgledov za kakovostno prenavo večstanovanjskih zgradb, katerih zasnova je slaba tako v arhitekturnem kot energijskem pogledu. Natečaj želi spodbuditi take metode revitalizacije, ki bi dale z uporabo sodobnih tehnologij za izkoriščanje obnovljivih virov energije (med te spada tudi **geotermalna energija**) objektom novo bivanjsko kakovost ter zmanjšale porabo energije. Poudarek je na iskanju možnosti vključitve teh tehnologij in sistemov v arhitekturno govorico, tako da je končni rezultat neoporečen z arhitekturnega in energijsko-tehnološkega stališča. Na natečaju lahko sodelujejo tako arhitekti profesionalci kot tudi študenti arhitekture, za vse pa velja, da lahko oblikujejo multidisciplinarno in multinacionalno ekipo. Študentje bodo lahko delo izrabili v okviru diplomskih in magistrskih nalog.

Arhitekturni idejni natečaj za prenavo stanovanjskih zgradb **LIVING IN THE CITY** naj bi torej pomagal pri arhitekturni in energijski prenovi večstanovanjskih zgradb, zgrajenih v minulih petih desetletjih v Evropi, ob inovativni uporabi primernih energijskih tehnologij (**pasivno solarno ogrevanje, pasivno ohlajevanje, dnevna osvetlitev** ...) ter konzervativnih tehnik.

Natečaj je idejni, enostopenjski in mednarodni. Zadnji rok za prijavo je 30. april 1995, ocenjevanje bo julija, razglasitev rezultatov pa avgusta. Po koncu natečaja bo izdan zbornik nagrajenih rešitev, v katerem bo predstavljen tudi širši pomen natečaja. Žirijo bodo sestavljali naslednji strokovnjaki: Henri Ciriani (Pariz), Thomas Herzog (München), Jan Kaplicky (London), Henning Larsen (Copenhagen), Alvaro Siza (Porto) in Alexandros Tombazis (Atene).

BERNARDA B. PEČEK

Vsak četrtak Vestnik

PISMA, MNENJA, STALIŠČA...

Ko te zadene kap!

Škoda vsakodnevno slišimo o raznih vrstah kapi. Ne izbirajo let niti spola. Pojavljajo se podnevi, tudi na delovnih mestih, pa tudi ponoči. Bolniki, ki jih je ta nesreča doletela, in če so pri zavesti, ne vedo, kako naj ravna. Tudi tisti, ki se zberejo, največkrat ne vedo, kaj z bolnikom početi. V želi po ohranjanju človeških življenj prosim za strokovna navodila, in to:

- Kakšni so znaki, ki opozarjajo, da je pričakovati kap (svoji večkrat pravijo, da so opazili, da z njim ali z njo nekaj ni v redu)?
- Kaj ukreniti, ko so znaki spoznavni?
- Kaj narediti, ko pride do milejših oblik kapi in je bolnik pri polni zavesti?
- Ali bolnika čimprej odpeljati do zdravnika?
- Ali je v takem primeru potrebna napotnica (znani so primeri, ko je bolnik čakajoč v zdravstvenem domu na napotnico, v čakalnici umrl)?
- Kako ravnati s teže prizadetim bolnikom, ki pa še kaže znake življenja?
- Ali poklicati rešilca z zdravnikom (ta pa je večkrat na terenu)?
- Ali poklicati samo rešilca?
- Predkajem tudi navodila, ki sicer v teh laičnih upravljalnih niso zajeta, so pa v takih primerih pomembna.
- Apelam na uredništvo Vestnika, da se v interesu svojih naročnikov in njihovih strokovnih potrdil, da bodo vprašanja predvsem pa svoji odgovori ponatisnjeni, tako da bi imeli daljšo trajnost.

Karel Franko Puconci

Silvestrska noč na operacijski mizi

(Gabrijela, tvoje življenje je bilo na nitki)

Zaradi hudih bolečin v spodnjem delu trebuha sem bila pred novolemnimi prazniki sprejeta na intenzivni oddelki soboške bolnišnice. Mislila sem, da sem si pokvarila želodec, saj sem imela že večkrat želodčne težave. Takoj sem dobila zdravila proti bolečinam in v kratkem času so mi z ultrazvokom pregledali trebuh in ugotovili vidne nepravilnosti ob maternici. Zaradi tega so poklicali zdravnico z ginekološkega oddelka, ki je opravila ultrazvočni pregled roditelj in ugotovila podobne spremembe, ki pa niso bile značilne za ginekološko obolenje. Pregled konziliarnega kirurga pa je pokazal, da tudi v trebuhu ni bilo vzroka za moje bolečine. S pomočjo zdravnika sem prebrala noč, toda težave so se ponovile. Na internem oddelku sta mi pomagala dr. Tatjana Puconci in dr. Alojz Horvat.

Na ginekološkem oddelku so opravili konziliarni pregled, nato pregled z ultrazvokom. Zaradi neznanih bolečin je bila nujno potrebna operacija. Ginekološka operacija je vodila dr. Oučkova, nato je operacija nadaljeval s svojo kirurško ekipo dr. Starc

s kirurškega oddelka. Dne 30.12. sem imela dve operaciji, s katerima so bile moje neznosne bolečine odpravljene. Po operacijah sem se počutila zelo dobro, saj sem mislila samo na to, da so bolečine minile. Na silvestrovo popoldne sem dobila temperaturo, stanje se je poslabšalo. Čeprav je bilo silvestrovo, se je v bolnišnici delalo normalno kot vsak drugi dan. Neprestano sem bila pod strogo zdravniško kontrolo. Zadnjič je kirurg opravil zdravniški pregled ob 21.30, odredil takojšnjo rentgensko preiskavo in naročil kirurški ekipo, naj se pripravi za operacijo. Nazdravili so novemu letu in kirurška ekipa, ki je takrat dežurala pod vodstvom dr. Vrbance, se je morala že prve minute novega leta boriti z mojim življenjem. Zaradi slabe lasne presnove, ki je povzročila dodatno krvavitev, je bil potreben tretji kirurški poseg.

Zato sedaj, ko je že vse za mano, lahko povem vsem, ki niste potrebovali te pomoči, da so v bolnici ne samo sleherni dan, ampak tudi v dne, ko se je iztekalo staro leto in prihajalo novo, delali povsem normalno in zavzeto. Kot pacientko so me začeli preiskovati na internem oddelku, nato na ginekološkem in nazadnje na kirurškem oddelku.

Za ves trud, ki so ga vložili zaradi mene in za vso požrtvovalnost se vsem pravi lepo zahvaljujem, predvsem kirurškim ekipam, posebno pa ekipi dr. Vrbance in njemu samemu, pri katerem sem ostala v nadaljnji oskrbi.

Hvaležna pacientka Gabrijela

Nemoralna dejanja in politične avanture

Direktor Zveze zadrug Panonka, Jože Kuhar, daje novinarjem pojasnila, da je vzrok za propad Zadruga Panonka, novi zakon o zadrugah in s tem povešana razdrobljenost na več zadrug.

V sedemnajstih letih intenzivnega dela v zadrugištvu, od tega dvanaest let v Panonki, sem dobro spoznal zadrugno poslovanje. Ne morem se strinjati s takšnimi izjavami, kot jih daje g. Jože Kuhar, ker imajo za cilj prikriti prave vzroke propada KZ Panonke in s tem tudi njegov velik delež pri propadu zadruga.

Vzroki niso v razdrobljenosti zadrug, ampak pri skupini vodilnih, ki so z več kot petnajstletnim utopiškim delovanjem in političnimi avanturami, pripeljali zadrugo v propad.

Ravno enovita velika zadruga je omogočala, da je skupina vodilnih uslužbencev z diktatorskimi metodami lahko prikrivala nezakonite, ekonomsko neupravičene velike politične avanture. Tisti, ki smo zagovarjali zakonitost in gospodarnost v poslovanju, smo bili šikanirani in obtoženi, da smo moralno politični pokvarjenci.

Človek je najodločilnejši faktor pri vsakem delu, zato je prvi pogoj za sanacijo, takojšnja odstranitev politične skupine, ki je z avanturami spravila zadrugo v propad.

Po novem Zakonu o zadrugah, te niso več poli-

tične organizacije, zato sodobno zadrugištvu potrebuje na vodilnih mestih sposobne, poštene in odkrite uslužbence, ki si z dosedanjim delom niso umazali rok.

Banko Viktor Noršinci 43 69221 Martjanci

Manipulacija z zakonom in kmeti pri KZ Panonka

Na ukaz predsednika republike je 20. marca 1992 izšel v 13. številki Uradnega lista republike Slovenije Zakon o zadrugah, ki v 71. členu določa, da morajo obstoječe zadruga svojo organiziranost uskladiti s tem zakonom do 30. junija 1992.

Člani KZ Panonka smo se na referendumu 14. 6. 1992 odločili, da bomo iz 6 TZO-jev ustanovili 6 samostojnih zadrug, vendar se to ni zgodilo in je ostalo vse po starem.

V soboški zadrugi ustanovnega občnega zbora, kjer bi kmetom razložili, kakšne pravice in dolžnosti bodo imeli, ko bodo postali delničarji in ne samoupravljalci ni bilo. Tako kot prej kmeti ni nihče vprašal, kdo želi biti član, kakšen je članski delež in do kdaj ga mora plačati.

Res pa je, da sem dobil 30. 6. 1992 Vabilo-Obvestilo za občni zbor, ki bo 2. 7. 1992, vendar brez dnevnega reda, katerega sem se tudi udeležil. Na zboru se je precej zapletlo že na začetku, saj tisti, ki ni plačal deleža ni imel kaj iskati tam. Tako so dejali veljaki. Precej kmetov je zbor zapustilo, jaz pa sem si denar sposodil, plačal delež in ostal na zboru, kjer je bilo že vse vnaprej pripravljeno, kdo bo predsednik zadruga, kdo člani upravnega in nadzornega odbora, ter ustoličen in določen bivši direktor TZO za direktorja samostojne zadruga.

Pozneje sem ugotovil, da gre za manipulacije 21. členu o zadrugah, ki pravi, da občni zbor ne more odločati o stvareh, ki niso posebej uvrščene na dnevni red in napisane na vabilu. Sprašujem se, ali ni to totalitarizem, kjer si skupina veljakov želi obvladati nad večino.

Na omenjenem zboru ni bilo govora kakšne obveznosti prevzema zadruga, ali je kaj dolga, ali je dobiček ali pa je vse v najlepšem redu.

Danes po 2. letih in pol se marsikdo sprašuje, kaj se godi z nekoč največjo slovensko zadrugo Panonka, ki je slovela zlasti z razmetavanjem s solidarnostnimi sredstvi, katere so si delovni ljudje odrgovali od ust in dali kmetom, katere je doletela nesreča, ko jim je toča pobrala ves pridelek.

Zal so o teh sredstvih odločali le veljaki (politični kmetje), ki so določili, da se pomoč deli po številu bikov. Torej gre za zgodovinsko sramoto, kjer je bik izpodrinil človeka, ki je po Ustavi naše največje bogastvo. Malega kmeta ni nihče vprašal, kako bo preživel družino, ko mu je toča pobrala ves pridelek, glavno da dobijo pomoč veljaki.

Nekateri so obdelovali 8 do 10 ha zemlje s 5 ali celo 6 traktorji, ki so jih dobili pod ugodnimi pogoji. Prav tako je KZ gradila palačo v marmorju, medtem ko smo istočasno gradili bolnico (Kirurgijo), kjer smo zbirali prostovoljne prispevke, da so lahko zidove prepletkali, ker za omete ni bilo denarja.

KZ M. Sobotna ni bila nikoli samostojna, saj je ves finančni in komercialni posel urejevala Zveza zadrug, za katero pa kmetje niti ne vejo, kdo jo je ustanovil. Je le ostanek bivše velikanke, za katero pa kmetje imamo pravico in dolžnost, da dajemo denar, nimamo pa pravice, da sprašujemo kam ta denar gre.

Kako lahko ima direktor sploh plačo, ko pa ima njegova zadruga več dolga kot je vredna sama (mogoče zato, ker je bil član ZK), smo vprašali upnike, ki o tem, da bi vsak svojo izgubo pokrili nočejo niti slišati. Ali ni to klofuta tržnemu gospodarstvu in vračanje k bratstvu in jedinstvu (vsaj za enega, eden za vse), kar pomeni začetek kamno zadrugištvu. Torej gre za manipulacijo s kmeti.

Ernest Pintarič

Spoštovani bralci!

V časopisu Vestnik št. 3 z dne 19. 1. 1995 ste lahko prebrali članek pod naslovom »Nič se ne plača – vse se plača«, izjavo g. Rogan Rudolfa glede spornega zemljišča s sosedom.

Njegova izjava je neresnična in enostranska kajti sporni del zemljišča je bil že na sodni obravnavi leta 1989 in takratne meritve so v veljavi še danes.

Smatram, da gre v omenjenem članku za neresnične izjave in s tem tudi za zavajanje bralcev in krive obtožbe.

Podpisani: Sadi Herman

Pozornost starejšim

V veselem razpoloženju smo prebivalci krajevne skupnosti Križevci pri Ljutomeru starejši od 70 let, preživeli preteklo soboto popoldne. Srečanje nam je pripravila krajevna skupnost Križevci, v večnamenskem prostoru osnovne šole.

Na slovesnosti so spregovorili: predsednik krajevne skupnosti Križevci Slavko Lovrenčič, Predsednik sveta ljutomerske občine Ludvik Bratuša, domači g. župnik Štefan Vinkovič, sekretar OO RK Ljutomer g. Manja Kuhar in zdravnica g. dr. Ljubica Gašparac.

Nagovorne besede govornikov so marsikateremu segle v prežvečena leta mladosti. 2. najstarejša so tudi obdarili.

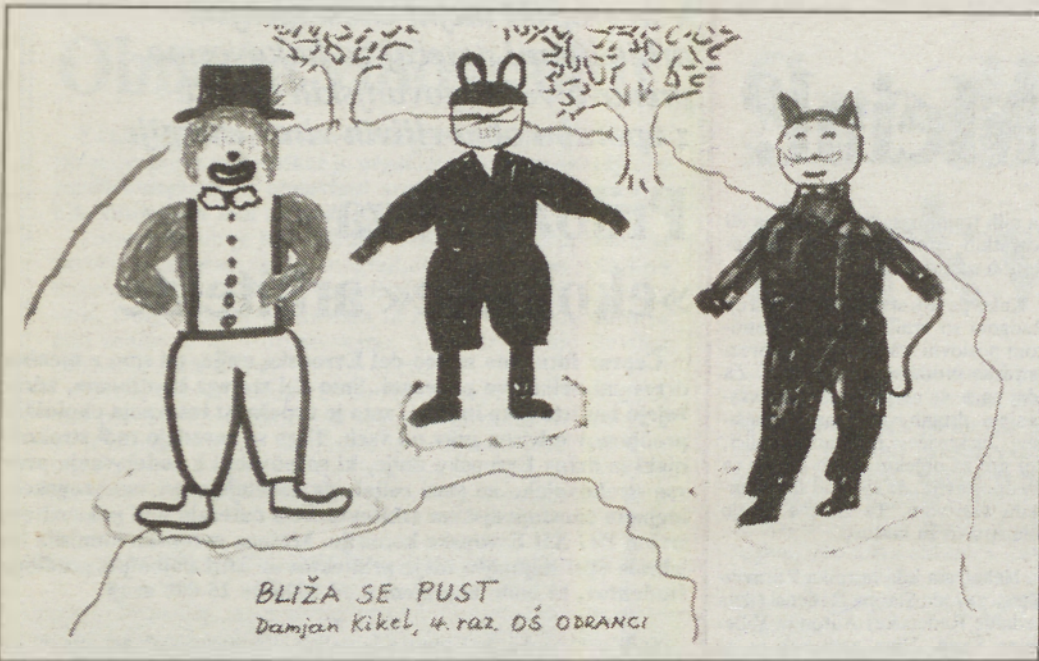
Pripravili so pester in zanimiv zabavni program, ki ga je z domiselnimi veznimi besedili povezovala g. Silva Vrbnjak. Z otroškimi igrami in prlekimi plesi so se predstavili člani folklorne skupine osn. šole Križevci. Osrednji del večera pa je bil vsekakor nastop domačega moškega pevskega zbora, ki je požel dolg aplavz. Vodi ga mlada dirigentka Renata Makovec. Po kulturnem programu so pripravili bogato pogostitev, med katero je s svojimi poskočnimi vižami nastopal ansambel MODRI VAL ter privabljal na ples.

Prireditve je bila, kakršnih si lahko samo želimo. Zato naj vsem skupaj velja za ta lepi večer brez zvišanih besed le tisto iskreno in iz vsega srca hvala.

Razšli smo se, kulturno obogatili in z lepimi spomini.

Franjo Blažič

odsevi mladosti

Zima

Otroci se veselimo zime, ker se lahko sanjamo, smučamo in kepamo. Vsak teden nastavim pticam v krmilnico hrano. Ko jejo, jih opazujem. Za gozdne živali pokrbijo lovci.

Kmalu bo zima minila in upam, da bo naslednjo zapadlo več snega.

MIHEC PODLESEK, 1. a
OŠ Cankova

Skrbimo za ptičke

Zunaj je mrzlo. Ptičke so lačne in zebe jih. Nastavila sem jim hrano. Postale so vesele. Jaz pa sem srečna.

KATARINA MIR, 1. b
OŠ Tišina

Praznični dnevi

Mama je čistila stanovanje. Dan prej smo krasili smrečico, pekli pecivo in pospravljali hišo. Na smrečico smo obesili okraske, bombone, kekse, trakove in lučke. Moja največja želja je bila, da bi dobila računalnik, ki se priključi na televizor.

Ker je bil računalnik predrag, mi ga starši niso kupili. Dobila pa sem bombonjero, mandarine in zvezek. Praznovali pa smo tako, da smo si drug drugemu voščili. Pili smo in »trinknili« na zdravje. Jedli smo nekaj dobrega. Praznovanje je dolgo trajalo. Vmes smo se igrali. Bila sem zelo vesela.

PETRA KRANER, 3. a
OŠ Sveta Ana

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA iz M. Sobote)

Pri odgovarjanju na 21. nagradno vprašanje ste se razdelili v tri skupine. Prvi odgovarjate, da so staremu mlinu rekli žrnile, drugi omenjate sejak, tretji pa možnar. Čeprav smo imeli v mislih le prvi odgovor, smo pri žrebanju upoštevali vse tri možnosti. Največ sreče pa je imela Irena Varl iz Kamne Gorice pri Bledu. Čestitamo!

KUPON št. 23 – ALI VESTE

Ali veste, kdo je napisal roman Hiša Marije Pomočnice? Odgovore pošljite najkasneje do 22. tega meseca na naš naslov in pripišite »ALI VESTE«.

Kmalu bom premagal Tombo

Bilo je na Mariborskem Pohorju, kjer so se zbrali vsi najboljši smučarji iz slovenskih in nekaterih tujih klubov v superevleslalomu. Nastopili so tudi člani slovenske A-reprezentance. Po končanem prvem tekmovanju smo zaprosile Jureta Koširja, ki je bil zmagovalac, in Mitjo Kuncu za kratek pogovor. Oba smučarska asa sta takoj pristala. Bila sta tako prijetna, prav nič zvezdniška, da smo dobile občutek, kot da se že dolgo poznamo in da smo dobri prijatelji. Zato smo brez treme postavljale vprašanja.

– Kdaj si začel smučati?

JURE: »Pri treh ali štirih letih.«

MITJA: »Ko sem bil star štiri leta.«

– Kaj ti pomeni smučanje?

JURE: »Skoraj vse.«

MITJA: »Pomeni mi dosti. To je moj poklic, v katerem tudi dobro zaslužim.«

– Kdaj boš premagal Alberta Tombo?

JURE: »Sem ga že, a ga bom kmalu spet.«

MITJA: »Tudi jaz sem ga že premagal in upam, da ga bom kmalu spet.«

– Ti je žal, da je svetovno prvenstvo v Sierra Nevadi odpadlo?

JURE: »Da, zelo.«

Jure Košir in Mitja Kunc sta se pogovarjala z nami, kot da se že dolgo poznamo kot dobri prijatelji. (Fotografija: Igor Šetinc)

MITJA: »Da, zelo.«

– Kakšne načrte imaš za to sezono in v prihodnje?

JURE: »Da bi zmagal še na kateri tekmi za svetovni pokal in dobil mali globus. Skratka, trudil se bom do konca.«

MITJA: »Za to sezono sem se veliko pripravil in sem v odlični formi. Upam, da mi bo šlo v prihodnje še bolje in da bom dosegel še kakšen dober rezultat v veleslalomu.«

– Kaj bi sporočil svojim oboževalkam in navijačem?

JURE: »Vesel sem, da navijajo zame. Naj se imajo čim bolje, naj se čim več zabavajo in se smejejo.«

MITJA: »Naj še naprej navijajo zame.«

– Ali ti glasba pomeni sprostitve? Se boš kdaj v prihodnosti ukvarjal z njo tudi poklicno?

JURE: »Da, glasba me sprošča, zabava, vendar pa mislim, da se poklicno ne bom ukvarjal z njo.«

– Zanima nas tudi, ali imaš punco.

JURE: »Da.«

MITJA: »Da.«

Sedaj, ko vemo, kako prijazna in prijateljska fanta sta Jure in Mitja, bomo vsi še z večjo vnemo spremljali tekmovanja ter še bolj vneto navijali zanju v upanju, da ju bomo kmalu spet videli na zmagovalnih stopnicah.

Pogovarjale so se: KATJA JASMINA ŠETINC
in URŠKA CAR
DOŠ Dobrovnik

Ob vodi

Ob vodi je najlepše takrat, ko je zunaj sončno in toplo. Lahko se kopamo in sončimo. Ob vodi lahko tudi ribimo, če imamo ribiški pribor.

Ko smo imeli naravoslovni dan ob vodi, smo se veliko naučili. Merili smo temperaturo zraka in vode. Dva sošolca sta šla s škornji v vodo, da sta ugotovila hitrost toka reke. Voda je bila mrzla, saj smo izmerili -2 stopinj Celzija. Vzeli smo vzorce vode in si jih kasneje ogledali pod mikroskopom.

Čeprav nas je zeblo, smo se naučili nekaj novega in tudi lepo preživeli dan.

SIMONA PUŠENJAK, 4. b
OŠ Ivana Cankarja Ljutomer

Mura

Mura, Mura, ti,
prekmurska hči,
kam se ti
tako mudi?

V Avstriji je moj izvir,
v Sloveniji zame ni ovir.
Vsak Prekmurec rad me ima,
ob meni je slovenska žitnica.

Tečem čez bregove,
doline in gozdove.
Na moja prodišča poglej,
najlepša na Zemlji so teji!

Na Hrvaškem Drava čaka
pri Legradu najino sotočje je.
Od tam skupaj hitiva naprej
v prijateljstvo brez mej.

(Pesem je bila napisana ob izidu knjige Štefana Mura.)

RENI HODOŠČEK,
OŠ I. M. Sobota

Novice od tu ... in tam

Tomaz Domicelj je nagradil dva izžrebanca, ki sta pravilno odgovorila na vprašanje, kaj pomeni Dots (Domicelj Tomaž, Slovenija). Enemu nagrajencu je izročil sto kompaktnih plošč, drugi pa je dobil sto kaset. To pa je že nekaj.

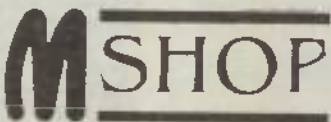
Skupina California je pred kratkim posnela nov videospot za skladbo z naslovom Goloba, ki se že vrti na slovenskih radijskih postajah. Pevec skupine Matjaž Zupan pa si je ob tej priložnosti dal posrtiči lase, za katere pravi, da jih je drago prodal.

Koncerti

V soboto, 18. februarja, bo v dvorani Partizana v Gornji Radgoni Teen Rock Festival, na katerem bo sodelovalo enajst skupin severovzhodne Slovenije. Člani pa so mlajši od 19 let. Nastopili bodo Megatherium, ---, Fat Nuns, Moneylow Complex, Cre-mathorium, Eros, Feet Back, Ground Zero, Libido, Miš pod ničlo in Belch. Žirija, ki jo sestavljajo Rajko Mušič, Dušan Hedi, Vili Muzek, Sašo Husar in Tomi Šostarič, bo izbrala najboljšo skupino. Le-ta bo za nagrado dobila nekaj ur snemanja v studiu. Vstopnina je 200 tolarjev.

Vstopnice za koncert skupine Rolling Stones boste lahko kmalu kupili tudi pri prodajalcih kart v pokrajini ob Muri. Cena je 490 avstrijskih šilingov.

AUDIO – VIDEO – CD

69000 Murska Sobota,
Slomškova 43
TELEFON, TELEFAKS:
069/32-465

Rubriko pripravila: ALEKSANDRA NANA RITUPER

POP ROCK noviceeee

Madonna

Vrnitev na glasbeno sceno

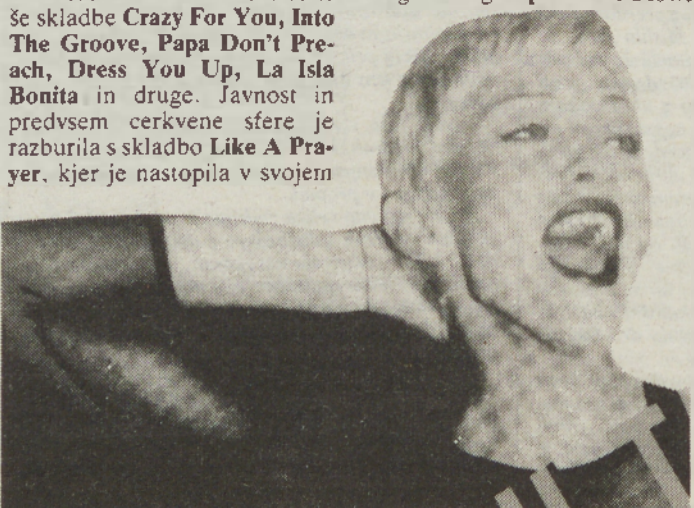
skladba, ki je dosegla vrh lestvice, pa je bila Like a Virgin. Njene uspešnice pa so sledile druga drugi, ena od takih je tudi Material Girl.

V svojem glasbenem šovu si je zgodaj ustvarila posebno podobo, še najbližje lahkemu dekletu. Zato je številni kritiki in starši odraščajoče mladine niso preveč marali, na nekaterih kanalih pa je bilo celo prepovedano predvajati njene pesmi. Oboževalke so seveda mislile drugače in številne so jo posnemale. Mnogi pa trdijo, da je ključ za njen uspeh skrit v dobri promociji, dobro izbranem času in nenavadnem načinu oblačenja.

V erotičnem stilu so sledile še skladbe Crazy For You, Into The Groove, Papa Don't Preach, Dress You Up, La Isla Bonita in druge. Javnost in predvsem cerkvene sfere je razburila s skladbo Like A Prayer, kjer je nastopila v svojem

znamenitem slogu. To pa jo je stalo sponzorske pogodbe s Pepsi Colo.

V svoji karieri je posnela kar nekaj uspešnih in nekaj malo manj uspešnih filmov. Prvi, ki ga je posnela, ima naslov Certain Sacrifice. Njen naslednji film Desperately Seeking Susan je doživel velik uspeh, leta 1986 pa je posnela še film The Missionary, kjer je sodelovala tudi njen mož Sean Penn. Bila je tudi na Broadwayu, kjer je zaigrala v igri Speed The Plow.

Razmišljajte,
pišite, rišite,
sodelujte!

Madonna pa je bila in je še tudi zelo pogost gost in predmet obdelave v raznih tabloidih in rumenih tiskih. Na njen račun je bilo še posebno veliko raznih opolzkesti in podrobnosti o njenem zakonu s Seanom Peanom. Medije je vedno znala dobro izkoristiti, tudi takrat, ko niso pisali o njenih dobrih straneh.

Po tem ko smo že mislili, da je Madonna po neuspešnem predzadnji album Erotica – knjiga Sex, ki so jo pokopali kritiki in občinstvo, njen film Body Of Evidence z elementih mehke pornografije je propadel – odšla z glasbene scene, se je vrnila s svojim novim albumom Bedtime Stories. In zdaj se, kot da se njena zvezda spet vzpenja, če je med tem spet zašla.

Dogajanja na ljubljanski borzi

Spoštovane bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na Ljubljanski borzi oz. trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom 7. 2. in ponedeljkom 13. 2. 1995.

Ljubljanska borza je v petek objavila sporočilo za javnost v zvezi z redno delnico Finmedia. Izdajatelj je v skladu s poslovnikom Ljubljanske borze d.d. in glede na 30 odstotno spremembo tečaja (padec) rednih delnic Finmedia javnosti obvestil, da v delniški družbi Finmedia od zadnje objave 20. septembra 1994 ni bilo poslovnih dogodkov, ki bi lahko vplivali na spremembo tečaja delnice.

Borzna kotacija A – redne delnice

Na torkovem borznem sestanku je enotni tečaj delnice LEK iz 10946 porasel na 11100, ko je bilo za 333 tisoč delnic prometa, na četrtkovem pa na 11140 ob prometu 279 tisoč delnic. Rahlo je njen enotni tečaj porasel tudi v petek in sicer na 11150, ko je bilo za 167 tisoč delnic prometa, v ponedeljek pa padel na 11000 ob prometu 132 tisoč delnic.

7. 2. je enotni tečaj delnice Probanka iz 14981 rahlo padel na 14950, ko je bilo za nekaj manj kot 1,5 mio delnic prometa, na četrtkovem borznem sestanku pa na 14726 ob nekaj manj kot 3,1 mio delnic prometa. V petek je njen enotni tečaj poskočil za 3,22 odstotka na 15290, ko je bilo za 12,1 mio delnic prometa, v ponedeljek pa padel za 4,49 odstotka na 14517 ob 4,4 mio delnic prometa. Iz 20654 na 20511 je na torkovem borznem sestanku padel enotni tečaj delnice Salus, ko je bilo za 2,9 mio delnic prometa, na četrtkovem pa na 20500 ob skoraj enakem prometu 410 tisoč delnic. V petek je njen enotni tečaj porasel na 20637, ko je bilo za 2,9 mio delnic prometa, v ponedeljek pa padel za 1,19 odstotka na 20392 ob 2,9 mio delnic prometa.

Enotni tečaj redne delnice SKB je v torku iz 37737 padel na 37583, ko je bilo za več kot 12,2 mio delnic prometa, na četrtkovem borznem sestanku pa na 37488 ob 3,2 mio delnic prometa. Tudi v petek je njen enotni tečaj padel in sicer na 37134 (-0,94 odstotka), ko je bilo za 13,1 mio delnic prometa, prav tako pa tudi v ponedeljek in sicer na 36769 (-0,98 odstotka) ob 5,5 mio delnic prometa.

Borzna kotacija B – obveznice

V torku z obveznico RSL 1 ni bilo prometa, kar je dokaj nenavadno za to obveznico. Na četrtkovem borznem sestanku je njen enotni tečaj obveznice iz 97,7 poskočil na 98,2, ko je bilo za 5,3 mio delnic prometa, v petek pa na 98,6 ob več kot 6,6 mio delnic prometa. V ponedeljek je njen enotni tečaj porasel na 98,9, prometa pa je bilo za 3,9 mio delnic. Na torkovem borznem sestanku je enotni tečaj obveznice RSL 2 iz 100,0 poskočil na 103,4, ko je bilo za 10,0 mio delnic prometa, na četrtkovem pa padel na 103,0 ob 13,1 mio delnic prometa. V petek je njen enotni tečaj ponovno poskočil, tokrat na 103,9, ko je bilo za 26 mio delnic prometa ter se na tem nivoju zadržal tudi v ponedeljek ob 23 mio delnic prometa.

Z obveznico RSL 11 se je v tem tednu trgovalo šele v petek, njen enotni tečaj je ostal na istem nivoju (94,0), prometa pa je bilo za 1,5 mio delnic. V ponedeljek je njen enotni tečaj padel na 92,4 (1,7 odstotka) ob 8,3 mio delnic prometa. Enotni tečaj obveznice RSL 1, izkoriščeno davčno olajšavo je v petek poskočil za kar 3,18 odstotka in sicer iz 94,4 na 97,4, prometa pa je bilo za 2,4 mio delnic. V ponedeljek je njen enotni tečaj padel in sicer na 97,3 ob skoraj enakem prometu.

prometu 79 tisoč delnic. Za 3,66 odstotka je na torkovem borznem sestanku poskočil enotni tečaj obveznice RSL 2 z izkoriščeno davčno olajšavo in sicer iz 98,4 na 102,0 ob 1,1 mio delnic prometa.

Na četrtkovem borznem sestanku je enotni tečaj obveznice SKB 1 iz 98,8 padel na 98,5, ko je bilo za 357 tisoč delnic prometa, naslednjega dne pa je bil v vrednosti 611 tisoč delnic prijavljen aplikacijski posel po tečaju 99,3. V ponedeljek je njen enotni tečaj padel na 97,8, prometa pa je bilo za 2,8 mio delnic.

Borzna kotacija B – redne delnice

Z delnico BTBR se je v tem tednu trgovalo šele v petek, ko je bilo za kar 110,5 mio delnic prometa, njen enotni tečaj pa je iz 13000 porasel na 13390. V ponedeljek je njen enotni tečaj ob precej skromnejšem prometu (517 tisoč delnic) padel na 12620.

Enotni tečaj delnice Dadas je na torkovem borznem sestanku padel za 4,46 odstotka in sicer iz 156074 na 149116, ko je bilo za 4,8 mio delnic prometa, v petek je njen enotni tečaj porasel na 148510 (+6,00 odstotka), ko je bilo za 39,2 mio delnic prometa, v ponedeljek pa padel za 3,39 odstotka na 143498 ob 23,5 mio delnic prometa.

V torku je enotni tečaj delnice Finmedia padel za 6,39 odstotka in sicer iz 18588 na 17400, ko je bilo za 157 tisoč delnic in s tem padcem dosegel 30 odstotni padec tečaja glede na zadnje sporočilo za javnost 20. septembra 1994. V četrtkem zaradičasne zaustavitve trgovanja s to delnico ni bilo prometa, v petek pa je njen enotni tečaj padel na 17075 ob prometu 102 tisoč delnic. V ponedeljek je njen enotni tečaj poskočil za kar 5,23 odstotka na 17968, prometa pa je bilo za 1,3 mio delnic.

V petek je enotni tečaj redne delnice Hmezd banke iz 14570 padel na 14500, ko je bil v vrednosti 580 tisoč delnic prijavljen aplikacijski posel.

Na ponedeljkovem nivoju (9859) se je v torku zadržal enotni tečaj delnice MK Založba, ko je bilo za 2,9 mio delnic prometa, v četrtkem pa porasel na 9909 ob 2,4 mio delnic prometa. V petek je njen enotni tečaj padel za 1,34 odstotka na 9767 ko je bilo za 5,3 mio delnic prometa, v ponedeljek pa porasel na 9862 ob 4,9 mio delnic prometa.

Na torkovem borznem sestanku je enotni tečaj delnice NIKA iz 5096 padel na 4999, ko je bilo za 3,4 mio delnic prometa, v četrtkem pa na 4797 ob 13,8 mio delnic prometa. Rahlo je njen enotni tečaj padel tudi v petek in sicer na 4778, ko je bilo za 6 mio delnic prometa, v ponedeljek pa porasel na 4941 ob 8,7 mio delnic prometa.

Za 10 delnic je v četrtkem padel enotni tečaj delnice Term Catež in sicer iz 780,0 na 770,0, ko je bilo 77 tisoč delnic prometa, v petek pa na 765,0 ob prometu 918 tisoč delnic. V ponedeljek je njen enotni tečaj padel na 758,1, prometa pa je bilo za 2,2 mio delnic.

Borzna kotacija B – prednostne delnice

V torku je enotni tečaj delnice KBTP iz 39481 padel na 38500, ko je bilo za 578 tisoč delnic prometa ter se na tem nivoju zadržal tudi v četrtkem ob prometu 770 tisoč delnic. V petek je njen enotni tečaj ponovno padel, tokrat na 38255, ko je bilo za 2,2 mio delnic prometa, v ponedeljek pa porasel za 1,3 odstotka na 38751 ob 2,8 mio delnic prometa.

Šele v petek se je prvič v tem tednu trgovalo z delnico Primofin, njen enotni tečaj je iz 49175 padel na 48150, prometa pa je bilo za 1,3 mio delnic. V ponedeljek je njen enotni tečaj nekoliko porasel na 48506 ob 2,3 mio delnic prometa. Tudi s prednostno delnico Rogaske se je v tem tednu trgovalo šele v petek, promet je bil skromen (98 tisoč delnic), njen enotni tečaj pa je iz 2787 rahlo porasel na 2794.

Enotni tečaj prednostne delnice UBK je na četrtkovem borznem sestanku ob skromnem prometu 15 tisoč delnic (1 lot) iz 14415 porasel na 14500, naslednjega dne pa ob prav tako skromnem prometu (13 delnic – 1 lot) padel na 13050. Ob nekoliko večjem prometu (382 tisoč delnic) je njen enotni tečaj v ponedeljek padel na 11934, posa-

mezni posli pa so bili sklenjeni tudi po minimalnih tečajih.

Borzna kotacija B – obveznice

V ponedeljek je bil v vrednosti 17 tisoč delnic prijavljen aplikacijski posel z obveznico LEK 2 po nespremenjenem tečaju 99,0.

Z obveznico Občina Zagorje so bili v petek prijavljeni aplikacijski posli v vrednosti 5,7 mio delnic po tečaju 92,0, kar predstavlja porast tečaja za 4,55 odstotka.

Tudi z obveznico PTT Ljubljana je bil v petek prijavljen aplikacijski posel in sicer v vrednosti 324 tisoč delnic po tečaju 98,0, kar predstavlja padec tečaja za 1,0 odst. točko. Po enakem tečaju je bil nato v ponedeljek sklenjen aplikacijski posel še v vrednosti 80 tisoč delnic. Enotni tečaj obveznice PTT Nova Gorica je v petek iz 95,0 porasel na 95,2 prometa pa je bilo za 1,6 mio delnic.

OTC – redne delnice

7. 2. je enotni tečaj redne delnice HB Brežice iz 3500 porasel na 3590, ko je bilo za 36 tisoč delnic prometa, v petek je bil z enim lotom prijavljen aplikacijski posel po tečaju 3440 v ponedeljek pa je njen enotni tečaj padel na 3429 ob prometu 31 tisoč delnic.

Rahlo je v torku porasel enotni tečaj redne delnice Intara in sicer iz 3508 na 3522, ko je bilo za 616 tisoč delnic prometa, naslednjega dne pa na 3525 ob 7,4 mio delnic prometa. Tudi v petek je njen enotni tečaj rahlo porasel, tokrat na 3530, ko je bilo za 12,4 mio delnic prometa ter se na tem nivoju zadržal tudi v ponedeljek ob prometu 780 tisoč delnic.

Enotni tečaj redne delnice Rogaske je v torku iz 591,6 padel na 589,0, ko je bilo za 147 tisoč delnic prometa, v četrtkem pa za 10,37 odstotka na 527,9 ob prometu 686 tisoč delnic. V petek je njen enotni tečaj porasel za 2,02 odstotka na 543,3, ko je bilo za 200 tisoč delnic prometa, v ponedeljek pa padel za 4,03 odstotka na 521,4 ob prometu 162 tisoč delnic.

OTC – prednostne delnice

V torku je enotni tečaj prednostne delnice HB Brežice iz 3397 porasel na 3487, ko je bilo za 781 tisoč delnic prometa, v petek pa je bil v vrednosti 14 tisoč delnic prijavljen aplikacijski posel po tečaju 3489. Tudi v ponedeljek je bil prijavljen aplikacijski posel, tokrat v vrednosti 7 tisoč delnic (2 lota) po tečaju 3499.

Iz 35500 na 35000 je v ponedeljek padel enotni tečaj prednostne delnice KBT 4, prometa pa je bilo za 3,5 mio delnic.

OTC – obveznice

Z obveznico Gorenje je bil v torku v vrednosti 71 tisoč delnic prijavljen aplikacijski posel po nespremenjenem tečaju 98,3, v petek pa po enakem tečaju še v vrednosti 11 tisoč delnic. V ponedeljek je njen enotni tečaj padel na 98,0, prometa pa je bilo za 312 tisoč delnic. 13. 2. je bil z obveznico Loka Škofja Loka prijavljen aplikacijski posel v vrednosti 649 tisoč delnic po tečaju 84,1, kar predstavlja padec tečaja za 1,9 odstotne točke.

Z obveznico Občina Šmarje pri Jelšah je bil v torku sklenjen aplikacijski posel v vrednosti 701 tisoč delnic po nespremenjenem tečaju 81,0. V torku je bil z obveznico Občina Laško prijavljen aplikacijski posel v vrednosti 1,1 mio delnic po tečaju 87,2 (+1,3 odstotne točke), v četrtkem pa je njene notni tečaj padel na 86,9 ob 1,1 mio delnic prometa. V petek je njen enotni tečaj padel na 86,3, ko je bilo za 351 tisoč delnic prometa, v ponedeljek pa je bil ponovno prijavljen aplikacijski posel v vrednosti 1,1 mio delnic po tečaju 86,6.

Kratkoročni vrednostni papirji

V torku je enotni tečaj blagajniškega zapisa BS brez nakupnega boga iz 93,8 porasel na 94,1, ko je bilo za kar 117,1 mio delnic prometa ter se v četrtkem zadržal na istem nivoju ob 100,3 mio delnic prometa. V petek je njegov enotni tečaj porasel na 94,2, ko je bilo za 42,9 mio delnic prometa, v ponedeljek pa na 94,4 ob 24,1 mio delnic prometa.

Tončka Božinović

Kako (ni)smo konkurenčni

Ni prav, da se morajo tržno in konkurenčno obnašati le gospodarstveniki, medtem ko država še naprej živi v nekakšnem inkubatorju, prehodnem obdobju, v katerem si še vedno dovoli omejevanje, subvencije, uravnavanje, zamujanje, predvsem pa prevelike stroške javne porabe.

Slovenska podjetja ne morejo biti mednarodno konkurenčna, ko pa vlečejo za sabo pokoro mlade samostojne države Slovenije. Kar 55 odstotkov bruto družbenega produkta naj bi pojedla država, in to je mnogo preveč. Prevelike davščine, ki jih morajo plačevati še živeča podjetja, zvišujejo njihove stroške. Po drugi strani pa zamerijo vladi, da še vedno nima izdelane razvojno-proizvodne ekonomske politike. Letos naj bi odpadli vsi »mejni izvozniki«, tisti, ki so prisegali na izvoz, čeprav niso imeli natančnih analiz, če se jim izvoz zaradi vseh stroškov in neustreznega tečaja tudi zares splača. Minister za gospodarsko dejavnost Maks Tajnikar pravi, da bo to spodbudilo novi val gospodarstva, ki bo šele nastal na pogoriščih prejšnjih podjetij in bo izvozno usmerjen. Ali bo to uresničljivo (s predpostavko, da bo tečaj ostal nespremenjen) ob tako veliki javni porabi? Marjan Cerar, direktor Belinke, meni: ... slovenskim podjetjem so devize dostopne, zato bi morala tudi naša podjetja surovine (jeklo, les in drugo) nabavljati tam, kjer je cenejša; prav tako je v tujini cenejša oprema, da ne govorimo o cenejši delovni sili in cenejšem tujem kapitalu ... Čeprav slovenska vlada ne upa

odpreti vrat tujemu kapitalu, je ta posredno v Sloveniji že navzoč – ne le zasebniki, ampak tudi podjetja najemajo s pomočjo porokov cenejša posojila pri tujih bankah. Država torej uvaja spremembe le na pol in ne na vseh področjih.

Še en osnovni pogoj za večjo konkurenčnost slovenskih podjetij ni izpolnjen: ni denarja za naložbe za spremembo tehnoloških procesov. Da je lastninjenje, ki se tačas izvaja, prava katastrofa za gospodarstvo, smo že večkrat slišali od zelo znanih oseb. Po končanem lastninjenju bodo marsikatera podjetja še nekaj časa dolžniki, še manj bo denarja za naložbe. Ta trenutek pa bi potrebovali za 3 milijarde investicij – po možnosti za uvoženo opremo, da bi lahko bili v prihodnje konkurenčni tehnološko razvitemu gospodarstvu. Po nekih izračunih bi moralo slovensko gospodarstvo v prihodnjih letih zamenjati 4/5 izdelkov. Če ne toliko, pa vsaj polovico. Imamo ideje, katere proizvodne programe bomo uvedli namesto tistih, ki bodo v prihodnje propadli zaradi cenejših in kakovostnejših tujih izdelkov (kje kupujete male gospodinske aparate?). Nekateri menijo, da je rešitev v povezavi s tujimi partnerji, toda to naj bi bili dobrosrčni part-

nerji, taki, ki bi poleg novega izdelka prinesli tudi novi trg. Niko Bevk, direktor Iskre Emeco Kranj, pravilno napoveduje: ... v vsaki branži bodo preživeli le dva ali trije veliki; multinacionalke in velike firme kupujejo manjše ali jih uničujejo; kadar se katero podjetje poveže z multinacionalko, izgubi svojo identiteto, trg in blagovno znamko ... Za nekatere bo edina rešitev v povezavi – ko ne bodo več mogli prodajati svojih izdelkov, bodo dobili vsaj delo. Kdor pa lahko ostane samostojen in ima uspešno blagovno znamko, naj raje ostane samostojen; prav zato bi morala država že danes za naložbe ponuditi 100-odstotno davčno olajšavo.

Ni res, da so za vse probleme v gospodarstvu krive prevelike plače v podjetjih. Mogoče so nekatere res previsoke, nikakor pa niso previsoke delavske plače. Dobro opravljeno delo bo potrebno dobro plačati, kajti obdobje patriotskega dela in odrekovanja je minilo. Sicer pa tudi država ni opravila vseh svojih nalog; ne le da zamuja s sprejemanjem mnogih nujnih zakonov, podjetja, ki so izvozno usmerjena, pogrešajo predvsem njeno hitrejšo ukrepanje v odnosih s Poljsko, Bolgarijo, Romunijo in Makedonijo. V teh državah npr. avstrijska podjetja prodajajo pod ugodnejšimi pogoji kot slovenska. In kdo je kriv za to?

BERNARDA B. PEČEK

URADNE OBJAVE

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Ur. list RS, št. 72/93, št. 6/94 – odločba OS RS, št. 45/94 – odločba US RS in št. 57/94) je občinski svet občine Puconci kot najvišji organ odločanja dne 9. 2. 1995 sprejel naslednji

STATUTARNI SKLEP

1. člen
S tem statutarim sklepom se začasno do sprejetja statuta občine Puconci uredijo vprašanja statutarne narave, ki so potrebna za nemoteno delovanje občine v prehodnem obdobju.

2. člen
Območje občine Puconci določa zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (Ur. list RS, št. 60/94 in 69/94).

Občina je pravna oseba.
Sedež občine Puconci je Puconci 80.

3. člen
Pečat občine je okrogle oblike z državnim grbom v sredini in napisan Republika Slovenija, občina Puconci.

4. člen

Naloge občine so določene v 21. in 24. členu Zakona o lokalni samoupravi (Ur. list RS, št. 72/93).
Navedene določbe se do uveljavitve statuta občine uporabljajo neposredno.

5. člen
Do dokončne ureditve nalog občine iz njene neposredne pristojnosti v posameznih splošnih aktih se uporabljajo v občinah, pravnih naslednicah občine M. Sobota, vsi dosedajni splošni akti, ki so v skladu z zakoni in so veljali na območju dosedanje občine pred 1. 1. 1995 in niso v neposrednem nasprotju z vlogo oz. interesi posamezne občine. Občine opredelijo roke za uskladitev ter aktov v statutu občine.

6. člen
V skladu s 1. odst. 33. člena ZLS župan občine:
– zastopa občino v okviru odnosa z državno upravo v posvetu načelnika upravne enote (39. čl. ZOU),
– zastopa občino pri urejanju pravnega nasledstva oz. premoženjsko pravnih medsebojnih razmerij med pravnimi naslednicami občine M. Sobota (100. čl. ZLS),
– zastopa občino v SVETU ŽUPANOV občin, pravnih naslednic dosedanje občine M. Sobota,
– zastopa občino pri urejanju tekočega dela javnih lokalnih služb (komunalna, požarna dejavnost, zaščita in reševanje oz. drugo...), javnih zavodov (zdravstvo, sociala, šolstvo, vzgoja, kultura in šport), Sklada stavbnih zemljišč dosedanje občine M. Sobota in stanovanjskega fonda – pravnih subjektov, katerih poslovanje je bilo organizirano na območju dosedanje občine M. Sobota, razen v zadevah, ki so po zakonu v pristojnosti občinskega sveta (ustanoviteljstvo in promet z nepremičninami).

7. člen
V skladu z 49. členom in na osnovi 1. odstavka 50. člena ZLS župan občine predloži občinskemu svetu načrt organizacije oz. funkcioniranja samostojne uprave občine oz. skupne uprave zainteresiranih občin, pravnih naslednic dosedanje občine Murska Sobota.

8. člen
Z vsebino tega statutarnega sklepa, ki bo objavljen v Uradnih objavah Vestnika, se obvesti Službo vlade RS za reformo lokalne samouprave, Notranje ministrstvo RS, pristojno za upravo, in Upravno enoto Murska Sobota.

9. člen
Ta statutarni sklep velja 15. dan po objavi, uporablja pa se od dneva sprejetja.
Predsednik občinskega sveta
Branko Drvarič, dipl. oec.
Branko Drvarič, l.r.

Na osnovi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi občinski svet občine Gornji Petrovci kot najvišji organ odločanja sprejema

STATUTARNI SKLEP

1. člen
Do sprejetja statuta občine v skladu z 99. členom Zakona o lokalni samoupravi občine Gornji Petrovci kot pravna naslednica dosedanje občine Murska Sobota s tem statutarim sklepom določa:

Na osnovi 21. člena ZLS urejanje zadev s področja varovanja okolja in urejanje prostora kot svojo izvirno pristojnost.

2. člen
Do dokončne ureditve nalog občine iz njene neposredne pristojnosti v posameznih splošnih aktih se uporabljajo v občinah, pravnih naslednicah občine M. Sobote, vsi dosedajni splošni akti, ki so v skladu z zakoni in so veljali na območju dosedanje občine pred 1. 1. 1995 in niso v neposrednem nasprotju z vlogo oz. interesi posamezne občine. Občine opredelijo roke za uskladitev teh aktov v statutu občine.

3. člen
V skladu s 1. odst. 33. člena ZLS župan občine:
– zastopa občino v okviru odnosa z državno upravo v posvetu načelnika upravne enote (39. čl. ZOU),

– zastopa občino pri urejanju pravnega nasledstva oz. premoženjsko pravnih medsebojnih razmerij med pravnimi naslednicami občine M. Sobota (100. čl. ZLS),

– zastopa občino v SVETU ŽUPANOV občin pravnih naslednic dosedanje občine M. Sobota,

– zastopa občino pri urejanju tekočega dela javnih lokalnih služb (komunalna, požarna dejavnost, zaščita in reševanje oz. drugo...), javnih zavodov (zdravstvo, sociala, šolstvo, vzgoja, kultura in šport), Sklada stavbnih zemljišč dosedanje občine M. Sobota in stanovanjskega fonda

– pravnih subjektov, katerih poslovanje je bilo organizirano na območju dosedanje občine M. Sobota, razen v zadevah, ki so po zakonu v pristojnosti občinskega sveta (ustanoviteljstvo in promet z nepremičninami).

4. člen
V skladu z 49. členom in na osnovi 1. odstavka 50. člena ZLS župan občine predloži občinskemu svetu načrt organizacije oz. funkcioniranja samostojne uprave občine oz. skupne uprave zainteresiranih občin, pravnih naslednic dosedanje občine Murska Sobota.

5. člen
Z vsebino tega statutarnega sklepa, ki bo objavljen v Uradnih objavah Vestnika, se obvesti Službo vlade RS za reformo lokalne samouprave, Notranje ministrstvo RS, pristojno za upravo, in Upravno enoto Murska Sobota.

6. člen
Sedež občine je Gornji Petrovci 31a, 69203 Gornji Petrovci

7. člen
Občina uporablja pečat okrogle oblike z državnim grbom v sredini in napisom: REPUBLIKA SLOVENIJA, OBČINA GORNJI PETROVCI

8. člen
Ta statutarni sklep velja 15. dan po objavi, uporablja pa se od dneva sprejetja.

Predsednik občinskega sveta
Karel Hari, l.r.

Merkurjevih 30 vročih cen

Vroče cene veljajo do prodaje zalog, za takojšnja plačila ali pri nakupu na potrošniško posojilo, oz. najdlje do 25. marca 1995.

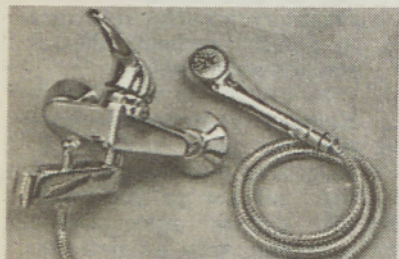
MERKUR

Pri nakupu z Merkurjevo kartico zaupanja še najmanj 4 % in največ 8 % ceneje.

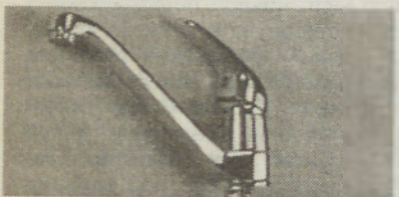
strešno okno, Kovinoplastika Ltd.
SO 320, 78 x 98 cm, s senčilom
32.232,00

strešno okno, Kovinoplastika Ltd.
SO 320, 78 x 118 cm, s senčilom
34.255,00

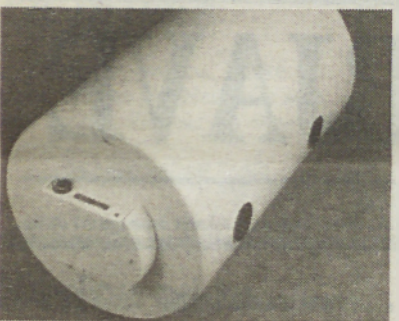
enoročna sanitarna baterija, Unitas
Ljubljana, Elegance A00305, za kad

8.164,90

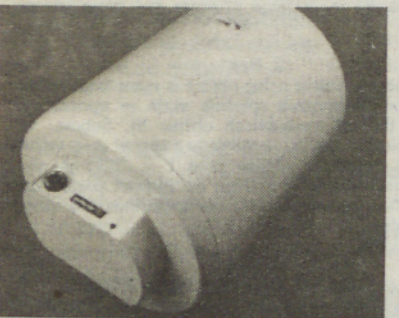
enoročna sanitarna baterija, Unitas
Ljubljana, Elegance A00117, za korito

8.235,20

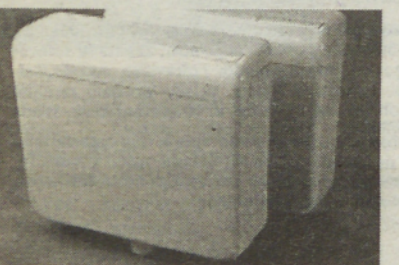
električni kombinirani grelnik vode, Gorenje
TIKI Ljubljana, 80 litrov, TEKG, Zn

33.699,80

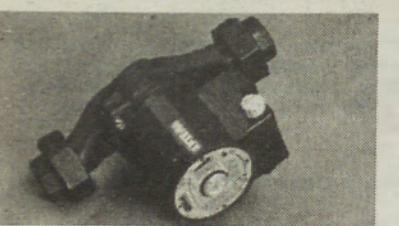
električni grelnik vode, Gorenje TIKI
Ljubljana, 80 litrov TG 80E

16.255,30

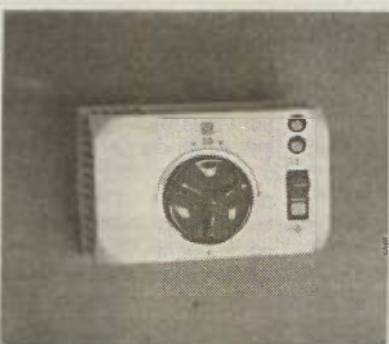
WC-splakovalnik, Gorenje Metalplast,
Fontana 2002, NM

3.896,00

obtočna črpalka,
Wilo, 1°

9.968,20

sobni termostat, ETA Cerkno, 720-410

2.898,00

ceveno - objemni termostat, Imit

1.391,50

oljna garnitura, Gook

8.475,50

ekspanzijska posoda, Varem, 25 litrov

2.760,00

naramna škropilnica, Detaglia,
DT - 8L

3.244,50

zunanje infra-stikalo, Steinel, IS 10,
nastavitev: 18° x 14°

4.079,60

kabel PP-Y, Kablo Vrhlabi, 3 x 2,5 mm

60,70/m

P-žica, Kablo Vrhlabi, 1,5 mm,
različnih barv

9,50 /m

P-žica, Kablo Vrhlabi, 2,5 mm,
različnih barv

13,80/m

telefonski aparat, Iskra Terminali,
Eta 855/10 S, rdeče, bele, črne
in slonokoščene barve

6.831,00

garnitura vijakov, Spax, po 20 kosov:
40 x 30, 30 x 20, 35 x 45, 50 x 50
in 60 x 70 mm

298,10

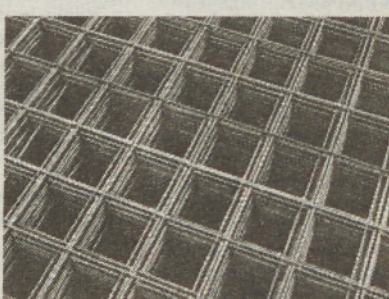
šestdelna garnitura, Bando, BD 019/G,
za cvetlice

1.998,00

hidratizirano apno, IGM Zagorje ob Savi,
33 1/3 kg

423,80

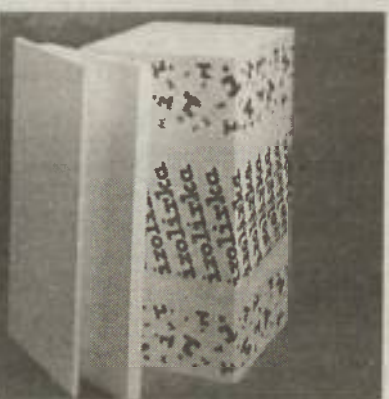
armaturna mreža, Kovinar Jesenice,
Q 69, 4,2 / 4,2

1.034,90

armaturna mreža, Kovinar Jesenice,
R 424, 9/6

4.260,60

stiropor, Izolirka Ljubljana, 2 cm, SGP 12 A

157,40/m²

stiropor, Izolirka Ljubljana, 5 cm, SGP 12 A

393,50/m²

Izoterm V4, Izolirka Ljubljana

2.699,60

klinker ploščice, Ljubečna Celje,
glazirane, rjave barve

1.359,90/m²

lepilo za ploščice, Kema Puconci, 25 kg
za zunanjo uporabo

698,80

Tekapur, TKK Srpenica, 0,75 l

718,80

kombipor plošče, Novolit Nova vas,
debelina 5 cm, troslojne

1.137,70/m²

**MOŽNOST VEČ
ZA UGODEN NAKUP!**

Pri gotovinskem nakupu nad
5.000,00 SIT lahko plačate:

- na tri čeke
 - štiri čeke z odloženim
plačilom (prvi ček zapade v plačilo
naslednji mesec) ali na posojilo na
5, 6, 9 ali 12 mesecev
- Z Merkurjevo kartico zaupanja
velja osnovni 4 % popust.

Obiščite nas v TC Merkur v Murski Soboti in franšizing prodajalnah!

Okrogla miza o delovanju novih upravnih enot

Kako zagotoviti kakovosten servis?

Tokrat so za Vestnikovo okroglo mizo sodelovali vršilci dolžnosti načelnikov upravnih enot, in sicer Geza Farkaš iz Murske Sobote, Stefan Gjerkeš iz Lendave, Tomi Nemec iz Ljutomerja in Vinko Mlinarič iz Gornje Radgone. Pogovora se je udeležil tudi odgovorni urednik Vestnika Janko Votek. Prvo vprašanje, ki smo ga naslovili sogovornikom, je bilo: Kako ste se vživeli v novo vlogo načelnika in ali je ta funkcija upravičila vaša pričakovanja?

Pričakovanja ne povsem po okusu načelnikov

Farkaš: »Če povem povsem odkrito, je kljub mojemu poznavanju uprave, le-ta na nekaterih področjih zame nova, predvsem zato, ker pomeni delo v upravi dosledno spoštovanje zakonodaje in ni možno sprejemati določenih kompromisnih rešitev. To je povsem drugače v primerjavi s politiko, kjer sem se prej ukvarjal, kjer je bilo ob dogovorih možno najti skupne rešitve.«

Mlinarič: »Moje delo je bilo prej povezano z zakonodajo in upoštevanjem predpisov, zato na tem področju nimam težav. Delo v prvem mesecu je bilo usmerjeno v ustanavljanje te službe, zlasti na izvrševanje tistih nalog, ki so nam jih posredovali z državne ravni. Zato nekateri lastni posodi in samoiniciativnega dela nisem mogel uveljaviti.«

Nemec: »V tej vlogi sem se znašel po spletu okoliščin. Ker sem tudi občinski svetnik, sta obe funkciji nezdružljivi, po izobrazbi pa sem geodet, kjer smo načrtovali podjetništvo. Tako bom v naslednjih mesecih moral razčistiti sam s sabo, katera dela bom v prihodnje poklicno opravljal. Vsekakor pa mislim, da je to delo zame izziv in priznanje, saj lahko sodelujem v projektu razdružitve pristojnosti med državo in občino. Vse to pa ciljno povezuje s tem, da se zadeva reši predvsem v prid občanom, kar sem je treba zagotoviti kakovosten servis. Z vsemi svojimi močmi se bom potrudil, da bomo v Ljutomeru to dobro izpeljali.«

Projekt je bil tudi na državni ravni nekoliko podcenjevan!

Ali so se z razmejitvijo države in lokalne uprave, formalno opravljene 1. januarja, pojavile kakšne težave in probleme?

Farkaš: »Vsak takšen projekt izide oblastne funkcije države od lokalne ravni je govoriti velik zalogaj za državo. Pri tem mislim na sorazmerno utorjevanje zakonov, kar je povzročilo določene pomanjklivosti, saj zakonodaja še ni celovita. Lahko bi celo rekli, da je tu in tam zakonodaja celo nekoliko dodatno otežuje. Na tem pa je treba dodati še nekaj, kar je bil in bo obstajal na relaciji centralizirane skupnosti. Tako smo se naenkrat znašli kot predstavniki centralne oblasti nasproti občinski lokalni samoupravi.«

Mlinarič: »Nedorečenost predpisov dejansko povzroča določene težave. Od specifičnih problemov moram omeniti oddelek za urejanje prostora, ki je kadrovsko dokaj osiromašen, saj je več ključnih delavcev odšlo na nova delovna mesta v lokalni samoupravi, to je na občino, poleg tega pa je ta oddelek, kar zadeva lokacijska dovoljenja, v velikem zaostanku. Zato je osnovna naloga, da poskušamo vzpostaviti hitrejšo reševanje teh zadev, da bodo občani z njimi zadovoljni. Naslednja zadeva, ki lahko povzroča določene konflikte, so kadri. Pri tem lahko namreč na občini več obljublajo, kot to lahko storimo pri nas. Ob

Geza Farkaš

korektnem sodelovanju z županom pričakujem, da ne bo večjih problemov.«

Nemec: »Pomembno se mi zdi poudariti, da se bomo morali vsi sprijazniti s spoznanjem, da občina dobiva novo vlogo in novo vsebino, torej da nima več oblastnega prizvoka, ki ga je imela prej. Po drugi strani pa se pojavlja država, ki nadzoruje tudi občino glede upravnih postopkov in porabe državnega denarja. Pri tem pa mora država zagotoviti, da bodo vsi državljani enaki pri vseh postopkih, zlasti pri določenih dovoljenjih. Tu zavzema pomembno mesto tudi občina. Sele nato se bo vrnilo zaupanje tako v državo kot občino.«

Boj za kadre bo neizprosno

Koliko delavcev pa je prevzela vsaka od upravnih enot in na koliko organizacijskih enot se je razdelila? Ali je prišlo zaradi reorganizacije občin tudi do odpustitve delavcev?

Gjerkeš: »Naša upravna enota je prevzela 45 delavcev in zaenkrat predvidevamo štiri organizacijske enote, in sicer oddelke za notranje zadeve, za okolje in prostor, za kmetijstvo in občo upravo. Od najemnih pogodb za prostore in opremo bo odvisno, kolikšno bo končno število delavcev. Ni namreč vseeno, ali bo v pogodbi zajeto tudi vzdrževanje prostorov in bodo čistilke v upravni enoti. Pri nas nismo odpustili nobenega delavca in zaenkrat tudi ne računamo, da bi do tega prišlo. Ni zanemarljiv tudi podatek, da smo v zadnjih petih letih na občinski upravi zmanjšali število zaposlenih za 15.«

In kako je z prejšnjimi občinskimi funkcionarji? Ne gre namreč prezreti konkurence kadrov!

Gjerkeš: »Po zakonu bi se morali zaposliti v občinski upravi. Dva sta že bila imenovana za vodji notranjih organizacijskih enot. Ena od funkcionarjev se je upokojila, ena je še začasno v upravni enoti, po izdelavi zaključnega računa in

delitvene bilance pa je predvidena njena zaposlitev v občinski upravi. Zaposleni v geodetski upravi in obrambi pa itak sodijo v ministrstva. Vsekakor pa bo boj za kadre velik, pri čemer smo zelo osiromašeni s kadri z visoko in višjo izobrazbo.«

Farkaš: »Zgodil se je paradoks: tisti, ki so zahtevali čimprejšnjo reformo tudi na področju lokalne samouprave in odstranitev ostankov prejšnjega sistema, so zdaj na neki način zopet zagovorniki kardejske komunice, se pravi paradoksalno oziroma stare občine, ki je med drugim imela tudi več kot 70 odstotkov oblastne funkcije. To je na neki način normalno, ker gre za resnično izgubo teh pristojnosti lokalnih skupnosti in njihovih funkcionarjev. Res je prišlo do centralizacije zadev, vendar pa mislim, da bo v naslednjem obdobju, ko bodo stvari jasnejše, prišlo do decentralizacije. Če

Stefan Gjerkeš

bodo občine tako organizirane, da bodo zadeve lahko kakovostno opravljale, bo država za to dajala tudi določena sredstva. Normalizacija teh razmer bo pripeljala do tega, kar se dogaja na Zahodu, kjer se zadeve prenašajo na določene

Po izjavi Tomija Nemca ima upravna enota v Ljutomeru v najemu računalniško opremo, katere lastnik je še vedno občina, ki jo seveda predstavlja župan. Lastnica, torej občina, je poskrbela tudi za vzdrževanje te opreme, kar opravlja delavec podjetja AGTECH, ki naj bi bilo v lasti župana. Po besedah Tomija Nemca naj bi v treh mesecih ta problem rešili, saj razmišljajo o zaposlitvi strokovno usposobljenega vzdrževalca AOP-opreme. To se mu zdi najbolj racionalna rešitev, le-to pa nameravajo ponuditi občini, ki se bo odločala o njenem sprejetju ali zavrnitvi. Če bo to prevzela morebiti celo kaka firma, pa bo znano kmalu, kajti ni izključeno, da se bodo odločili za javni razpis najboljšega ponudnika.

skupnosti. Sicer pa smo v soboški upravni enoti prevzeli 106 delavcev. Prizadevamo si zaposliti prevsem visoko strokovno usposobljene kadre. Imeli bomo vse notranje organizacijske enote, ki so predvidene na ravni republike. To so oddelki za pravno-notranje zadeve, za okolje in prostor, za gospodarske dejavnosti, kmetijstvo in občo upravo.«

Služba je bila, da bi nekatera področja pokrivali celo regijsko. Ali je to res?

Farkaš: »Ja, to je predvideno predvsem v gospodarstvu. Upravna enota v Murski Soboti je ena od petnajstih v Sloveniji, kjer bi bil tudi oddelek za gospodarstvo, ki bi v celoti pokrival vse dejavnosti ministrstva za gospodarstvo. Kako bo to videti konkretno, ne morem vnaprej povedati.«

Načelniki brez manevrskega prostora za forsiranje svojega kandidata

Kakšen pa je vaš manevrski prostor pri imenovanju pristojnikov podrejenih enot? Ali je pri tem pomemben vaš politični profil ali pa prevladujejo medsebojni dogovori?

Farkaš: »Mislim, da tu zakon jasno določa, da le-te po-

stavlja vlada na predlog ministrstev. Pri tem suvereno odločajo in za načelnike upravnih enot ni kakšnega manevrskega prostora, da bi lahko sami sфорsirali kakšnega svojega kandidata. Dodajam še to, da dobi upravni delavec z visokošolsko izobrazbo okrog 85 tisočakov. Zato je seveda težko dobiti strokovnjaka z visokošolsko izobrazbo. To res ni vabljivo, toda plača je državna in zadržana.«

Nemec: »Naša upravna enota je prevzela 30 od 72 delavcev, kolikor jih je bilo na zadnje zaposlenih na ljutomerski občini. Pri tem ne smemo zanemariti, da opravljamo od 70 do 80 odstotkov del in nalog, ki jih je prej opravljal občina. Pri vodenju postopkov je že povsod potrebna visokošolska izobrazba. Ne bi se pa strinjal, da teh kadrov ni. Poleg tega bi morali odpraviti slab prizvok, ki ga je leta in leta imela občinska zgradba, češ da

Tomi Nemec

so bili tu ljudje daljše obdobje zaposleni v dobrih službah, niso pa dali pravih izdelkov. Mislim, da se ravno z dvigom izobrazbene ravni in mladimi ljudmi lahko povrne tudi dobro ime in zaupanje v to občinsko hišo. Glede prejšnjih funkci-

žava v celoti, in ne v okviru upravnih enot, zagotoviti takšna odlagališča na regijski ravni. Te zadeve ne bo mogla reševati upravna enota, ampak bolj občina. Sprašujem pa se, kako bo ta zadeva sprejeta na tistem območju, kjer je več malih občin. V težavnem položaju so tako v ljutomerski, gornjeradgonski in soboški občini, položaj pa je nekoliko boljši v Lendavi, kjer imajo urejeno odlagališče odpadkov.«

Farkaš: »Dejstvo je, da je razmejitev že takšna, da je gospodarjenje s prostorom v pristojnosti občine. Če z vidika države bi bilo neracionalno, če bi imeli v vsaki od 18 občin v pokrajini ob Muri svoje odlagališče odpadkov. Ravno zato mora imeti država določene pristojnosti na tem področju, kot so priprava srednjeročnih in dolgoročnih prostorskih načrtov, gospodarjenje s stavbnimi zemljišči itd. To opravlja ministrstvo za okolje, uprava pa samo izdaja odločbe. To pa je dober ventil, da ne prihaja do anomalij.«

Nemec: »Dolžnost občine je, da upravnemu organu ponudi v presojo, ali je določena rešitev smotrna oziroma zakonita, da ne bi bila za okolje škodljiva. Če v določeni fazi ne ponudijo rešitve, je država dolžna sama poiskati rešitev in občanom zagotoviti kakovosten servis. Pri tem se mi zdi zelo pomembna ustanovitev sosveta načelnika upravne enote, ki naj bi ga imenovala občina. V Ljutomeru smo to zadevo že ugodno rešili, saj bo 4-članski občinski svet reševal odprta vprašanja med državo in občino.«

Gjerkeš: »S tem ko v občinah sprejemajo planske in prostorske izvedbene dokumente, vplivajo na izvajanje politike gospodarjenja s prostorom. Če za bregom nimajo ničesar, s čimer bi kršili lastne predpise, potem je za manjše občine boljše, če to nalogo opravlja država, ki naj bi bila enaka do vseh občin. Lendavska občina je ena redkih v Sloveniji, ki nima problema z odlaganjem odpadkov. Ne verjamem pa,

da bi se katera od novonastalih občin želela odreči solastništvu.«

Z župani in občinskimi sveti lažje do rešitve

Nove upravne enote so podaljšana roka države. Ali se kaže potreba po tesnem sodelovanju načelnikov upravnih enot z župani in občinskimi sveti?

Farkaš: »Upravna enota je servis za občane na območju nekdanjih velikih občin, zato je nujno njeno sodelovanje z župani in občinskimi sveti. Upravna enota pa je tudi ena od poti, po kateri se konkretne stvari lažje rešujejo v odnosu do države, saj bo na ta način možno priti do ministra.«

Vinko Mlinarič

Ali se morda pojavljajo kakšne nesporazumi glede uporabe službenih vozil?

Farkaš: »Z zakonom je določeno, da upravna enota dela naprej z vsemi tistimi sredstvi, s katerimi je razpolagala do 1. januarja 1995. V to sodijo tudi računalniška oprema, vozila in drugo. Ta vozila smo pač dali na spisek in ga posredovali v Ljubljano. Zdaj uporabljamo ta vozila, ne pa luksuznih, ki jih enostavno ne potrebujemo. Če pa ga kdo potrebuje, si ga lahko sposodi pri mestnem županu.«

Kako pa bo z delovanjem krajevnih uradov?

Farkaš: »Krajevni uradi so prešli v oddelek za notranje zadeve. Zakon ne pozna več krajevnih uradov, ampak jih ima za izpostave upravne enote. Ker so nekakšen servis za občane, njihovega števila ne bomo zmanjševali. Tako bo na območju nekdanje soboške občine ostalo vseh 15 krajevnih uradov, hkrati pa tudi vsi delavci.«

Nemec: »V Ljutomeru se teh problemov zelo zavedamo. Vsak krajevni urad, ki bi bil morebiti ukinjen, bi bil velika izguba za občane. Po mojem mnenju bi morali raven dela v teh krajevnih uradih še dvigniti in zagotoviti čimveč kadrov z višješolsko izobrazbo, dodatno pa jim zaupati vodenje nekaterih postopkov, ki so doslej potekali na sedežih starih občin.«

Gjerkeš: »Predlagal sem, da bi v svet načelnika upravne enote praviloma imenovali župane novih občin, kajti brez njih je težko usklajevati vrsto zadev. Nimamo kakih problemov glede uporabe prostorov ali službenih avtomobilov, čeprav so tu stvari zakonsko zelo nedorečene. Zakon o upravi namreč pravi, da so občine dolžne dati na voljo prostore in sredstva, ki so jih upravni organi uporabljali do 31. decembra 1994. Recimo, najboljši občinski avtomobil sta uporabljala občinska skupščina in izvršni svet, uporabljali pa so ga tudi drugi. Zdaj je dogovor, da so ključni tega avtomobila na občini, kjer si ga lahko sposodi tako zaposleni v upravni enoti kot vse občine.«

Mlinarič: »Pri nas ni kakih problemov s službenimi vozili, saj sva se z županom dogovorila podobno kot v drugih upravnih enotah.«

In kakšen bo status tajnikov krajevnih skupnosti?

Farkaš: »To se pojavlja v tistih primerih, ko so delavci krajevnih uradov polovico svojega dela opravljali za potrebe krajevnih skupnosti. Te stvari bo treba sedaj razčistiti. Navodilo z ministrstva za notranje zadeve je, da se te delavce v skrajnem primeru obdrži, vendar naj se uredi razmere, če bi tudi v prihodnje opravljali dela za potrebe manjših občin ali krajevnih skupnosti.«

MILAN JERŠE

KMEČKA DRUŽBA

je odličen partner
pomurskemu gospodarstvu.

Pravimo:

kmetijstvo in prehrambena industrija za varnost,
turizem za donosnost.

Vemo:

Pomurje je regija, ki ima velike razvojne možnosti
v kmetijstvu, prehrambeni industriji in turizmu.

Certifikate lahko vložite v poslovalnicah hranilno-kreditnih služb in njihovih izpostavah
ter vseh kmetijskih zadrugah in vseh slovenskih poštah

informacije tel: 061/ 132 60 47

Inles, d.o.o.
Kraigherjeva 19a,
62230 Lenart

**toplina doma,
radost življenja**

Telefon: 0/62 723 010
0/62 723 215
Telefaks: 00 386/0/62 723 010

OKNA, VRATA,
SENCILA,
ZIMSKI VRTOVI,
MARKIZE,
PREGRADNE STENE

IZDELAVA * MONTAŽA * PRODAJA

**Znižanje cen Oplovih
vozil v Avtohiši
Kolmanič & Co.!**

**CORSA že za 17.900 DEM • ASTRA že za
23.799 DEM • VECTRA že za 29.999 DEM**

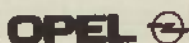
Kolci, ki bodo vozila Opel vplačali do
31.3.1995, se potegujejo za nagrado
pronojski idet v Tunizijo z agencijo
Romans Holidays za 2 osebi.
Žrebanje bo v Mariboru, v
ponedeljek, 10. aprila 1995.

**Izjemni krediti:
R+10% brez
pologa do 4 let**

Vsi modeli vozil OPEL so na voljo v vseh izvedbah!

Avtohiša KOLMANIČ & Co. d.o.o.
Zolajeva 15, Maribor, telefon: 062 411-333, 412-110, 412-610

Avtohiša Hvaloc, Kidričevo, Lovrenška c. 3, tel. 062 796-334
Avtohiša Kolmanič & DOKL, Murska Sobota, Industrijska 1,
tel. 069 31-645 • Avtohiša Markovič, Maribor, Ruška c. 112,
tel. 062 101-289, 104-405 • Horser d.o.o. Lendava, Gornji
Lakoš 97a, tel. 069 76-020

OBČINA ČRENŠOVCI
Prekmurske čete 20
69232 Črenšovci

RAZPISUJE v skladu s 50.
členom Zakona o lokalni sa-
moupravi (Ur. list št. 72/93) in
v skladu s sklepom občin-
skega sveta o začasni siste-
mizaciji občinske uprave na-
slednja prosta delovna me-
sta:

- 1. strokovnega
delavca**
občinske uprave
- 2. administra-
tivno-tehnič-
nega delavca**
občinske uprave

Zahtevani pogoji:

1. – višja ali visoka izo-
brazba ekonomske ali
pravne smeri
– 5 let delovnih izkušenj
2. – srednja ekonomska ali
upravno-administrativna
izobrazba
– strokovni izpit
– poznavanje dela z ra-
čunalnikom
– komunikativnost in smi-
sel za delo s strankami

Delovno razmerje bomo skle-
nili za nedoločen čas s pol-
nim delovnim časom in 3-me-
sečnim poskusnim delom.

Kandidate bomo o izbiri ob-
vestili v osmih dneh po odlo-
čitvi.

Prijave z dokazili o izpolnje-
vanju pogojev ter kratkim živ-
ljenjepisom naj kandidati po-
šljejo v osmih dneh po objavi
razpisa na gornji naslov.

Pred kratkim ustanovljena
POMURSKA INVESTICIJSKA DRUŽBA 2, d.d.,
uspešno zmanjšuje ostanek razpisanega kapitala.

Preudarni Pomurci verjamemo v dobro naložbo
svojih certifikatov.
Čimprej se nam pridružite tudi vi!

POMURSKA INVESTICIJSKA DRUŽBA 2 d.d.

69000 MURSKA SOBOTA KOČLJEVA 14a TEL. 069 32 897 FAX 069 32 898

Svoj certifikat lahko vložite v vseh
enotah LB Pomurske banke, d.d., in
drugih v prospektu navedenih mestih.

**Naročniki Vestnika iščejo nove
naročnike**

NISTE SAMI, VESTNIK JE Z VAMI!

Privoščite ga tudi svojim
prijateljem, sosedom in znancem.

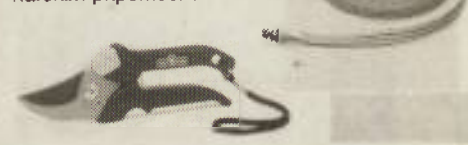
Če boste pridobili enega naročnika za

najmanj eno leto, vas bo nagradil
z Vestnikovo kapo, takšno, kot so jo
nosili naši predniki.

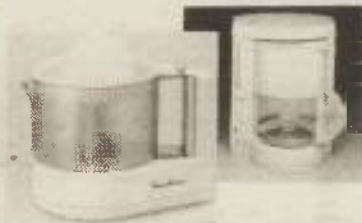
Vaš trud bo
Vestnik poplačal.

Če boste pridobili tri na-
ročnike za najmanj eno
leto, vas bo nagradil z vrt-
narskim pripomočkom.

Izpolnjeno naročilnico
pošljite na naslov
Podjetje za
informiranje,
Slovenska 41,
M. Sobota.

Če boste pridobili pet na-
ročnikov za najmanj eno
leto, vas bo nagradil
z malim električnim go-
spodinjskim aparatom.

Spodaj podpisani
(naslov in tel.)
je pridobil nove naročnike Vestnika:

- 1. Ime priimek**
točen naslov tel.
- 1. ime priimek**
točen naslov tel.
- 2. ime priimek**
točen naslov tel.
- 3. ime priimek**
točen naslov tel.
- 4. ime priimek**
točen naslov tel.
- 5. Ime priimek**
točen naslov tel.

NAROČILNICA

LOGO

podjetje logistične opreme Lendava, d.o.o.
Kolodvorska 43
69220 LENDAVAL

Upravni odbor družbe razpisuje v skladu s 25. členom Statuta družbe delovno mesto

direktorja družbe

Kandidat mora poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še:

- da ima visoko ali višješolsko izobrazbo,
- da ima najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj na vodilnih oziroma vodstvenih delovnih mestih,
- da ima sposobnosti za vodenje podjetja,
- da obvlada angleški ali nemški jezik.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta oziroma do uveljavitve statusne spremembe družbe po Zakonu o gospodarskih družbah in Zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov:

LOGO Lendava
Kolodvorska 43, Lendava,
z oznako »za razpisno komisijo«.

TELEVIZORJI

Sedaj
je pravi čas za nakup!

- DAEWOO	37 cm	-	39.714 SIT
- DAEWOO	51 cm	-	45.258 SIT
- DAEWOO	51 cm-TTX	-	49.878 SIT
- GOLDSTAR	51 cm-TTX	-	51.990 SIT
- SAMSUNG	55 cm-TTX	-	65.900 SIT
- SAMSUNG	63 cm-TTX	-	95.900 SIT
DISKETE SONY 3.5"		-	168 SIT

M SHOP

Slomškova ulica 43
69000 Murska Sobota
tel./faks: 069/32 465

SOS telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja
061 441 993 ali 97 82
od 18. do 23. ure

OBČINA KUZMA, KUZMA 24
razpisuje prosto delovno mesto

tajnika

Pogoji:

- višja izobrazba pravne oz. ekonomske smeri 5. stopnje
 - poznavanje dela z računalnikom
 - dve leti delovnih izkušenj
- Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na gornji naslov.

export - import, trgovina
in storitve, d.o.o.
62204 MIKLAJŽ, Ul. Kirilskih
telefon: (062) 692-250

MATIČNA FARMA
JUŽNOAMERIŠKIH ČINCIL
S 15-LETNIMI IZKUŠNJAMI NA
INTERNACIONALNEM TRGU
KRZNA

POSTANITE NAŠ
PARTNER!

ZAČNITE DONOSNO DELO
- DODATNO ALI POKLICNO

POGOJ: - ljubezen do živali
- nekaj začetnega kapitala
- primeren prostor

PONUJAMO VAM: - zelo kakovostne živali
- strokovno pomoč
- vse farmske potrebe

ZAGOTAV-LJAMO: - odkup živali - ceno
- zanesljivo poslovno

Informacije o brezplačnih seminarjih
dan med 18. in 21. uro po telefonu:
KLAVŽ 062/692 250, OPLOTNICA
819 152, LJUTOMER 069/82 334,
GRADEC 0602/53 654, CUNKOVCI
709 049, VERŽEJ 069/87 404

ARGONT

Družba za proizvodnjo bivalnih enot, Gornja Radgona, d.o.o., Ljutomerska 29, 69250 Gornja Radgona

objavlja prosto delovno mesto

vodje montaže na terenu

Pogoji:

- višješolska izobrazba gradbene, strojne ali organizacijske smeri;
- 2 leti ustreznih delovnih izkušenj;
- aktivno znanje nemškega jezika.

Rok za oddajo vloge je 8 dni po objavi.

drogerija

GABRIELA

GD

Specializirana
prodajalna
kozmetičnih
izdelkov
RADENCI

Vse za nego obraza, telesa in las priznanih domačih in tujih izdelovalcev.

V Pomurju lahko samo pri nas kupite
vrhunsko kozmetiko LA PRAIRIE in
JUVENA.

Prodajamo tudi kozmetiko ELLEN
BETRIX iz Nemčije.

Široka paleta najbolj znanih
parfumov po zelo ugodnih
cenah.

Občasno vam je pri nas na voljo
kozmetičarka. Kdaj, vas bomo
obvestili po medijih.

Kmalu pri nas
DAN NAKUPA ZASTONJ!

Pri nas lahko izberete lepo darilo za
različne življenjske priložnosti.

GD

Radgonska cesta 9, Radenci

J & J

POSLOVNO TRGOVSKI CENTER LJUTOMER PREŠERNOVA 28

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

OD 17. FEBRUARJA NOV POSLOVNO TRGOVSKI CENTER

Z RAZSTAVNIM SALONOM V LJUTOMERU

IZREDNO BOGATA PONUDBA:

- KERAMIČNIH PLOŠČIC
- SANITARNE KERAMIKE
- VSA OPREMA ZA KOPALNICE IN SANITARNE PROSTORE PRIZNANIH TUJIH IN DOMAČIH PROIZVAJALCEV.

Velika karnevalska dvorana in ptujske mestne ulice od 18. do 28. februarja 1995.

Sobota, 18. 2.

- ob 10. uri otvoritev Karnevala (kurenti in pustne skupine)
- ob 17. uri srečanje Priekof in prijateljev Priekofje s celega sveta

Od nedelje 19. 2. do petka 24. 2.

vsak dan od 17. do 24. ure show program z ansambli, kurenti, pustnimi skupinami, humoristi ...

Sobota, 25. 2.

od 11. do 13. ure nastopi pihalnih karnevalskih orkestrrov, kurentov in tujih pustnih skupin v mestu in karnevalski dvorani

od 18. ure naprej VELIKI KARNEVALSKI PLES s show programom

Nedelja, 26. 2.

od 10. do 14. ure etnografski "Fasenk v Markovcih" - Markovci in Zavovci pri Ptuj

ob 15. uri velika karnevalska parada po mestnih ulicah

ob 17. uri zabava s show programom - DAN KARNEVALA v karnevalski dvorani

Ponedeljek, 27. 2.

od 16. do 18. ure Otroška maskerada (DPM in CID Ptuj)

od 18. do 24. ure PUSTNI ŽUR ZA MLADE v karnevalski dvorani

Torek, 28. 2.

od 10. do 12. ure Pustno rajanje za predšolske otroke

od 14. do 24. ure ZAKLJUČNA PUSTNA ZABAVA S POKOPOM PUSTA

Na karnevalsko kupo nastopajo naslednji izvajalci: Sejo Hribar, Ansambel Vozov iz Irana Vrčkovnik, Agropop, Oliver Turbi in Simona Wein, Ansambel 7, Društvo Karnevalski, Projekt 3, Hokej izborni in Albin Gropnik, Projekt Instrumentalni kvintet, Ansambel Hart, Ansambel Orlov, Majkl, Mest, Mednarodna in domov karnevalsko skupina, pihalni orkestri iz Slovenije in tujine, Mestorata, Tradicionalna pustna skupina iz Slovenije in tujine, Ljubljana ...

Na kurentovanje s vlakom 40 % ceneje (omogočajo Slovenske železnice)!

Ne pozabite kupiti karnevalske prepuštnice, ki vam omogoča prost vstop na vse prireditve in popuste v več kot 80. lokalih na Ptuj.

Vse informacije in rezervacije na GIZ POŠTOVIO VIVAT Ptuj tel. 062 771-569, 779-801, fax 062 773-534

Pokrovitelji karnevala:

Nova KBM, Zavarovalnica Maribor, RK Ptuj, Perutnina Ptuj, Mercator, HIT Nova Gorica, MIP Nova Gorica, Ministrstvo za gospodarske dejavnosti RS in Urad za informiranje RS, ...

Uradna uskarna ptujskega karnevala
Tiskarna Florjancič, Miklavž

RELAX
069 / 22-928

RELAX PLAČILO na 6 obrokov, brez obresti, zavarovanje plačila in neugodno zavarovanje sta vključena v ceno.

POMLADNA POTOVANJA

letalo/avtobus
NIZOZEMSKA, PARIZ, RIM-NEAPELJ-POMPEJI, GRČIJA, BOLGARIJA

avtobus/avtobus
NIZOZEMSKA, PARIZ, RIM-NEAPELJ-POMPEJI-CAPRI, SKANDINAVIJA, PORTUGALSKA, ŠPANJA ...

SMUČANJE - ZIMSKE POČITNICE

KAPRUN (avtobus/avtobus), odhodi 4. 3. in 27. 4.
GERLITZEN/OSOJŠČICA (Avstrija), FALCADI (Italija)
Telefon: 069/22-928

RELAX
069 / 22-928

kmetijska mehanizacija

RAMPO za nakladanje živine prodam. Skakovci 60.

m244
CISTERNO CREINA, 2200 l, prodam. Nemčavci 3.

m234
TRAKTOR IMT 535 ALI 539 kupim. Tel.: 46 715, po 16. ur.

m-235
SEČKAR PUHALNIK prodam. Jerebic, Lipa 50.

m-236
HLEVSKO OPREMO, za 10 glav živine, pocinkano, nerabljen, zelo ugodno prodam. Tel.: 48 048, zvečer.

m-346
TRAKTOR DEUTZ 7506 s tribrzdnimi obračalnimi plugi, sušilnico za sušenje zrnja na kurilno olje, stroj za sajenje krompirja, silos kombanji KLAS, brane RAU z dvojnimi valji in balirko International 430, prodam.

Rihtarovi 30, tel.: 65 647.

m-239
ČELNE NAKLADALCE za traktorje od 35 KM naprej z nosilnostjo od 700 do 1700 kg, z različnim orodjem, prodam. Tel.: 66 066 ali 21 818, zvečer.

m-240
TRAKTOR IMT 558, registriran, dobro ohranjen, prodam. Krajna 73.

m-345
TRAKTOR ZETOR 5245 in balirano seno prodam. Prelec, Središče 36.

m-242
SADILEC, Olto, 4-redni, prodam. Franc Pukšič, Plečnikova 4, Krog.

m-245
PNEVMATSKO SEJALNICO, 6-redno, za sladkorno peso s ploščami za zelenjavo, znamke Becker, prodam. Šalovec 3, tel.: 59 033.

m-319
KOMBANJ EPLJE 211, motor razstavljen, kosilnico Odžačanko, dizel, motor s sedežem, traktorsko kosilnico, kardanski pogon, ugodno prodam. Neradnovci 14.

m-313
OBRAČALNIK SIP ŠEMPETER, dobro ohranjen, prodam. Trnje 91.

m-304

KOSILNICO BCS, trosilec za hlevski gnoj, rotacijsko kosilnico SIP, raukombi z valjem, puhalnik Tajfun in cisterno Creina, 3200 litrov, prodam. Hribar, Zg. Konjšče 9, p. Apače.

m-301
TRAKTOR ZETOR 7711 z dodatno opremo, še nerabljen, prodam ali menjam za manjšega in balirano seno, ugodno prodam. Tel.: 061 749 573.

m-263
SILOS KOMBANJ in transporter prodam. Tel.: 82 835.

m-296
TRAKTOR TORPEDO 6206 C z originalno kabino, 1.300 delovnih ur, prodam. Partizanska 30, Bakovci.

m-342

motorna vozila

LADO 1200, starejši letnik, neregistrirano, vozno ugodno prodam. Sever, Stara ulica 10, M. Sobota.

m-288
RENAULT 21 GTX 2.0 injeckion, star 6 let, poškodovan po sprednji levi strani, prodam za 4.800 DEM. Tel.: 42 530.

m-315
MERCEDES 190 E, 2.3, letnik 1984, prodam. Tel.: 22 803.

m-316
IMV KOMBI, podaljšana šasija, dizel motor 220, prodam. Tel.: 45 088.

m-309
CITROEN AX, letnik 1994, prodam. Tel.: 40 265.

m-307
JUGO 45 AX, letnik 1987, karamboliran, prodam. Tel.: 48 283, zvečer.

m-251
TOVORNJAK TAM 6500, v voznem stanju, registriran, prodam. Janko Rožman, Črnci 22, p. Apače.

m-302
VW KOKI s kesonom in cerado, registriran, prodam. Tel.: 22 790.

m-336
JUGO, pogoj prvi letnik, garažiran, kupim. Tel.: 32 920.

m-340
ZASTAVO 101 KOMFORT, letnik 1981, in ZASTAVO 128, letnik 1985, registriran, prodam. Hotiza 154.

m-278
CITROEN GS, letnik 1978, neregistriran, vozen, prodam. Tel.: 22 611.

m-243
AVTO M, Babinci 56, prodaja vozila iz programa Fiat Scionei: Punto, Uno, Tipo, Cinquecento, Tempa in Hyundai: Accent, Scoupe, Sonata, Yantra, posredniška prodaja rabljenih vozil. Tel.: 81 507.

m-355
JUGO 55, letnik 1989, zelo dobro ohranjen, in PEUGEOT 205, letnik 10/90, s katalizatorjem, ugodno prodam. Ganci 210 ali po tel.: 41 196.

m-276

ZDENEX d.o.o.

EXPORT - IMPORT
Finančni inženiring

ODSLEJ TUDI MI V POMURJU.

Oplemenitite svoj denar po zelo ugodni obrestni meri in kratkoročne premostitvena posojila.

P. E. MURSKA SOBOTA
Arhitekta Novaka 4
Tel. - telefaksa: (066) 32 848

VARNO VOŽNJO VAM ŽELI VESTNIK

POZVANJE

Veščarje Pužavec vas pozvamo na

BOROVO GOSTUJANJE

Gostivanje de se začelo ob 19. sušca (februarja) leta Gospodovega 1995 ob pou devetotj vori vgojno na trnaci ogengasilskoga doma v PUŽAVCI.

Na mao pozavlemo vas ino vašo pošturano famijlo!

ETERNA

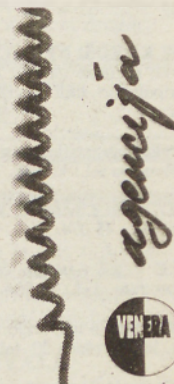
Posoda za vse čase!

MOTORNO KOLO YAMAHA FZR 1000, letnik 1989, prodam. Tel.: 70 731, zvečer.
m-238
MERCEDES 190 E, star 18 mesecev, garažiran, prodam. Tel.: 63 676.
m-351
FORD SIERRA 1.6 CL, registriran do decembra 1995, prodam. Tel.: 70 833.
m-234
RENAULT 12, neregistriran, vozen, prodam. Krašči 1.
m-273

STONEDIVER
odpravljanje

ODPRAVITE PLEŠAVOST ZA VSELEJ LIPOHAIR - SVETOVNI HIT

Stegne 27
tel.: 061/57 18 75

tel. 069 22403

00852-17-266-690
00852-17-266-691
00852-17-266-692
00852-17-266-693
00852-17-266-694
00852-17-266-695
00852-17-266-696
00852-17-266-697
00852-17-266-698
00852-17-266-699

POKLIČI ME

živali

NESNICE, mlade jarčice, pasme bisex in golden komet super braun (rjave), uvoz iz Nemčije, prodaja Peruninsko podjetje Farma pri Mostu, d.o.o., po zelo ugodni ceni. Za večje količine dostava zastoj. Kupec dobi vsake 10 jarčic 10-odstotni popust ali eno jarčico zastoj. Jarčice imajo vsa potrebna cepljenja, to jamči prodajalec z vso ustrežno dokumentacijo. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije. Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, tel.: 24 393, Gostilna Benčec, Bakovci, tel.: 43 070, Gostilna Železen Beznovci, tel.: 49 025, Zidarstvo Darinka Zamuda, Galušk, Videm ob Ščavnici, tel.: 68 044.

mpf
MLADE NESNICE, pasme bisex, lahko naročite po telefonu v trgovini Suzane Kozlar, Nedelica, tel.: 72 280, in pri Francu Movrinu, Petanjci, pri mostu, tel.: 46 505. Na vsaki 10. jarčici zastoj.

mpf
KORUZO, luščeno, prodam. Tel.: 70 524.

ROLETE, ŽALUZIJE IN LAMELNE ZAVESE IZDELUJEMO IN MONTIRAMO.

ROLETARSTVO DANE KLINDER, DOMZALE.

Tel.: 061/721 521
0609/617 107

B2 D.O.O. MARIBOR
GLAVNITRGT LJUBLJANA TRŽAŠKA 2

RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE

V tednu od 27.2.-3.3. ob 16.00 izvajamo
WORD FOR WINDOWS 6.0
V tednu od 6.3.-10.3. ob 16.00 izvajamo
TEČAJ ZA ZAČETNIKE

Za informacije nas pokličite, poslati vam bomo brezplačen katalog. Brezposelni imajo možnost brezplačnih tetajev.

☎(062) 226-138

★ ★ ★

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči ali ledeni, pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na vašem domu.

SATELITSKI SISTEMI
PACE IN LASAT OD 399 DEM,
brezplačna montaža, garancija.
TAF, Trnje 61, tel.: 70 021.
m-318

TELICO, staro sedemnajst mesecev, prodam. Vogrinec, Norički Vrh 3, G. Radgona m-300
MLADE KOKOŠI NESNICE, novi hišer, lahko naročite na tel.: 82 401. Na dom pripeljemo tudi manjše količine brezplačno. m-353
PURANE, bele, velikane, si zagotovite z naročilom po tel.: 82 838. m-352
TELICO, brejo 8 mesecev, kontrola A, prodam. Tel.: 45 074. m-344
ČEBELE V AŽ v panjib, čebelnjak in pribor prodam. Tel.: 21 964. m-266
KRAVO, staro 6 let, brejo 8 mesecev, prodam. Mala Polana 30, tel.: 71 275. m-237
KRAVO, brejo 9 mesecev, telico brejo 8 mesecev, kategorija A, obračalnik in rotacijsko kosilnico, prodam. Panovska 64, Beltinci. m-312

storitve

FRIZERSTVO PICOLO
Prežihovega Vrance 5
M. Sobota, tel.: 24 652 se priporoča: »trajna« od 3.500 do 4.000, ten frizura od 1.000 do 1.500. »vodna« od 1.000 do 1.500 in mosko striženje od 600 SIT naprej.
TRGOVINA RUGELJ BARBI
Černelavci, tel.: 32 920 se priporoča: velika izbira pustnih mask in kostumov, otroške trenirke, bombaž od 1100, svilene od 2.900, otroške kavbojke od 1.000 SIT, otroški pajaci od Jutranjke že od 890 SIT naprej, kavbojke za odrasle 2390, trenirke mečkanke od 3.400 SIT naprej in plenice Pampers 1.090 in 1790 SIT.
ROLETARSTVO RUGELJ
Černelavci, tel.: 32 920 se priporoča s svojimi ponudbami: rolete, žaluzije in lamelne zavese. m-339
VEDNO VEČ GRADITELJEV SE ODLOČA ZA STROJNE OMETE.
Razmislite tudi vi! zahtevajte prospekt. Styrian Lenart, telefon in telefaks 062 724 123, 724 707 ob delavnikih od 8. do 14. ure. m-259
PIZZE, MALICE, DRUŽINSKA KOSILA, pogostitve ob praznovanjih rojstnih dnevo, obletnic, sprejem zaključnih družb. Ugodne cene. Okrepčevalnica Lipa - Čarda Hodoš. Vljudo vas pričakujemo. Tel.: 069 59 018. m-348
OBVEŠČAM JAVNOST, da sem na novo odprl servis pohištva v Murski Soboti, Lendavska 23b. Sestava, popravilo, dodelava. Priporočamo se! Tel.: 21 196. m-350

posesti

DILL d.o.o.

POSREDNIŠKO IN AGENCIJSKO PODJETJE
KUPUJATE, PRODAJATE, ODDAJATE, NAJEMATE, IŠČETE... VSE VRSTE NEPREMIČNIN
NE IZGUBLJATE ČASA IN DENARJA!

TEL (069) 32 322
FAX-TEL (069) 32 322
A. NOVAKA 4. M. SOBOTA

V SREDIŠČU LJUTOMERA ugodno prodamo stanovanjsko hišo, 150m², s kletmi, lokalom, 150m², dvoriščem 890m², garažo, telefonom. Tel.: 061 125 6 168. m-325
STANOVANJSKO HIŠO, novejšo, v Murski Soboti, kupimo. Plačilo v gotovini. Dill d.o.o., tel.: 32 322. m-324
DVOSOBNO STANOVANJE, 57m², center mesta, staro 4 leta, vseljivo takoj, ugodno prodamo. Dill d.o.o. 32 322. m-322
DVOSOBNO STANOVANJE, 55m², takoj vseljivo, v Murski Soboti, prodam. Možnost obročnega odplačevanja do 2 let. Dill d.o.o., tel.: 32 322. m-321
VINOGRAD, 300 trsov, počitniško hišico, hišo z vsem inventarjem, skupaj ali posebej, na Vinskem Vrhu št. 51, prodam. Tel.: 040 831 207. Nedetišče 109. m-320
ENOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti, v središču Murske Sobotice, prodam. Tel.: 21 271. m-343
25 AROV VINOGRADA - ŠMAR-NICA, s kletjo in opremo v Dolgovaških gorah, prodam. Tel.: 79 361. m-317

VINOGRAD, 10 arov, novi nasad, Šprinc, južna lega, prodam za 4.000 DEM. Informacije po telefonu od 17. do 19. ure na tel.: 229. m-220
VINOGRAD, obnovljen, 6 arov, v Filovcih (Gaj), primeren za gradnjo počitniške hišice, prodam. Tel.: 47 048. m-293
STANOVANJSKO HIŠO, nedograjeno, 167m², na relaciji G. Radgona - Trate, v kraju Žepovci, in nekaj zemlje prodam. Tel.: 61 595. m-282
NUJVE, od 25 do 45 arov, v Rakičanu, prodam. Rakičan, Kotna 27. m-249
MANJŠE STANOVANJE, komfortno, 52m², v Murski Soboti, za 50.000 DEM, delno možno tudi na kredit. prodam. Tel.: 32 948. m-281
STARI VINOGRAD s šmarnico v Bogojini in okrog 2ha zemlje v Ivanjcih prodam. Tel.: 23 225. m-269
ENOSOBNO STANOVANJE, 46m², v Radenci, v 3. nadstropju, prodam. Tel.: 061 1407 347. m-277
50 AROV GOZDA, mešanega, in 9 arov vinograda, na brajdaht, prodam. Irma Grabar, Moravske Toplice, Cuber 35, tel.: 48 299. m-272
TRAVNIK v Puževcih (Krajna), 90 arov, prodam. Tel.: 45 088. m-310
TRAVNIK v Žerovcih, 26 arov, prodam. Marija Vunderl, Moravci 39, Mala Nedelja. m-264
2,5-ALI 3-SOBNO STANOVANJE v Vrtni ali Kocjivi ulici v Murski Soboti kupimo. Plačilo z gotovino. Dill d.o.o., tel.: 32 322. m-323
DVOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti prodam. Tel.: 26 546. m-338
DVOINPOLSOBN STANOVANJE, 90m², v M. Soboti, prodam. Tel.: 22 261. m-246
HIŠO z malo adaptacije, Cerovec pri Ivanjkovcih, možna hitra vselitev, velika 27 m, dolga obokana klet, mlajši vinograd, 450 trsov (burgundec, renski rižling), njiva, sadovnjak, vse površine 1 ha 30 ara, prodam zelo ugodno in po dogovoru. Informacije po tel.: 069 41 792 ali 81 529. m-297
PARCELO, 14 arov, s počitniško hišico v Zgornjih Moravcih, ob asfaltni cesti, in mešani sadovnjak, prodam. Tel.: 23 582. m-330

razno

JEDILNI KROMPIR kupujemo. Tel.: 062 211 139. m-294
SLAMO V BALAH in malo frezo, 4km, prodam. Sebeborci 108, tel.: 48 153. m-241
STROJ ZA PRANJE POSODE, znamke Mile, malo rabljen, stroj za likanje z valjem, rabljen, prodam. Stano Kerec, Kruplinski 82, p. Grad. m-283
DOMAČI MED, cvetlični, gozdni, prodam po 300 SIT/kg. Prinesite kozarce od vložene zelenjave. Alojz Cigan, Odranci, Ribiška 8, tel.: 70 173. m-275
PEČI na trdo gorivo, preproge, prevleke za odeje in trda drva ugodno prodam. Tel.: 24 493. m-347
SLAMO, v balah, večjo količino, prodam. Strukovci 44. m-279
SENO v balah, 600 bal, prodam. Horvat, Renkovci 124. m-280
OTROŠKO POSTELJO z jogijem, športni voziček, zibelko in motokultivator IMT 507 prodam. Durič, St. ulica 1, M. Sobota, tel.: 26 575. m-349
LESENO LOPO, 15m dolgo, kritina zarezna opeka, v dobrem stanju, in drva za posek prodam. Kupec mora sekati sam. Tel.: 45 061. m-356
CISTERNO CREINA, 2200l, prodam. Nemčavci 3. m-341
SEDEŽNO GARNITURO prodam. Tel.: 49 078. m-287
FOTOKOPIRNI STROJ MINOLTA EP 450 Z, malo rabljen, prodam. Tel.: 61 449, po 16. uri. m-337
BELO OBLEKO za obhajilo, št. 9/128, prodam. Tel.: 45 088. m-311
AVTOPLAŠČE, rabljene, 145x13 in 155/70x13 zaprotektor, kupim. Tel.: 062 766 197. m-334
SENO, balirano, prodam. Kous, Petanjci 3, tel.: 46 732. m-268
MATURANTSKO OBLEKO, št. 38, in krmo v balah prodam. Kupšinci 17, tel.: 32 293. m-265
REZERVOAR, 5000l, premiera 1600mm x L = 2700mm, max tlak 3 bar, primeren za vino, kurilno olje itd ... prodam. Jovo Rajbar, Petanjci 55. m-305
MEHANIČNO ORODJE (FLAŠEN-CUG), brusni aparat in razno drugo mehanično orodje ter dvoredni pletilni stroj Passap prodam. Tel.: 65 138. m-306
KOMBINIRANI ŠTEDILNIK in termoakumulacijsko peč prodam. Tel.: 21 901. m-248
Preklic!
Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na Srednji gostinski šoli v Radenci, leta 1990. Metka Fartek, Šalamenci 78. m-308
TRNOVA DRVA, 10m, rolete PVC, svetlo rjave barve, rabljene 1 leto, prodam. Tel.: 71 122. m-314
SENO v balah prodam. Predanovci 3 a. m-290

delo

IZVAJALCA ZA TESARSKA DELA v mesecu marcu iščem. Tel.: 81 941. m-295
PRODAJALEC išče službo v trgovini. Tel.: 87 957. m-299
ZAPOSILIMO KV ALI POMOŽNEGA SLIKOPLESKARJA z nekaj prakse. Tel.: 21 826, popoldan. m-357
D.O.O. išče akviziterje za prodajo na terenu za območje Pomurja. Možnost dobrega zaslužka. Ponudbe na tel.: 60 557. m-298
ČISTILKO honorarno zaposlimo. Okrepčevalnica Horvat, Črenčur, trenirke mečkanke od 3.400 SIT naprej in plenice Pampers 1.090 in 1790 SIT.

ROLETARSTVO RUGELJ
Černelavci, tel.: 32 920, se priporoča s svojimi ponudbami: rolete, žaluzije in lamelne zavese. m-339
VEDNO VEČ GRADITELJEV SE ODLOČA ZA STROJNE OMETE.
Razmislite tudi vi! zahtevajte prospekt. Styrian Lenart, telefon in telefaks 062 724 123, 724 707 ob delavnikih od 8. do 14. ure. m-259
PIZZE, MALICE, DRUŽINSKA KOSILA, pogostitve ob praznovanjih rojstnih dnevo, obletnic, sprejem zaključnih družb. Ugodne cene. Okrepčevalnica Lipa - Čarda Hodoš. Vljudo vas pričakujemo. Tel.: 069 59 018. m-348
OBVEŠČAM JAVNOST, da sem na novo odprl servis pohištva v Murski Soboti, Lendavska 23b. Sestava, popravilo, dodelava. Priporočamo se! Tel.: 21 196. m-350

ZAHVALA

Ob bridki izgubi nam dragega svaka

Franca Toplaka

iz Lendave - gorice
06. 02. 1995

se z bolnim srcem zahvaljujemo g. dr. Terčku in drugim zdravnikom ter vsem medicinskemu osebju kirurgije - urološki oddelku Splošne bolnice Rakičan, ki so v času težke bolezni našemu svaku ponudili visoko strokovno medicinsko pomoč, ga zdravili, mu lajšali bolečine in mu ohranjali življenje do njegovega zadnjega diha. Vsem izražamo cenjeno in javno priznanje.

Segovci, Maribor

Svakinja Marija Perpar ter njena sinova Zdenko in Mojmir z družinama

ZAHVALA

V 32. letu nas je zapustil naš dragi sin

Borut Topličar

iz Lendave

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nama v težkih trenutkih stali ob strani, nama izrekli sožalje, pospremili sina na njegovi zadnji poti ter darovali cvetje in sveče.

Posebej se zahvaljujemo gospodu kaplanu Šantaku za pogrebni obred, hvala prijatelju Gorku in sodelavcu Borisu za poslovične besede ter pevcem za odpete žalostinke in za odigrano Tišino.

Žalujoca mama in oče

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je 30. 1. 1995 daleč od svoje rojstne Bistrice v Torontu, kjer bo tudi pokopan, umrl naš dragi brat, stric in svak

Stanislav Lebar - Slavi

Dolnja Bistrica, Žiberči, Griže

Žalujoci: sestre in brat Rozina, Marija, Štefan in Heda z družinami ter drugi sorodniki

*Kje si ljubi mož in oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?
Ko živel sem, ljubil sem vas vse,
zdaj, ko me več med vami ni,
ljubite me v spominu vi.*

V SPOMIN

16. februarja mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in dedek

Pavel Klement

od Grada

Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem grobu in prižigate sveče.

Vsi njegovi

*Srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš,
nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker te več med nami ni.*

V 75. letu nas je brez slovesa zapustil naš dragi mož, oče, tast, dedek in brat

Franč Galunder

iz Veržaja

Hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, šopke, sveče in za svete maše, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala č.č. duhovščini, pevcem za odpete pesmi, govornikom za ganljive besede. Prisrčna zahvala KK Ljutomer, KZ Slovenija, LD Križevci, GD Veržej, NK Beltrans, KS Veržej in vsem drugim. Vsem še enkrat - najtoplejše hvala.

Žalujoci: žena Ana, sin Matija, hčerki Darja in Frančka z družinami, sestri in drugo sorodstvo

*Smrt se izlila je v blede obličje,
pogled je zaplaval v neznani spokoj,
ni več trpljenja, ne bolečine,
življenje je trudno končalo svoj boj.*

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, tast, dedek, pradedek, brat, stric, svak in boter

Ferdinand Sadl

iz Gradišča 27

upokojeni skladiščnik Agromerkurja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli ustno ali pisno sožalje, sočustvovali z nami, darovali vence, cvetje, šopke, sveče, sv. maše, za cerkev ter v dobre namene. Hvala vsem, ki ste ga pospremili v tako velikem številu k njegovemu večnemu počitku. Iskrena hvala dr. Šavli za vso pomoč in obiske na domu. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku vaške skupnosti g. Vezjaku, gasilcem za pomoč in pogrebništvu Banfi. Hvala sodelavkam in sodelavcem Agromerkurja, Mure, 365, in 213. brigadi, in Podjetju Kutse-nits. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat - prisrčna hvala!

Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi

*V življenju le skrb in delo si poznala,
sedaj od vsega trudna si zaspala,
odšla si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.*

V 100. letu nam je umrla naša draga mama, tašča, babica, prababica in praprababica

Ana Kozar

iz Martinja

V tihi žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste jo v velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje, sveče in za sv. maše.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem iz Martjanec za odpete pesmi. Hvala zdravstvenemu osebju za pomoč.

Vsi njeni

*Ko ugasne slednja tleča iskra,
je zaman odgrinjati pepel ...*

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedija in tasta

Janeza Jakšiča

iz Gornje Bistrice

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami delili bolečino srca in se prišli tako številno posloviti od našega dragega.

Hvala za vsak lep cvet, mnogo lučk ter vse, kar ste mu darovali.

Prisrčna hvala g. kaplanu, govornikom za besede slovesa in pevcem za žalostinke.

Hvala kolektivom Elektra M. Sobota, OŠ Beltinci, VVZ M. Sobota, intenzivnemu oddelku kirurgije ter dramski sekciji Bistrica.

Žalujoci: žena, hčerki z možema ter vnuki Taja, Neja in Uroš

ZAHVALA

3. februarja 1995 smo pokopali našo drago mamo, taščo in teto

Marijo Banko

iz Murske Sobote

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so jo skupaj z nami pospremili k zadnjemu počitku, ji darovali na grob cveje, vence, sveče in svete maše ter darovali za cerkev, nam izrazili ustno ali pisno sožalje. Naša zahvala velja tudi gospodu kaplanu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala tudi osebu pljučnega oddelka soboške bolnišnice.

Družini Banko in Čančar

V 74. letu starosti nas je zapustila teta

Alojzija Šajt

iz Murske Sobote

zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in nekdanjim sodelavcem Projektivnega biroja M. Sobota, ki so darovali cvetje in sveče ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala tudi internemu oddelku, posebno dr. Tobijevi. Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Vsi njeni

*Že leto dni te zemlja krije,
v grobu tihem mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije,
v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

22. februarja mineva leto žalosti in bolečin, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, tast, dedek in pradedek

Ivan Toplak

iz Renkovec 92

Tiho in žalostno je ob tvojem grobu, a vendar polno lepih spominov nate. Hvala vsem, ki se z lepimi spomini ustavite ob njegovem grobu, mu prižigate sveče in prinašate cvetje.

Žalujemo vsi tvoji najdražji, ki smo te imeli radi

*Ljubezen, delo in trepljenje,
tvoje je bilo življenje.
Nas osrečiti si znala,
vendar pred usodo neizbežno
vsa nemočna si zaspala.
Nam ostala je praznina
in v naših srcih velika bolečina.*

ZAHVALA

Po hudi in težki bolezni nas je v 74. letu starosti za vedno zapustila naša draga žena, mama in tašča

Terezija Križanroj. Knez
iz Grabonosa 51

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in dobrim sosedom ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje, grob prekrili cvetjem in svečami, darovali za svete maše in cerkev ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi dr. Lipičarjevi, patronažni službi iz Gornje Radgone, gasilskemu društvu, g. župniku za pogrebni obred, govorniku, pevcem za odpete žalostinke ter najlepša hvala pogrebni podjetju Vrtnjak. Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Globoko žalujemo: mož Kondrad in hčerka Zinka z možem

*Zaman je bil ves boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.*

ZAHVALA

naši dobri

BABICI

njeni vnuki: Igor, Boris, Darja s Srečkom ter pravnik Aleš

*Že leto dni te zemlja krije,
v grobu tihem mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije,
v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

17. februarja mineva leto žalosti in bolečine, odkar nas je zapustila draga žena, mama in sestra

Ibojka Erniša

iz Moravskih Toplic

Hvala vsem, ki se je spominjate, ji prižigate sveče, prinašate cvetje in se ustavljate ob njenem grobu.

Žalujemo vsi, ki smo te imeli radi

*Že leto dni te zemlja krije,
v grobu tihem mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije,
v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

20. februarja mineva leto žalosti in bolečine, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče in tast

Viljem Cör

iz Kovačevca

Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate sveče in prinašate cvetje.

Žalujemo vsi, ki smo te imeli radi

*Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih
pridnih rok za vedno nam ostaja.*

19. februarja mineva leto žalosti, odkar nas je zapustila naša draga žena, mama, babica in sestra

Ivana Husarroj. Marič
iz Serdice

Vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njenem grobu in ji prižigate sveče, iskrena hvala.

Vsi njeni najdražji

*Skrbno delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje.
V domu našem ostala je praznina,
a v naših srcih bolečina.*

V SPOMIN

16. februarja mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil dragi oče, tast in dedek

Franc Horvatiz Rakičana
Cvetkova 31

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, obiščete njegov grob in prižigate sveče.

Vsi, ki smo te imeli radi

*Prežalostni so naši dnevi,
ker zapustil si nas ti,
v naši hiši je praznina,
a v srcih velika bolečina.*

V SPOMIN

21. februarja bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in tast

Štefan Lukač

iz Rankovca

Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsi njegovi najdražji

*V življenju le skrb in delo si poznal,
sedaj od vsega truden si zaspal.
Odšel si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.*

ZAHVALA

V 75. letu starosti je tiho zaspal dragi mož, oče, dedek, pradedek, tast, stric, brat in boter

Alojz Ozbetič

iz Gornje Bistrice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami, darovali vence, šopke, za maše, v dobrodelne namene, sveče in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za lepo odpete žalostinke, govorniku KS Štefanu Žižku, kolektivu Univerzala – SP Blagovnica Lendava, Gozdnemu gospodarstvu Lendava, Brodarskemu društvu Bistrica in vsem drugim.

Žalujemo: žena Rozalija, hčerka Angela, sinova Alojz in Stanislav z družinami, vnuki, pravnuka Vanesa in Tonček ter drugo sorodstvo

*V življenju le skrb in delo si poznala,
sedaj od vsega trudna si zaspala.
Odšla si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.*

ZAHVALA

V 82. letu nas je za vedno zapustila draga mama, sestra, babica, prababica in tašča

Ana Čizmazijaroj. Horvat
iz Turnišča

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo bolniškemu oddelku doma starejših v Rakičanu, sosedom, botrini, znancem in prijateljem, ki so darovali vence, cvetje, sveče in za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Hvala sodelavcem Planike, oddelku 12-372 in oddelku 12-351 ter sodelavcem GEP Kartonaže M. Sobota. Posebej se zahvaljujemo g. kaplanu za pogrebni obred, g. Benceju za poslovilne besede, organistu pri sv. maši, čevljarskemu cehu v Turnišču, pevcem, godbi na pihala iz Bakovec, g. Marušiču za odigrano Tišino in pogrebništvu Banfi.

Žalujemo: sinova Jožef in Franc ter hčerka Marija z družinami, sestrji Marija-Vlasta in Barica

*Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih pridnih rok
za vedno nam ostaja.*

ZAHVALA

Po kratki in hudi bolezni naju je v 50. letu starosti zapustil najin mož, oče, zet, brat in boter

Anton Škaper

iz Doliča 74

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem za vso pomoč med njegovo boleznijo. Hvala vsem, ki so nam ob njegovi smrti stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku. Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujemo: žena Angela, sin Tonček, tašča, bratje in sestre ter drugo sorodstvo

Nemi, z bolečino v srcih smo se poslovili
od našega

Tomaža Smeja

V spominu boš vedno z nami.

Mama Olga, sestra Miša
in drugo sorodstvo

Boris Jelcin - Prlek se bo na povabilo svetnika Andreja Hraščaja - Cigarilloso udeležil srečanja Zlatna Prlekija na Ptuj. Dokler bo šlo, se bodo pogovarjali o priključitvi Prlekije Skupnosti neodvisnih držav. »Prleki so najbolj bratski ruskemu narodu. So edini slovanski narod, ki se prireja tekmovalne, kdo v eni noči največ spije, kakor so delali moji predhodniki v Kremlju. Zdaj mi je tam ostal samo še Gračev, ki pa ga prehitro vrže, zato se veselimo Zlatne Prlekije« je za Lotmerški Beobahter izjavil Jelcin.

Emmerik Zver - Bonaparte, ko je slišal, da se Andrej Geršič - Broker posvetuje z dvornimi arhitekti, kako naj uredi Soboto: »Vej san pa pravo, ka smrkavce ne vej! Jes bi vžgal Kučanovo delavnico pa bi s harfof pouleg spejvao kak nekda Neron, da je Rim vžgao.«

Slovenci bodo za nedolgo čas brez predsednika vlade, ker Kitajci nečjejo dati izstopnega vizuma Drnovski - Jan-Zu Kanu. misleč da je njihov. V posredovalno misijo za njegovo izpustitev so liberalci poslali Ge-Zo Džubana.

Halb - Capone in Cipot - Metternich sta izdelala nov predlog za lokalno samoupravo, ki temelji na nekdanji madžarski upravni ureditvi. Zavzemata se, za zdaj še po mirni poti, za Goricko županijo. Sedež škofije, ki se bo administrativno pokrivala z mejami županije, naj bi bil v domu borcev na Vaneči, kjer bo ob razglasitvi županije in škofije pravna slovesnost med madžarskimi in prekmurskimi borci.

Jože Herman - Canon, televizijski snemalnik, ki je znan po tem, da lahko čelno snema izstop topovske kroglice iz cevi in se ne premakne, je pred veliko težavo. Kot uradni snemalnik Milana Kučana - Sezonca na njegovih pogostih zunanje političnih turnejah, se boji, kaj bo, če bosta skupaj potovala na državniški obisk predsednik in zunanji minister Thaler, tukaj sicer bolj znan kot baltinskega Jočja zet. »Zahteval sem že, naj mi priskrbijo najbolj širokokotno kamero. Ne morem snemati Kučanove glave in Thalerjevega popka.«

Črenšovski župan Törnar iz protesta, ker se v Prekmursko-Prleški republiki kulturni praznik še naprej praznuje v spomin na Prešerna, ne pa na Kleklo, na dan praznovanja ni dal izobesiti zastav. »Kleklin su pijancov pa babnjekov nej trpeli,« je izjavil.

Gozdarji soboškega gozdnega podjetja so ministrstvu resnice v Kalužnici poslali ovadbo zoper soboške žandarje, ki na žandarmarijsko postajo za praznik kulture niso izobesili zastave. »Šumski« so svojo vlekli na drug ob petju svoje zdravljice Sou san prek po bukovju, pijan kak žandar...

KEJENJA KORJA

Radgonski mehurčki

Gornja Radgona ni prekmurska! Le kdo je lahko tako neumen, da misli kaj takega? Nismo pa niti Prleki in jaz na stara leta ne nameravam potovati na Ptuj, da bi urejal svoje uradne zadeve. Ali smo torej Stajerci? Hm... veste kaj, mi smo predvsem Radgončani in Radgončanke, ki govorimo slovensko. Pravzaprav smo že od pamtliveka povezani bolj z Radgončani na oni strani Mure kot pa s kakršnim koli mestom na tej strani, le da so oni rajši govorili nemško kot slovensko (kakor kdaj, ko je bilo v njihovo korist, so tudi zapeli po slovensko).

Moje stare kosti od tega ne bodo imele kaj prida koristi, kljub temu pa se veselim vseh napovedanih sprememb v mestu. V špitalu naj bi kmalu ukinili ta nemogoči gostinski lokal, ki si ne zasluži tega imena (ne skrbite, mladi si bodo vedno našli svoje pribežališče, v njem pa bodo s pomočjo Pokrajinskega muzeja uredili neki mestni muzej. Nekateri imajo sicer druge apetite, vendar župan ne bo popustil: Naredite mi to Radgono spet kulturno! Takšno je njegovo geslo. Zdaj mora še najti primeren prostor za vse državne uslužbenke. Mogoče jih bodo celo poslali iz občine! Ne potrebuje jih, saj si zna denar sam priskrbeti. Nadalje bo

menda odstranil vso nepotrebno dejavnost iz mesta: betonarno, komunalo, Elrad, mesno industrijo... In potem se bo začel ukvarjati s sejamsko dejavnostjo. Novi arhitekt bo izrisal načrte za bolj človeško mesto, v katerem bodo imeli prebivalci nemoten dostop do reke Mure in na bližnje vinograde.

Bojim pa se, da bo potrebno začeti najprej pri najbolj osnovnih zadevah. Avtobusna postaja. Groza. Niti Radgonska klepetulja več noče hoditi tja na kavo. Si mislite, kakšno podoba Gornje Radgone odnese s sabo potnik, ki se pelje z avtobusom? Vse razdrto, podrt, zasvinjano, zasmeteno, založeno. Pa še brez javnih sanitarij, kar je edinstven primer. Tržnica - ta bi lahko bila prav prijeten kraj za srečevanje, če ne bi prepotentneži parkirali svojih avtomobilov točno na pešpoti, na pločniku. Tudi na drugih pločnikih ni nič boljše, avtomobilov vse polno, pa nihče ne ukrepa. Sprašujem se, zakaj so ukinili parkirne prostore pred trgovinami? Kino. Nemo goče je v radgonskem kinu gledati film, ki je napovedan, ker vrtijo povsem drugega. Sejem - ha, to bo počasi ljubljanski sejem.

Naj bo zaenkrat dovolj, kajti spomin me počasi zapušča. Vid žal še ne.

Radgončan

En TOTI in TOTA iz Lotmerka

Ali se je tisti naš ribič, o katerem sva natolecevala zadnjič, že oddolžil onemu z levega brega Mure, nama še ni uspelo zvedeti. Pravzaprav sta ostala pri rezultatu 1:1, in tako je najboljše vse skupaj pustiti pri miru. Zdaj so namreč pred nami pomembnejše stvari. Naš župan je z mislimi že gotovo na jutrišnjem srečanju Prlekov na Ptuj. To bo najbrž tudi priložnost za sklepanje kupčij glede novega regijskega povezova-

nja, kar se tudi nama zdi po svoje zanimiva zadeva. Kot sva že napisala, pa sva se midva uskladila v mnenju, da ne podpirava zamisli o novem regijskem smetišču v Lotmerki, če bo sedež regije na Ptuj. Potem bomo še naprej podpirali druge, oni pa nas bodo »nagrajevali« s smetmi.

O vsem bo potrebno torej še dobro premisliti in se ne prenagli. Če lahko sklepava po ne-

katerih ugotovitvah naših članov (občinske) Slovenske ljudske stranke, potem nam morda drosti ne bi smelo primanjkovati. Zadnjič so lepo in pravilno presodili, da imamo v naši občini toliko strojne opreme, da bi lahko z njo obdelali petkrat toliko zemlje kot sedaj. No, ali ni to genialno spoznanje? Upava, da bodo sedaj še tako pametni in povedali, kaj storiti, da bo strojna mehanizacija bolj izkoriščena. Kot sva slišala, si je zani kmetovalec Štih iz Noršinec v ta namen najemal zemljišča na Madžarskem in Hrvaškem. Potrebno bi ga bilo vprašati, kakšne so njegove izkušnje. Kaj pa klavnica za živino? Midva nimava kakšnih posebnih izkušenj, da bi lahko potrdila, ali so naši kmetovalci res večkrat opeharjeni v drugih klavnicah. Verjameva pa, da se je to komu že zgodilo, in bojiva se, da nas bo gulila tudi naša klavnica, če jo bomo imeli. Slišati pa je lepo, da naj bi v Lotmerki zgradili lastno klavnico. Ampak, kaj bo šele potem s Ščavnico, saj jo mesnopredelovalni obrat Šimentalka že sedaj kar precej onasnežuje?! Tako vsaj pravijo drugi.

Prejšnji teden sva zvedela nekaj, kar naju je zelo presenetilo. V Babincih je doma prisilni izterjevalec. Ne bova ga izdala, da ne bi še od naju kaj prisilno izterjal.

Toda pustimo probleme, saj imamo razlog, da se lahko tudi veselimo. Pokazalo se je, da so številke našega mesta res dokaj ugodne. Kako bi sicer g. Z. M. z Glavnega trga zadel glavno nagrado v prejšnjem kolu žrebanja Podarim - dobim? In kako bi šele nama prav prišlo tistih 2,5 milijona tolarjev!

Lendavski pereci

Dober dan voščim! Čeprav smo še vedno v letnem času, ki mu pravimo zima, se že prebujajo pomladi. Če ste bili v vinogradih, potem ste že videli prve »rezače« vinske rti, znanilce pomladi. Tudi zvončki so ponekod že prikukali v sončni dan. In če ste si jih drznili utrgati, komu ste jih dali? Najbrž svoji ljubezni. Le komu neki pa bi jih, ko pa je bilo v torek valentinovo - dan zaljubljenec. Nikjer pa ni zapisano, da se smejo (za)ljubiti le mladi. Dovoljeno je torej tudi tistim v srednjih letih in onim, ki so stopili v jesen življenja. Taki se ponavadi spet vračajo (tako z mislimi kot z dejanji) v otroška oziroma »mladinska« leta, pa tako ne preseneča (pravzaprav bi tako vselej moralo biti), da se »dedek« in »mamca«, ki sta se prej velikokrat kregala, ujmeta šele na stara leta. Zgodi se celo, da se, četudi živita na vasi (vsem na oči), tu in tam celo javno pokažeta kot zaljubljenca. Lepo, lepo! Ljubi svojega bližnjega kot sam sebe!

Vselej, kadar se peljem po lendavski Kolodvorski ulici, me pot vodi mimo nekdanje »marelnate« tovarne. Starejši se

še spomnite, kako je bilo med vojno, ko smo vdrli v to fabriko (udarili smo pač po kapitalizmu) in odnesli vse, kar se je dalo, največ pa seveda dežnikov. Teh pa nismo uporabljali le proti dežju, ampak so mnogi sneli svilo in si dali sešiti srajce ali kaj drugega. Bili so pač časi pomanjkanja. Po vojni so se v stavbi usidrali Naftarji. Pred leti je samevala, nato pa so v njej uredili tovarno keramike. Delajo dobre izdelke in ženi sem za valentino kupil njihov model za peko potice. Ne gre pa mi v glavo, zakaj za vruga Keral oziroma njegov lastnik Tompov Jožek ne najde tisočaka za nakup barve, s katero bi prebarvali tista velika zarjavela vrata ob nekdanji portirnici, ki stoje sicer tudi nasproti trgovine Oprema. Vselej, kadar grem ali se peljem mimo, me mika, da bi to sam storil, a se bojim, da bi me kdo prijavi zaradi motenja tuje posesti. Vrata me spominjajo na zanemarjene ruske in kubanske tovarne! Oh, Jelcin, Castro! Če pa bo zdaj kdo dejal, da je podobna »slika« še pred nekdanjo avtomehanično delavnico v isti ulici, mu čestitam, ker hodi naokrog z odprtimi očmi.

Bodite lepo pozdravljeni in ne pišite le zaljubljenim pisem, ampak (na uredništvo Vestnika) še kako »kritično«. Sem dva dni po valentinovem preveč kritizerski? NACI

Turnišče: cene pujskov

Minuli četrtek so rejci pripeljali na sejem pujskov v Turnišče 14 živali, starih od 7 do 10 tednov in težkih od 15 do 20 kilogramov. Povpraševanje je bilo večje od ponudbe, zato so prodali vse pujske. Za par je bilo potrebno odšteti od 10.000 do 15.000 tolarjev.

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.

Murska Sobota

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 14. februarja 1995, tečajni veljajo od 15. 2. 1995 od 00.00.

Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 14. februarja 1995 od 00.00 dalje.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.164,8653	1.115,00	1.148,00
Francija	100	2.365,4741	2.270,00	2.323,00
Nemčija	100	8.198,0805	7.950,00	8.180,00
Italija	100	7.7152	7,33	7,60
Švica	100	9.719,1524	9.330,00	9.575,00
ZDA	1	124,4715	120,10	122,60

Nižje obrestne mere za posojila za posebne namene in druga vlaganja!

Za gotovinska posojila

- * do 12 mesecev R + 15% letno
- * do 24 mesecev R + 16% letno

Za posojila za porabne dobrine, nakup trajnih porabnih dobrin, za plačilo storitev, obveznosti in dajatev, za plačilo stroškov izobraževanja, nakup športnih in glasbenih rekvizitov, za kratkoročna posojila za stanovanjske namene

- * do 12 mesecev R + 14% letno
- * do 24 mesecev R + 15% letno
- * do 36 mesecev R + 14% letno
- * do 48 mesecev R + 14% letno

Odplačilna doba posojil je odvisna od namena kreditiranja.

Posojila na odplačilno dobo nad 24 mesecev odobravamo na podlagi depozita v višini 15% od zneska odobrenega posojila. Depozit se obrestuje po stopnji R.

Posojila za posebne namene pod ugodnejšimi pogoji

- * do 12 mesecev R + 14% letno
- * do 36 mesecev R + 15% letno (brez depozita)

Dovoljeni negativni saldo na tekočih računih: R + 14%

NAROČNIKI

VESTNIKA!

Vaš Vestnik tudi tokrat ni pozabil na vas!

Tisti, ki boste poravnali naročnino do konca februarja, boste lahko med srečnimi izžrebanci in dobitniki lepe nagrade.

Pa ne samo to!

Svoje zveste bralce bo Vestnik kmalu popeljal na zanimiv VESTNIKOV IZLET ZVESTOBE.

Niste sami, Vestnik je z vami!

Cene rabljenih avtomobilov

Kaže, da ponudba rabljenih avtomobilov na sejmu v Murski Soboti narašča. Minulo nedeljo je k temu gotovo veliko prispevalo lepo vreme, saj se je pri soboškem Agroservisu zbralo kar 64 rabljenih vozil. Tudi obiskovalcev, v glavnem radovednežev, je bilo veliko, lastnike pa je zamenjalo le 5 avtomobilov.

Znamka avtomobila	Letnik	Prevož. km	Cena
Lada Samara	1988	78.000	3.500 DEM
Renault 4 TL	1983	116.000	2.000 DEM
Golf D	1984	117.000	3.200 DEM
Renault 18 TLJ	1984	93.000	3.800 DEM
Zastava 101	1979	46.000	700 DEM
Opel Kadet 1,3 GLS	1987	122.000	10.500 DEM
Hyundai Pony LS	1994	21.600	15.000 DEM
Audi 80 E	1992	55.400	25.000 DEM
BMW 520i 24 V	1990	81.000	23.000 DEM
Opel Vectra 1,6 S	1990	59.000	18.500 DEM
Nissan Sunny 1,4 LX	1992	20.000	14.500 DEM
Audi 80 D	1987	105.000	16.000 DEM
Peugeot 205	1991	72.000	9.900 DEM
Citroen AX	1994	12.000	14.000 DEM
Lada Samara 1500	1992	37.000	8.500 DEM

Cene sadja in zelenjave

Tržnica Tržnica Tržnica
Murska Murska Ljutomer
Sobota Radgona

Jabolka	100	130	80
Pomaranče	80	120	120
Banane	150	150	140
Mandarine	220	220	180
Kivi	240	270	260
Limone	180	-	-
Paradižnik	320	300	300
Paprika	420	450	450
Endivija	160	199	180
Mehka solata	320	240	400
Radič	280	200	220
Cvetača	160	240	220
Korenje	100	150	160
Čebula	100	120	100
Zelje	80	100	100
Rdeče zelje	120	120	120
Kislo zelje	180	-	150